

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**IRLANTILAINEN JA ITALIALAINEN TERRORISMI VASTARINNAN MUOTONA
- TARKASTELUSSA IRA JA BR**

Pro Gradu

Kadetti
Lauri Niemi-Nikkola

Kadettikurssi 92
Ohjaajalinja

maaliskuu 2009

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Ilmavoimien kadettikurssi 92	Linja Ohjaajalinja	
Tekijä Kadetti Lauri Niemi-Nikkola		
Tutkielman nimi Irlantilainen ja italialainen terrorismi vastarinnan muotona - tarkastelussa IRA ja BR		
Oppiaine, johon työ liittyy Sotahistoria	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MpKK:n kirjasto)	
Aika maaliskuu 2009	Tekstisivuja 59	Liitesivuja 6
TIIVISTELMÄ		
<p>Pro Gradu käsittelee IRA:n ja BR:n yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia molempien järjestöjen aktiivisimpana toiminta-aikana. Tutkimuksessa tarkastellaan järjestöjen päämäärien, organisaatorakenteen, strategian ja taktiikoiden muutosta kyseisenä ajanjaksona. Lisäksi tarkastellaan järjestöjen historian ja kansan suhtautumisen vaikutuksia järjestöjen toimintaan.</p> <p>Tutkimusongelma on: Mitkä olivat IRA:n ja BR:n harjoittaman poliittisen terrorismin yhtäläisyydet ja eroavaisuudet vuosina 1969-1986? Lisäksi tutkimuksessa pyritään selvittämään järjestöjen käyttämien iskutaktiikoiden hyvät ja huonot puolet. Tutkimuksessa myös vertaillaan molempien järjestöjen ominaista ja heidän iskutapojaan hyvin kuvaavaa terrori-iskua.</p> <p>Tämä tutkimus on luonteeltaan kuvaileva ja analysoiva. Kuvailevalla tutkimustavalla on esitetty IRA:n toimintaa Pohjois-Irlannissa ja BR:n toimintaa Italiassa kyseisenä ajanjaksona. Analysoivalla tutkimuksella on kartoitettu IRA:n ja BR:n yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Viimeisenä on analysoitu järjestöjen yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin johtaneita syitä.</p> <p>Tutkimus perustuu sekundäärilähteisiin, jotka ovat englanninkielinen ja suomenkielinen kirjallisuus. Lisäksi tutkimuksessa on käytetty lähteenä yhtä Helsingin yliopiston opinnäytetyötä. Käytetty kirjallisuus perustuu kirjoittajien tekemiin haastatteluihin, joita he ovat käyneet järjestöjen avainhenkilöiden kanssa. Lisäksi kirjallisuus perustuu kirjoittajien perehtymiin primäärilähteisiin, kuten järjestöjen kokouspöytäkirjoihin ja</p>		

sekundäärilähteisiin, kuten tapahtuma-aikoihin julkaistuihin sanomalehtiin.

Tutkielman lopputuloksena voidaan esittää IRA:n ja BR:n yhtäläisyydet ja eroavaisuudet ja niihin johtaneet syyt. Yhtäläisyyksiä löytyi järjestöjen organisaatorakenteesta ja yksittäisten iskujen tavoitteista. Suurimmat eroavaisuudet olivat iskutaktiikoissa ja kansan tuessa. Suurimmat eroavaisuuteen vaikuttaneet tekijät löytyivät järjestöjen ja toiminta-alueen historiasta, toiminnan erilaisista tavoitteista ja järjestöjen yhteydestä politiikkaan. Lisäksi tutkitaan syitä järjestöjen kuihtumiseen ja väkivallan hiipumiseen, missä suurimmat vaikuttaneet tekijät olivat muuntautumiskyky ja yhteydet poliittiseen kenttään. Lisäksi tutkittiin, miten terrorin käyttö vaikuttaa poliittisten päämäärien saavuttamisessa ja missä olosuhteissa vastaavanlaisen poliittisen terrorin käyttö olisi mahdollista. Tutkimuksessa kävi ilmi, että poliittisten päämäärien saavuttaminen väkivallan keinoin on erittäin haasteellista ja epätodennäköistä. Vastaavia terroriaaltoja ei ole odotettavissa lähitulevaisuudessa tutkimuksessa olleille alueille, mikäli suvaitsevuuutta eri etnisten yhteisöjen välillä pystytään edistämään ja eri kansanosia ei sorreta.

Avainsanat

IRA, Sinn Féin, Pohjois-Irlanti, BR, Italia, taktiikka, terrorismi

IRLANTILAINEN JA ITALIALAINEN TERRORISMI VASTARINNAN MUOTONA – TARKASTELUSSA IRA JA BR

AAKKOSELLINEN LYHENNE- JA KÄSITELUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Taustaa ja aikaisempi tutkimus	1
1.2 Tutkimuksen rajaus, tutkimusongelma ja tutkimuksen viitekehys	2
1.3 Tutkimusmetodi ja tutkimuksen jäsentely	3
1.4 Keskeisimmät lähteet ja lähdekritiikki	4
1.5 Käsitteiden määrittely	4
1.6 Terrorismi ja psykologia	5
1.7 Terrorismin määrittely yleisellä tasolla	6
1.7.1 Francis M. Watsonin jäävuorimalli	7
2. POLIITTINEN VÄKIVALLAN TAUSTA IRLANNISSA JA ITALIASSA	9
2.1 Poliittisen väkivallan tausta Irlannissa	9
2.2 Poliittisen väkivallan tausta Italiassa	11
2.3 Poliittisen terrorismin nousu Euroopassa	15
2.4 Poliittisen terrorismin määrittely järjestökohtaisesti	15
3. IRA:N JA BR:N TOIMINTA	18
3.1 IRA:n toiminta	18
3.1.1 IRA:n organisaatio ja rakenne	21
3.2 BR:n toiminta	23
3.2.1 BR:n organisaatio ja rakenne	28
3.3 Vertailu	30
4. IRA:N JA BR:N TERRORI-ISKUTAKTIIKOIDEN TARKASTELU	36
4.1 Terroritaktiikat	36
4.2 IRA:n terroritaktiikat ja niiden kehittyminen	37
4.2.1 Erillistarkastelu – Bloody Friday	40
4.3 BR:n terroritaktiikat ja niiden kehittyminen	42
4.3.1 Erillistarkastelu – Aldo Moro	45
4.4 Iskutaktiikoiden vertailu	46
4.4.1 Bloody Fridayn ja Aldo Moron kidnappauksen vertailu	49

5. YHTEENVETO	53
VIITTEET	60
LÄHTEET	65
LIITTEET	66

AAKKOSELLINEN LYHENNE- JA KÄSITELUETTELO

Abstentionismi	Vaaliboikotointi. Tämä on yksi Sinn Féinin peruseriaatteista vuoteen 1986 asti. Hallintoelimiä ei tunnustettu, eikä voitettuja paikkoja saanut ottaa vastaan.
Anti-H-Block ryhmät	Republikaanisia organisoituneita ryhmiä, jotka taistelivat vankien olojen parantamiseksi.
Armalite and the ballot box	”Armalite ja vaaliurna”. Aseellisen taistelun ja politiikan yhteen sovittaminen. IRA:n linjaveto vuonna 1981.
Army Council	Sotaneuvosto. IRA:n yksi korkeista päätöksentekoelementeistä ja aseellisen taistelun ydin.
Blanket protest	Vankilaprotesti, jossa vangitut IRA:n jäsenet kieltäytyvät pukeutumasta vankilaunivormuihin.
Bloody Friday	”Verinen perjantai”. IRA:n tekemä pommi-iskujen sarja vuonna 1972.
DC	Democrazia Cristiana. Italian kristillisdemokraattinen puolue.
H-Block	Vankila, jonne vangittiin Pohjois-Irlannin puolisolitaalliset vangit. Tunnettiin myös nimillä HM Prison Maze ja Long Kesh.
Internointi	Pidättäminen määräämättömäksi ajaksi.
”No-go” -alue	Alue Pohjois-Irlannissa Derryn kaupungissa, jonne Ison-Britannian armeija pidättäytyi menemästä. Alue oli IRA:n hallinnassa. IRA kutsui aluetta nimellä ”Free Derry”, vapaa Derry
No-wash protesti	Vankilaprotesti, jossa vangitut IRA:n jäsenet kieltäytyvät peseytymästä ja poistumasta sellistään. Tunnettiin myös nimellä ”dirty protest”.
PCI	Partito Comunista Italiano. Italian kommunistinen puolue. Perustettiin vuonna 1921. Perustajina entisiä PSI:n jäseniä
PSI	Partito Socialista Italiano. Vuonna 1895 syntynyt Italian sosialistinen puolue.

RUC	Royal Ulster Constabulary. Pohjois-Irlannin poliisilaitos.
SAS	22nd Special Air Service Regiment, Ison-Britannian armeijan erikoisjoukko.
SDLP	Social Democratic and Labour Party. Keskiluokan suosima nationalistinen puolue Pohjois-Irlannissa.
Ulster	Nimitys Pohjois-Irlannille.
UDA	Ulster Defence Association. Vuonna 1971 syntynyt lojaalisten vastajärjestö IRA:lle
UVF	Ulster Volunteer Force. Vuonna 1912 Pohjois-Irlannissa perustettu Ison-Britannian hallintoa kannattava järjestö.
Westminster	Ison-Britannian parlamentti.

IRLANTILAINEN JA ITALIALAINEN TERRORISMI VASTARINNAN MUOTONA – TARKASTELUSSA IRA JA BR

1. JOHDANTO

1.1 Taustaa ja aikaisempi tutkimus

Euroopassa terroria on käytetty poliittisten päämäärien saavuttamiseksi erityisesti Espanjassa, Irlannissa, Ranskassa, Saksassa ja Italiassa. Irlannissa IRA on yksi tunnetuimmista järjestöistä, joka on käyttänyt väkivaltaa poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. IRA:n rinnalla poliittisena siipenä ja myöhemmin parlamentaarisena puolueena on toiminut Sinn Féin. IRA ja Sinn Féin ovat ajaneet Pohjois-Irlannin liittämistä Irlannin valtioon. Italiassa Punainen Prikaati, Brigade Rosse (BR), taisteli muiden vasemmistoryhmien kanssa uusfasisteja vastaan sekä radikalisoi ammattiliikkeitä. He tekivät myös iskuja poliisia ja poliitikkoja vastaan, joiden se uskoi auttavan fasisteja tai olevan muuten epäsuotuisia toimijoita järjestön tavoitteiden kannalta. Lisäksi he sieppasivat ja kiristivät poliitikkoja taivutellakseen heitä tai hallitusta tekemään puolueelle suotuisia päätöksiä. BR:n lopullinen tavoite oli saavuttaa vallankumouksen kautta kommunistinen Italia.

IRA:n (*Irish Republican Army*) katsotaan syntyneen vuonna 1916 irlantilaisista vapaaehtoisista, jotka vaativat Irlannin itsenäistymistä. IRA jakautui erimielisyyksien vuoksi vuonna 1969. Suurimmat syyt jakautumiseen ja PIRA:n (*Provisional Irish Republican Army*) syntyyn olivat kiistelyt parlamenttipaikkojen hyväksymisestä ja mellakat Pohjois-Irlannissa, joissa silloinen IRA ei pystynyt suojelemaan nationalisteja. IRA:n tehottomuuteen tyytymättömät jäsenet perustivat oman järjestön: PIRA:n. Tutkielmassa käytetään PIRA:sta nimitystä IRA, kuten käytettiin myös yleisesti tutkittavana ajanjaksona. BR (*Brigade Rosse*) sai alkunsa vuonna 1969 Italian kommunistipuolueen entisistä jäsenistä, jotka pitivät kommunistisen puolueen linjaa liian maltillisena. BR oli Italian useista järjestöistä selkeästi aktiivisin vasemmistoterrorijärjestö.

IRA:n historiasta ja Pohjois-Irlannin tapahtumista on kirjoitettu runsaasti. Myös BR:sta löytyy useita kirjoitettuja teoksia, mutta vain harvaa teosta on suomennettu tai edes käännetty englanniksi. Tämä tuo tutkimukseen suuria haasteita. Suomalaisia tutkimuksia aiheesta on vähän. Maanpuolustuskorkeakoululla tehdyt tutkimukset rajoittuvat Ison-Britannian terrorin vastaiseen toimintaan Pohjois-Irlannissa.

1.2 Tutkimuksen rajaus, tutkimusongelma ja tutkimuksen viitekehys

Tutkimus rajataan tarkastelemaan BR:n ja IRA:n keskinäisiä eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia sekä järjestöjen kehityskaaria vuosina 1969–1986. Kyseinen ajanjakso käsittää molempien järjestöjen aktivoitumisen sekä merkittävimmät terrorin vuodet. Erillinen vertaileva tarkastelu tehdään järjestöjen organisaatorakenteen ja terrori-iskujen suhteen. Lisäksi vertaileva tutkimus tehdään molempien järjestöjen kahden merkittävän ja järjestöjen taktiikoita kuvaavan erillisen iskun välillä.

Tutkimuksessa keskitytään käsittelemään pääasiallisesti IRA:n ja BR:n toimintaa kyseisenä ajanjaksona. Pohjois-Irlannin tapahtumia käsitellessä ei poliisin, Ison-Britannian armeijan ja unionistien toimintaa ja taktiikoita käsitellä kuin pintapuolisesti. Italian tapahtumia käsitellessä ei oteta huomioon rikollisjärjestöjen osuutta väkivaltaan, ja poliisin ja oikeistoterroristijärjestöjen osuutta tapahtumiin käsitellään myös vain pintapuolisesti.



Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys

Tutkimuksen perustutkimusongelman asetteluun tavoitteena on vastata otsikkoa ja myös rajata aiheen käsittelyä. Perustutkimusongelma on: **Mitkä olivat IRA:n ja BR:n harjoittaman poliittisen terrorismin yhtäläisyydet ja eroavaisuudet vuosina 1969-1986?**

Alatutkimusongelmat

Alatutkimusongelmilla pyritään tarkentamaan perustutkimusongelman käsittelyä.

Alatutkimusongelmia ovat:

Mitkä motiivit ajoivat terrori-iskuihin?

Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia oli Bloody Fridaylla ja Aldo Moron kidnappauksella?

Miten seuraavat seikat erosivat toisistaan IRA:ssa ja BR:ssa ja miten ne vaikuttivat järjestöjen toimintaan?

- Järjestöjen historia ja väkivallan lähtökohdat
- Järjestöjen rakenne ja organisaatio
- Iskujen suunnittelu ja toteuttaminen
- Iskujen vaikutus kansan tukeen
- Tavoitteiden saavuttaminen
- Järjestöjen kehittyminen

1.3 Tutkimusmetodi ja tutkimuksen jäsentely

Tutkimuksen haasteena on aiheen laajuus ja lukemattomien tekijöiden vaikuttaminen toisiinsa. Tätä haastetta on pyritty pitämään kohtuullisena tiukalla rajauksella. Rajauksen sisältä on tarkoitus pystyä selvittämään vastaukset tutkimusongelmien antamiin kysymyksiin ja löytää myös niiden sisältä esiintyneet syy-seuraus -suhteet. Tutkimuksessa tarkastellaan ajanjakson tapahtumia objektiivisesti, analysoiden rajauksen sisällä olevien tekijöiden vaikutusta. Objektiivisen analyysin lisäksi tutkimuksessa haetaan vastausta tutkimusongelmiin myös terroristijärjestön jäsenen näkökulmasta. Tutkimusmenetelmänä on lähdemateriaaliin perustuva sisällönanalyysi.

Tutkimuksen toisessa luvussa valotetaan Pohjois-Irlannin ja Italian väkivallan taustoja ja tarkastellaan tutkittavien terroristijärjestöjen historiaa ja syntyä. Lisäksi luvun tarkoitus on määritellä terrorismi käsitteenä tutkittavien järjestöjen suhteen. Kolmannessa luvussa

tutkitaan IRA:n ja BR:n toimintaa tutkittavana ajanjaksona. Luvussa vertaillaan ajanjakson tapahtumia, niiden vaikutusta järjestöihin sekä järjestöjen organisaatorakenteita. Tutkimuksen neljännessä luvussa keskitytään tutkimaan IRA:n ja BR:n terroristitaktiikoiden kehittymistä tutkittavan ajanjakson aikana. Lisäksi luvussa tehdään vertaileva tutkimus kahden järjestölle ominaisen suuren operaation suunnittelusta, toteutuksesta ja vaikutuksesta. Tutkimuksen viidennessä pääluvussa kootaan ja analysoidaan saadut tutkimustulokset.

1.4 Keskeisimmät lähteet ja lähdekritiikki

Tutkimus perustuu täysin sekundaarilähteisiin. Primäärilähteiden tutkiminen on aiheen luonteen ja käsiteltävien järjestöjen vuoksi erittäin vaikeaa. Usein asiakirjat ovat salaisia ja vaikeasti saatavissa, tai päätökset ja viestit ovat kulkeneet suullisesti ilman, että jälkeen olisi jäänyt lähteeksi kelpaavaa materiaalia. Tärkeimmän ja kattavimman sekundaarilähteistön muodostavat aiheesta kirjoitetut kirjat, joiden kirjoittajat ovat koonneet kirjansa useista, niin järjestöjen avainhenkilöiden kuin tavallisten jäsentenkin, haastatteluista sekä järjestöjen kokouspöytäkirjoista. Kirjat olivat erittäin kattavia kerrontoja tapahtumien kulusta tutkittavana ajanjaksona. Ongelmaksi on muodostunut lähdekritiikki lähdeviitteettömästä tekstistä tai teksteistä, joissa lähteeksi on mainittu vain käydyt haastattelut kirjoittajan ja nimetyn henkilön kesken. Käytettyjen lähteiden kirjoittajat ovat usein kunnioitettuja tutkijoita, ja heidän lähestymistapansa aiheeseen vaikuttaa objektiiviselta, kronologiselta kerronnalta tapahtumien kulusta.

1.5 Käsitteiden määrittely

Keskeisimmät tutkimuksessa esiintyvät käsitteet ovat Pohjois-Irlanti, Provisional IRA, Sinn Féin, Provos, BR sekä strategia ja taktiikka. Muut lyhenteet on käsitelty tutkimuksen lyhente- ja käsiteluettelossa.

Pohjois-Irlannilla tarkoitetaan kuutta kreivikuntaa, jotka Irlannin tasavallan itsenäistyessä 1949 tahtoivat kansanäänestyksellä jäädä Ison-Britannian alaisuuteen. Näitä kuutta kreivikuntaa nimitetään myös nimellä Ulster, ja se on hallinnollisesti autonominen osa Isoa-Britanniaa. Pohjois-Irlannin kartta on tutkielman liitteenä 1.

Provisional IRA, josta myöhemmin on käytetty yleisemmin nimitystä IRA, on vuonna 1969 silloisesta IRA:sta irtautunut järjestö. Provisional IRA:n jäsenet haluavat eroon

brittimiehityksestä ja pyrkivät yhdistämään Pohjois-Irlannin Irlantiin aseellisin keinoin. He näkevät itsensä vapaustaistelijoina. Britit sekä muu maailma on määritellyt Provisional IRA:n jäsenet monella tapaa esimerkiksi terroristeiksi tai järjestäytyneiksi rikollisiksi.

Sinn Féin on IRA:n poliittinen siipi. Sinn Féin -nimellä kutsutaan tässä tutkielmassa vuonna 1969 muodostunutta Provisional Sinn Féiniä.

Provos-käsitettä käytetään kahdesta republikaanisesta järjestöstä, IRA:sta ja Sinn Féinistä, yhdessä vuoden 1969 erkaantumisen jälkeen.

BR, Brigade Rosse, on vuodesta 1970 Italiassa toiminut vasemmistoterroria harjoittanut järjestö, jonka tavoitteena oli saavuttaa kommunistinen Italia.

Strategialla tarkoitetaan pitkän tähtäimen suunnittelua joukkojen ja resurssien käytöstä ennen taistelua, taistelun aikana ja taistelun jälkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Taktiikalla tarkoitetaan tiettyjä toimintoja tai toimintojen sarjoja sekä käytettyä aikataulua, joita käytetään strategian toteuttamiseksi. Taktiikka on taisteluiden käyntitaitoa. Siihen kuuluu taistelutilanteeseen lähestyminen, joukkojen sijoittelu ja liikkuminen sekä aseiden ja ajoneuvojen käyttö. Toisin sanoen taktiikka käsittelee ongelmia, joita kohdataan itse taisteluissa. Taktinen ajattelu tarkoittaa henkilöiden ja aseiden koordinoitua maaston ja vihollisen suhteen siten, että taistelussa saavutetaan haluttu lopputulos.

Tutkimuksessa käsitellään Irlannin konfliktien osapuolia eri nimityksillä tilanteesta riippuen. Unionistit haluavat säilyttää liiton Ison-Britannian kanssa. Lojalleiksi kutsutaan jyrkkälinjaisempia unionisteja. Nationalistit ajavat Irlannin yhdistymistä yhdeksi valtioksi ilman aseellista taistelua. Republikaanit kannattavat aseellisen voiman käyttöä Irlannin yhtenäistämiseksi. Unionistien ja nationalistien vakaumukset ovat myös sidottuna heidän uskontoihin. Tämän vuoksi unionisteista puhutaan yleisesti protestanteina ja nationalisteista puhutaan katolisina. Italian konfliktin osapuolia kutsutaan normaalisti järjestöjen nimien tai poliittisen vakaumuksen tai puolueen mukaan.

1.6 Terrorismi ja psykologia

Poliittisen terrorismin ymmärtäminen vaatii näkökulman vaihtoa. Todellinen ymmärtäminen vaatii tekojen, päätösten ja suunnitteluketjujen tarkastelua terroristin silmin. Poliittisen

terroristin mielen ymmärtäminen ei ole usein helppoa, sillä heidän poliittiset tavoitteensa muokkaavat heidän maailmankuvaansa. He eivät usein osaa selittää tai eivät usein edes itse ymmärrä, että heidän todellisuutensa on erilainen kuin muiden näkemä maailma. Aivan samoin kuin tavallinen kansalainen tai tutkija ei ymmärrä heidän maailmankatsomustaan, eivät hekään ymmärrä muiden maailmankatsomusta. He pitävät muiden katsomusta kapeana ja uskovat, että juuri heidän silmänsä ovat avautuneet oikealle totuudelle.¹

Terroristi näkee menneisyyden epärealistisena ja sarjana yhteiskunnan epäonnistumisia. Nykyisyys koetaan vääräksi ja jopa nöyryyttäväksi. Samankaltainen tulevaisuus ei ole hänelle hyväksyttävä. Aseellinen taistelu valitaan, kun kaikki muut vaihtoehdot on omasta mielestä jo käytetty. Terrorismin valitseva henkilö on menettänyt kärsivällisyytensä yhteiskunnan suhteen, ja hän voi mielestään tarjota vallitsevalle tilanteelle paremman vaihtoehdon. Terroristin näkökulmasta terrorismi on keino vallan saavuttamiseksi. Se on keino saada valtaa yli historian ja nykyisyyden. Terrorismi on keino nähdä ja toimia jonkin unelman tai tavoitteen mukaan ja sen vuoksi. Terroristi harvoin syyttää mielessään yksittäistä sotilasta, joka teki kotietsinnän hänen kotiinsa, tai muuta yksittäistä vääryyden tekijää. Hän syyttää kaikkea valtiovallan koneistoa. Hänelle koneisto merkitsee epäoikeudenmukaisuutta, joka ei anna hänelle muuta vaihtoehtoa kuin nousta sitä vastaan.²

1.7 Terrorismin määrittely yleisellä tasolla

Terrorismi ei ole ilmiönä uusi. Terroria on käytetty sissisodan taktiikkana useita satoja vuosia. Nykypäivänäkin terrorismia löytyy paikoista, joissa ihmisillä tai ihmisryhmillä ei ole muuta keinoa saada ääntään kuuluville. Nykyaikaisessa, 1970-luvun alussa alkaneessa terrorismissa on uutta se, että toimijat eivät ole yleensä sorrettuja kansanosia tai heimoja vaan pieniä ihmisryhmiä, jotka ovat ottaneet terroristaktiikat käyttöönsä saadakseen omat tavoitteensa onnistumaan ja ideologiansa kuuluviin kaikkialle.³

Terrorismin määrittely on tärkeää tutkittaessa terrorismia ilmiönä. Terrorismi voidaan määritellä monin tavoin. Poliittisen terrorismin voi määritellä olevan strategia tai keino, jolla organisoitu ryhmä tai järjestö pyrkii saamaan huomiota tavoitteilleen tai pakottamaan valtion taipumaan terroristien päämääriä kohti, käyttäen systemaattisesti väkivallan keinoja. Terrorismia ei kuitenkaan tule määritellä pelkästään väkivallan kautta. Suuri osa terrorismista, varsinkin poliittisesta terrorismista, on propagandaa. Terroristisessa toiminnassa propaganda ja väkivalta kuuluvat aina yhteen. Terrorismissa väkivalta on pakottava keino vaikuttaa ihmisten ajatteluun ja toimintaa. Propaganda on suostutteleva keino saavuttaa samat

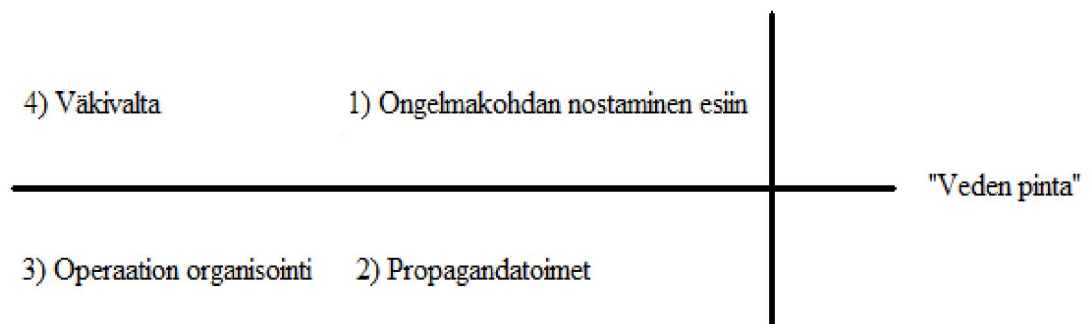
tavoitteet. Propaganda on myös tärkeä keino taivuttaa kansan mielipiteet ja sympatia terroristin päämäärää suosivaksi.⁴

1.7.1 Francis M. Watsonin jäävuorimalli

Terrorismia tarkasteltaessa on tärkeää ymmärtää, miten terrori-iskun eri osa-alueet ovat kytköksissä toisiinsa ja mitkä osat terroritoiminnasta ovat esillä ulkopuolelle ja mitkä osat ovat kansalaisilta piilossa. Onnistunut terrori-isku on kriittinen osa poliittista terroritoimintaa, mutta myös sen jälkivaikutuksien eli halutun poliittisen päätöksen tai vähintään kansan tuen tulee olla taattu. Watsonin jäävuorimalli on yksinkertainen ja selkeä kuvaus siitä, miten terrori-iskun kokonaisuus toteutetaan. Jäävuorimalli on melko hyvin yleistettävä malli, vaikka se keskittyykin selventämään pääasiassa yhtä terrori-iskun kokonaisuuden tärkeimmistä tekijästä: iskun aiheuttamaa vaikutusta kansan tukeen.

Kansan tuki on yksi tärkeimmistä elementeistä poliittisen terrorismin tavoitteiden saavuttamisessa. Poliittista muutosta ei voida saada aikaan, tai se on ainakin huomattavasti haastavampaa, jos kansa ei tue terroristien tavoitteita. Propaganda on poliittisen terroristijärjestön tärkein työkalu kansan tuen saavuttamiseksi.

Kun tarkastellaan poliittisia terrori-iskuja kansan näkökulmasta, on havaittavissa, että tavallinen kansalainen ei näe eikä ymmärrä poliittisen terrorismin kokonaisuutta. Jäävuorimallissaan Watson kuvaa kansalaista laivan kapteenina, joka näkee kaksi jäävuoren huippua, jotka puhkaisivat reiän hänen laivaansa. Watsonin mukaan kansalainen ei kuitenkaan ymmärrä olla huolissaan itse jäävuoresta, joka sijaitsee pinnan alla. Nämä kaksi selvää huippua, jotka kansalainen näkee, ovat verbaalinen vaikuttaminen ongelman nostamiseksi esille ja fyysinen väkivalta. Tämä on juuri se asetelma, johon poliittinen terroristijärjestö pyrkii.



Kuva 2. Jäävuorimalli poliittisten terroritoimien näkyvästä osasta

Kansan tuen saavuttaminen on helpompaa ja kansa on helpommin hallittavissa, mikäli vain edellä kuvatut osat pysyvät kansan tietoisuudessa. Poliittinen terroristijärjestö pyrkii saavuttamaan asetelman, jossa kansa näkee, että käytetty väkivalta on vähemmän paha asia kuin se, mitä ongelmakohtaa vastaan väkivaltaa käytettiin. Näin kansan tuki terroritoimintaan voidaan saavuttaa ja poliittisten tavoitteiden saavuttaminen on helpompaa.⁵

2. POLIITTINEN VÄKIVALLAN TAUSTA IRLANNISSA JA ITALIASSA

2.1 Poliittisen väkivallan tausta Irlannissa

Pohjois-Irlannin poliittisen väkivallan taustat voidaan jäljittää vuosisatojen päähän. Se kehittyi pitkän ajan kuluessa brittiläisen poliittisen ja taloudellisen hallinnan seurauksena. Englannin kuningas Jaakko I:n (1603-1625) hallintokauden aikana suuri määrä protestantteja muutti asumaan muuten katolisen Irlannin pohjoisosiin. Sinne muodostui protestanttinen enemmistö, joka on alueella vieläkin. Kun katolinen Jaakko II (1685-1688) hävisi vuonna 1690 käydyin Boynen taistelun brittien uudelle protestanttiselle kuninkaalle Wilhelm III Oranialaidelle (1689-1702), suurin osa Irlannista päätyi protestanttisen hallinnon alle. Brittien hallintomenetelmät olivat Irlannissa kovakouraisia ja piittaamattomia. Tätä historian aiheuttamaa katkeruutta on syventänyt entisestään katolisia syrjiväksi mielletty aluepolitiikka Pohjois-Irlannissa.⁶

Ensimmäiset katolisen Irlannin puolesta taistelevat ryhmät, IRA:n edeltäjät, syntyivät jo 1840-luvulla. Vastareaktionä syntyi kuitenkin Oranssi veljeskunta, joka puolusti protestantteja katolista väkivaltaa vastaan. Oranssi veljeskunta on myöhemmin muodostuneiden protestanttisten terroristijärjestöjen esi-isä. Näiden vastakkaisten ryhmien harjoittama lahkoväkivalta johti yhä kiihtyvään väkivallan kierteeseen ja ääripoliittisuuteen.⁷

Vuonna 1912 kuusi koillista maakuntaa perustivat Ulsterin Vapaaehtoisjoukot (UVF), jonka tarkoitus oli taistella itsemääräämisoikeutta ja katolisia vastaan. Ison-Britannian parlamentti äänesti Irlannin itsemääräämisoikeuden palauttamisesta vuonna 1914. Pohjois-Irlannin protestanttien vastalauseet ja lähestyvä maailmansota viivyttivät kuitenkin päätöstä. Ulsterin vapaaehtoisjoukkojen perustamisen voi katsoa suoraan vaikuttaneen IRA:n syntyyn.⁸

IRA:n voidaan virallisesti katsoa syntyneen huhtikuun 24. päivä vuonna 1916 irlantilaisista vapaaehtoisista, jotka julistivat Irlannin tasavallan syntyneeksi ja aloittivat lyhytaikaiseksi jääneen kapinan, joka tunnetaan nimellä Pääsiäiskapina. Tämä joukko kapinallisia tunnettiin nimellä *Army of the Republic of Ireland*, joka kehittyi myöhemmin muotoon Irish Republican Army, Irlannin tasavaltalaisarmeija. Kapina jäi lyhyeksi, mutta se aloitti prosessin, joka johti Irlannin itsenäistymiseen kuusi vuotta myöhemmin. Aluksi Ison-Britannian hallitus kuitenkin muodosti Irlantiin kaksi erillistä hallintoaluetta: varsinaisen Irlannin ja Pohjois-Irlannin. Hallintoalueisiin jako aiheutti väistämättä levottomuuksia ja aseellisia yhteenottoja IRA:n ja Britannian asevoimien välille. Aselepoon osapuolet pääsivät vuonna 1921, jolloin vuonna

1922 perustettiin Irlannin vapaavaltio Ison-Britannian alaiseksi dominoksi. Tämä asetelma kesti vuoteen 1949 asti, jolloin perustettiin Irlannin Tasavalta.⁹

IRA:n synnyn vuonna 1916 ja sen jälkeisen vastarinnan jälkeen järjestö taantui ilman selvää strategiaa. Laittomaksi organisaatioksi julistetun IRA:n satunnaiset kapinayritykset ja terrorismi-iskut eivät saavuttaneet menestystä. 1950-luvun loppuun mennessä IRA oli käytännössä luopunut aseellisesta vastarinnasta.¹⁰ Vuonna 1962 IRA totesi edelleen: ”Päätös vastarintakampanjan lopettamisesta on tehty yleistä tilannetta tarkasteltaessa. Tätä toimintaa erityisesti motivoi tekijä on ollut kansan asenne, jota on nyt ehdoin tahdoin harhautettu Irlannin kansaa todellisesti koskevasta asiasta – Irlannin yhdistymisestä ja vapautumisesta.”¹¹

Jännitteet Pohjois-Irlannissa kasvoivat 1960-luvun loppua kohden. Katolinen vähemmistö vaati oikeuksiaan ja järjesti mielenosoituksia protestanttien valta-asemaa vastaan. Tilanne kärjistyi elokuussa vuonna 1969, jolloin protestantit järjestivät vuotuisen marssinsa, joka kulki myös katolisten alueiden läpi Belfastissa. Vastaavilla marsseilla oli koettu levottomuuksia aikaisemminkin. Kaikista enteilevistä merkeistä huolimatta IRA ei ollut varautunut yhteenottoihin. Väkivaltaisuudet alkoivat tiistaina 12.8. marssin ensimmäisenä päivänä. Protestanttimarssijat heittelivät kiviä ja nautoja katolisten päälle. Väkivaltaisuudet äityivät mellakoiksi, joissa kivien lisäksi aseina käytettiin polttopulloja ja käsiaseita. Paikallinen poliisi oli voimaton osapuolten välissä, ja IRA ei pystynyt puolustamaan katolisia. Kaikista varoituksista huolimatta IRA ei ollut tehnyt mitään puolustavia valmisteluja. Puolustus ei kuulunut heidän taktiikkaansa. Väkivaltaisuudet jatkuivat aina perjantaihin saakka, jolloin Ison-Britannian armeija komennettiin paikalle. Siihen mennessä viisi katolista ja kaksi protestanttia oli ammuttu kuoliaaksi. Sadat olivat haavoittuneet, ja tuhannet olivat paenneet kaupungista. Useita katolisten taloja oli sytytetty palamaan. Nämä väkivaltaiset päivät olivat IRA:n käännekohta. Huolimatta muutaman vapaaehtoisen taistelusta IRA:n maine oli saanut kovan iskun. Elokuun 1969 tapahtumien katsotaan antaneen alkusysäyksen IRA:n jakautumiselle.¹²

Pian elokuun väkivaltaisuuksien jälkeen, vielä saman kuun aikana, IRA:n nykytilaan tyytymättömät jäsenet pitivät salaisen kokouksen, jossa he päättivät erottaa pohjoisen IRA:n Dublinin komennosta. Noin kuukautta myöhemmin sama joukko ryntäsi aseistautuneena IRA:n johdon kokoukseen Belfastissa ja ilmoitti, että he ottavat vallan, sillä IRA oli pettänyt nationalistit. Neuvottelujen jälkeen he pääsivät kompromissiin, jossa pohjoinen pidettiin Belfastin prikaatina, jonka johtoon laitettiin Dubliniin tyytymättömät uudistushaluiset

jäsenet. Belfastilaiset kuitenkin kieltäytyivät paikoista Army Councilissa, ja linkki etelään säilyi lähinnä muodollisena. Erkaantuminen oli alkanut.¹³

Lopullinen jakautuminen PIRA:n ja IRA:n välillä tapahtui vielä saman vuoden joulukuussa. Kyseessä oli IRA:n Army Council, jossa päätettiin yhdestä republikaanien peruseriaatteesta: abstentionismista. Tähän asti republikaanit saivat asettua parlamentaarisiiin vaaleihin ehdolle, mutta he eivät ottaneet paikkoja vastaan, sillä silloin he olisivat tunnustaneet hallintoelimet, jotka heidän mielestään olivat brittien luomia ja laittomia. Nyt Dublinin johto, joka ajoi äärivasemmistolaisista marxilaista politiikkaa, oli valmis luopumaan tästä periaatteesta. Belfastin johtama pohjoinen IRA näki abstentionismista luopumisen kaiken taistelemisen hylkäämisenä ja tähänastisten uhrauksien hukkaan heittämisenä. Kumpikaan osapuoli ei antanut periksi, ja abstentionismin kannattajat marssivat ulos salista. Heistä ja heidän seuraajistaan muodostui Provisional IRA.¹⁴

2.2 Poliittisen väkivallan tausta Italiassa

Italia on harvoin nauttinut nationalistisesta kansasta. Jokainen Italian maakunta pitää itseään enemmän tai vähemmän itsenäisenä ja aina jollain tavalla toista parempana. Italia on kuin väkisin neulottu valtio useasta maakunnasta. Italian voidaan katsoa syntyneen vuonna 1861. Tämä virallinen, laillinen, Italia ei saanut kannatusta Italian kansalaisilta. Edes Italian virallinen kieli, italia, ei ollut valtion enemmistökieli. Pääministeri Massimo d'Azelio totesi asian hyvin vuonna 1871: ”Olemme nyt tehneet Italian; nyt meidän täytyy vielä tehdä italialaisia.” Italia ei syntynyt samalla kaavalla kuin vanhemmat valtiot, kuten Ranska ja Englanti, olivat syntyneet: feodalismista absoluuttisen monarkian kautta perustuslaillisiin hallituksiin.¹⁵

Muodostunut Italia oli rakenteeltaan ja hallinnoiltaan heikko. Italialaisten sanottiin ja toisinaan sanotaan vieläkin olevan epäluottavaisia toisiaan ja hallintoa kohtaan sekä vastuuntunnottomia rahan, statuksen ja vallan suhteen. Lakia kierretään tai rikotaan, milloin se on mahdollista. Hallitsijat ja virkailijat ovat asemassaan, että heidät voitaisiin lahjoa. Italian hallituksen toimintatapa 1900-luvun alussa oli sovittelu ja kriittisten tahojen sulattaminen poliittiseen peliin. Näin heidät saatiin osaksi byrokraattista koneistoa ja siten taannutettua.¹⁶

Ennen vuotta 1890 Italiassa oli jo useita työväenliikkeitä. Ne olivat kaikki tiukasti itsenäisiä ja sitoutuneita eri ideologioihin ja tavoitteisiin. Hallituksen pakotteet heikensivät työväenliikkeitä huimasti, mutta samalla pakotteet antoivat sysäyksen liikkeiden yhteistyölle

ja yhdistymiselle. Lisäksi se herätti aikansa älykköjä pohtimaan yhteiskunnallisia ongelmia. Työväki alkoi saada osakseen sympatiaa ja kannatusta. 1890-luvulla marxilaisuus oli nousussa ja jopa muodissa koulutettujen keskuudessa. Marxilaisuuden mukaan korkeasti koulutetut halusivat taistella teollistumisen pahuutta vastaan ja uudistaa sosiaalista rakennetta laillisella, poliittisella aktivismilla. Poliittiseen aktivismiin tarvitaan kuitenkin rekisteröity puolue. Kesäkuussa vuonna 1889 Milanoon perustettiin puolue nimeltä Milanese Socialist League, joka oli avoin työläisille ja korkeasti koulutetuille, mutta ei anarkisteille. Puolue sai nopeasti väestön kannatusta, varsinkin kun edelliset työväenpuolueet tai järjestöt oli hajotettu väkivaltaisuuksien vuoksi. Vuonna 1895 puolue nimettiin uudelleen Italian sosialistiseksi puolueeksi (PSI). Vuoteen 1898 mennessä PSI oli liittoutunut vasemmistoradikaalipuolueen kanssa ja noussut tärkeäksi poliittiseksi tekijäksi. Puolueen tärkein tehtävä oli johtaa työväki sille kuuluvalla paikalla yhteiskunnassa.¹⁷

1900-luvun alussa Italian sosialistinen puolue oli nostanut suosiotaan edelleen. Se taisteli työväen oikeuksien puolesta ja yhdessä työväenliikkeiden kanssa järjesti suuria lakkoja eri puolella Italiaa. Hallitus eli passiivista aikaa eikä tehnyt poliittisia vastatoimia lakkoiluun. Pelkästään vuonna 1901 oli tilastojen mukaan yli tuhat lakkoa, joihin osallistui yhteensä noin 189 000 työläistä. Myöhemmin lakoista tuli vieläkin yleisempiä. 1900-luvun alussa Italiassa lakot tarkoittivat lähes väistämättä väkivaltaa. Lakot olivat laillisia, mutta työläisten, jotka eivät halunneet lakkoon, oli myös laillista jatkaa työntekoa. Poliisi lähetettiin toisinaan suojelemaan näitä työväen ”pettureita” vihaiselta väkijoukolta. Väkivaltaiset yhteenotot olivat väistämättömiä, sillä lakkolaiset olivat usein tottuneet hoitamaan tehtaan asiat sisäisesti. Lisäksi poliisit olivat huonosti koulutettuja, kokemattomia ja aseistettuja. Vuosien 1901 ja 1904 välillä yli 200 ihmistä sai surmansa tai haavoittui poliisin ja lakkolaisten yhteenotoissa. Tilanne lähti kierteeseen, sillä joka kerta, kun poliisi ampui työläisen, syntyi uusia lakkoja ja mellakoita.¹⁸

Vuonna 1914 Italian pääministeri vaihtui. Hallituksen linjaa alettiin viedä kiihtyvällä vauhdilla kohti oikeistoa. Aikaisin kesäkuussa tapahtui jälleen yksi työväestöön ja poliisin välinen hallitsematon yhteenotto, jossa kuoli kolme mielenosoittajaa. Republikaanit ja anarkistit protestoivat suurella voimalla, ja Italian sosialistinen puolue julisti yleislakon, jota ammattiliittojen unioni takasi. Lakko levisi nopeasti vuosisadan alun suurimmaksi yleisprotestiksi koko maahan. Juna-asemia vallattiin, puhelinlankoja katkottiin, taksiasemia poltettiin ja vapauden puita istutettiin. Jopa yksi armeijan kenraali kaapattiin. Protestin aikana syntyi lähes spontaanisti järjestö, jota myöhemmin kutsuttiin ”Punaiseksi viikoksi”. Jäsenet kutsuivat itseään vallankumouksellisiksi. Kahden päivän kuluttua mellakoiden päättymisestä

ammattiliittojen unioni käski lakon lopetettavaksi. Tuhansia sotilaita kuitenkin tarvittiin tilanteen rauhoittamiseksi. ”Punaisen viikon” jäsenet olivat katkeria mellakoiden loputtua ja syyttivät ammattiliittojen unionia petturuudesta. Yleisprotestilla oli merkittäviä seurauksia. ”Punaisesta uhasta” oli tullut todellisuutta. Uusia ryhmiä muodostui useille paikkakunnille, ja ”vallankumouksellisten” ja nationalistien välisiä katutappeluita oli useita.¹⁹

Italian menestys ensimmäisessä maailmansodassa oli heikko. Sotamenestyksen lisäksi myös maan talouspolitiikka sota-aikana oli keho. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen sosialistiset ammattiyhdistykset nostivat jälleen päätään. Niiden täytyi osoittaa olevansa vielä voimissaan. Yhä useammat työläiset olivat vakuuttuneita, että Italia seuraisi pian Venäjän vallankumouksellista mallia. Lakot, tehdasseisokit, mellakat ja jengisodat olivat yleisiä. Yhteensä yli miljoona ihmistä meni lakkoon vuoden 1919 aikana ja vielä useampi vuonna 1920. Vuonna 1920 työläiset yrittivät laukaista vallankumousta valtaamalla tehtaita. Yritys epäonnistui ja vallankumous laantui. Vuonna 1921 lakkoja oli vain murto-osa edellisvuodesta. Vuonna 1921 ryhmä Venäjän vallankumouksesta inspiroituneita vallankumouksellisia irtaantui PSI:stä. He perustivat oman puolueensa: Italian kommunistisen puolueen (PCI). Puolueen jäsenet uskoivat Italian seuraavan pian Venäjän vallankumouksellista mallia.²⁰

Fasistinen liike syntyi 1920–1921 vastareaktiona ammattiyhdistysten ja –liikkeiden aseelliselle järjestäytymiselle. Vuodesta 1920 vuoteen 1925 valtaosa poliittisesta väkivallasta Italiassa koostui oikeistoterrorista ja fasistien noususta valtaan Mussolinin johdolla. Fasistien noustua valtaan vuonna 1925 Italian vallankumousta tavoittelevan poliittisen väkivallan näyttämö rauhoittui. Fasistien ”sosiaalisen kontrollin” strategia onnistui, ja pitkään suurin osa kansasta nieli Mussolinin syöttämän propagandan. Lisäksi fasismin vastainen toiminta oli hyvin heikkoa. Vasemmisto oli jakautunut useasti pienempiin järjestöihin ja puolueisiin, ja PSI pysyi vaivoin pystyssä. Fasistinen puolue pysyi vallassa aina vuoteen 1943, jolloin Mussolini pidätettiin. Tarvittiin kuitenkin vielä kaksi vuotta sotaa ja sisällissotia, että fasistiset ryhmät pystyttiin todellisesti hajottamaan.²¹

Vuoden 1948 hallitukseen ei sisällytetty kommunistista puoluetta, mutta se oli silti aktiivisesti mukana politiikassa ja työväenliikkeissä. Sosialistit palasivat hallitukseen 1950-luvun lopulla, ja kommunistinen puolue teki samoin vuosikymmen myöhemmin. 1960 - 1970 -lukujen suurimmat puolueet olivat kristillisdemokraatit (DC), kommunistit (PCI) ja sosialistit (PSI). Nämä puolueet voittivat yleensä yhteensä 75 - 80 prosenttia äänistä.²²

1960- ja 1970-lukujen taitteessa Italiassa oli useita ongelmia. Yliopistot täyttyivät ja niitä ylibuukattiin. Tutkimusvälineistöä tai tiloja ei ollut tarpeeksi, tai ne olivat huonokuntoisia. Työväen keskuudessa nuoret työläiset eivät hyväksyneet muuta Eurooppaa selkeästi matalampia palkkoja ja tiukkaa kuria tehdastyössä. Lakot ja spontaanit laittomat tehdasseisokit yleistyivät jälleen. Talouskriisi syveni, ja 1970-luvun puolivälissä Italiassa oli noin miljoona työtöntä. Kriisien syvetessä ja levottomuuksien kasvaessa poliittinen väkivalta palasi Italiaan kahden vuosikymmenen tauon jälkeen. Uusfasistisia ryhmiä syntyi useita. Ryhmät harjoittivat oikeistoterroria, ja niitä syytetään uuden poliittisen väkivallan aallon ensimmäisestä iskusta joulukuussa 1969. Ne iskivät pommein ja väkivaltaisain mielenosoituksin. Niiden strategia oli aiheuttaa mahdollisimman paljon kaaosta, jonka jälkeen armeijan olisi noustava esiin, sotatilalaki olisi julistettava ja parlamentaarinen demokratia syöstäisiin alas. Vasemmistoterrori muodostui samoihin aikoihin puolivallankumouksellisessa kuohunnassa 1960-luvun lopulla. Yksi syy kuohuntaan oli vuoden 1968 voimakas ja vallankumoushaluinen opiskelijoiden kapina Ranskassa. Lisäksi myötävaikuttavina tekijöinä vasemmistoterrorin muodostumiseen olivat köyhien slummien väkivaltaisuus, epäluottamus keskusta-vasemmistohallituksen alaisuuteen ja pettymys kommunistisen puolueen uudistushaluisten ”pettureiden” linjaan. Myös vasemmistoterrorismiryhmiä syntyi useita. Motiivit vasemmistoterroristijärjestöihin liittymiseen vaihtelivat suuresti, mutta yksi yhdistävä tekijä kaikilla oli: he kaikki vihasivat hallitusjärjestelmää ja he vihasivat fasismia. He vihasivat niiden olemassaoloa ja historiaa Italiassa. Nyt, kun uusfasismi näytti jälleen merkkejä noususta, ei yksikään vasemmistolainen voinut enää katsoa tapahtumia sivusta.²³

Näinä turbulenttisina aikoina syntyi myös Italian historian kuuluisin terroristijärjestö Brigade Rosse. BR:n perustivat entiset kommunistisen puolueen jäsenet, Renato Curcio kumppaneineen. Marraskuussa 1969 Renato Curcio ja seitsemänkymmentä hänen kommunistisen yhteisönsä jäsentä pitivät kokouksen, jossa keskusteltiin aseellisen väkivallan käytöstä poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Curcio piti kommunistisen puolueen linjaa liian maltillisena. Vuonna 1970 Curcio perusti lehden nimeltä Sinistra Proletaria, jonka avulla he levittivät sanomaansa kapitalistien kukistamisesta ja marxilaisesta valtiojärjestyksestä. Myöhemmin samana vuonna he julistivat tarvetta perustaa vallankumouksellinen organisaatio, jonka johtajat ymmärtäisivät luokkataistelun olevan kuin sotaa. Vietkongin taistelut Vietnamissa tekivät Curcioon suuren vaikutuksen. Lopulta Sinistra Proletarianin syyskuun numerossa vuonna 1970 ilmoitettiin Brigade Rossen perustamisesta. Lehdessä BR:n kuvaillaan olevan ratkaisevin ja itsetietoisin toimija työväen taistelussa valtion instituutioita vastaan, jotka heidän mukaansa käyttävät kansaa hyväkseen. Kuukausi myöhemmin BR katosi alamaailmaan.²⁴

2.1 Poliittisen terrorismin nousu Euroopassa

Vuosien 1967 ja 1970 välillä poliittinen väkivalta alkoi, tai palasi, neljään Euroopan osaan: Espanjaan, Pohjois-Irlantiin, Länsi-Saksaan ja Italiaan. Euroopan poliittiset terroristit olivat hyvin eri lailla motivoituneita. Jo silloin, kun poliittinen terrorismi nosti Euroopassa päätään, oli nähtävissä, että se tulisi näyttelemään suurta roolia tulevaisuuden poliittisella näyttämöllä. Poliittisesta väkivallasta näytti tulevan tavallinen tapa ratkaista historiallisia epäkohtia. Lisäksi poliittista väkivaltaa käytettiin työkaluna nousseen itsetietoisuuden ja eriarvoisten ihmisluokkien väliseen tulenarkaan tilanteeseen. Poliittisen terrorismin nousua ennustettiin usealta taholta, eivätkä ennustukset olleet väärässä. Ilmiönä poliittisen terrorismin nousu otettiin vakavasti ja huolestuneena vastaan. Aikakauden lehdet kirjoittivat, että eräs huolestuttavimmista seikoista tässä uuden aallon terrorismissa oli se, että terroristit käyttäytyivät, kuin he edustaisivat täysin koko kansan mielipidettä eivätkä vain omaansa. Kohti 1980-lukua mentäessä terrori-iskut tulivat vuosi vuodelta tavallisemmiksi ja ne muuttuivat entistä julmemmiksi.²⁵

2.4 Poliittisen terrorismin määrittely järjestökohtaisesti

Poliittisen terrorismin määrittely ei ole yksinkertainen asia. Voidaan todeta, että kaikilla poliittista terroria harjoittavilla järjestöillä on erilainen tai ainakin omaleimainen motiivi terrori-iskuihin. Useampaa järjestöä tarkasteltaessa on tärkeää eritellä ja määritellä, mitä poliittinen terrorismi merkitsee juuri kyseisen järjestön kohdalla kyseisenä aikakautena.

Eurooppalainen poliittinen terrorismi voidaan jakaa eri konteksteihin ja luokitella usealla eri tavalla. Se voidaan jakaa esimerkiksi kohteiden luonteen, toimijan ja kohteen mukaan, väkivallan tason ja keston, vastatoimien tai järjestöstä saatavilla olevien tietojen mukaan.²⁶ Poliittinen terrorismi ja terrorismi yleensäkin voidaan jakaa myös yksinkertaisempiin lokeroihin sen mukaan, onko esimerkiksi kyseessä nationalistinen vai kommunistinen terrorismi tai onko toimintakenttänä maaseutu vai kaupunki.²⁷

IRA:n ja BR:n kaltaisia järjestöjä vertailtaessa voidaan todeta, että kyseessä on kaksi hyvin erilaista toimijaa hyvin erilaisessa toimintaympäristössä. IRA:n harjoittama terrori voidaan luokitella etnis-nationalistiseksi terrorismiksi, jossa pieni kansanosaa tuntee niin suuria nationalistisia paineita, että on valmis käyttämään väkivaltaisia keinoja. BR:n tavoitteet olivat kommunistisessa vallankumouksessa, joten osuva luokitus on vallankumousterroismi.²⁸

IRA:n ja BR:n terroritoiminnan luokittelun etnis-nationalistiseksi terrorismiksi ja vallankumousterroismiksi lisäksi pystytään järjestöjen toiminta jakamaan ja luokittelemaan myös monin toisenlaisin tavoin. IRA:n tilanteessa, kuten usein käsiteltäessä etnis-nationalistista terrorismia, toimija ja vastatoimija olivat helposti ja yksinkertaisesti määriteltävissä. IRA:n tapauksessa IRA toimi Pohjois-Irlannin poliisilaitosta, Ison-Britannian armeijaa sekä muita Ison-Britannian valtaa kuvaavia ja tukevia instituutioita vastaan. Vaikka järjestö harhautui välillä lahkoväkivallan kierteeseen, oli perusasetelma kuitenkin selkeä. Eri toimijoiden ja niiden suhteiden erottelu käy haastavammaksi, kun kyse on vallankumousterroismista. BR:lla ei ollut yhtä selkeää vihollista, jota vastaan taistella. BR:n päätaistelua käytiin Italian poliittisen tasapainon horjuttamiseksi ja työväestön nousun edistämiseksi. BR:n kohteet vaihtelivat sen mukaan, mikä oli senhetkisten tavoitteiden mukaista. Italiassa toimijat ja vastatoimijat olivat italialaisia. BR ei nähnyt kohteitaan vieraan vallan toimijana kuten IRA, vaan kyse oli kansan sisäisestä vaikuttamisesta väkivallan keinoin.²⁹

Pohjois-Irlannin ja Italian tilanne voidaan selvästi erottaa myös väkivallan tason ja keston osalta. Italian väkivaltataso on selvästi alhaisempi kuin Pohjois-Irlannin. Esimerkiksi vuosien 1969 ja 1977 välillä Italiassa kuoli 153 ihmistä poliittisen väkivallan seurauksena, mikä on alle yhdeksän prosenttia Pohjois-Irlannin 1798 kuolonuhrista.³⁰ Kuolonuhrien määrä ei välttämättä kuitenkaan suoraan korreloi väkivallan määrää vaan kertoo myös käytetyistä väkivallan metodeista ja iskutavoista.

Järjestösuhteiden osalta Pohjois-Irlanti ja Italia erosivat suuresti. Pohjois-Irlannissa toimivat IRA:ta vastaan kaksi muuta terroristiorganisaatiota UDA ja UVF. UDA ja UVF puolustivat protestantteja ja pyrkivät saamaan IRA:n huonoon valoon. Italiassa asetelma ei ollut näin selkeä. Sekä vasemmisto- että oikeistoterroristit toimivat erikseen siten, että heistä ei koskaan tullut suoraan toistensa kohteita. Lisäksi Italian vasemmisto- ja oikeistoterroristijärjestöt olivat sisäisesti huomattavasti jakaantuneempia kuin Pohjois-Irlannissa toimineet järjestöt. Tutkittavana aikana Italiassa oli yhteensä 484 eri vasemmistolaisista terroristijärjestöä, kun taas Pohjois-Irlannissa puhutaan muutamista Pohjois-Irlannin vapauttamiseen pyrkivästä järjestöstä.³¹

IRA:lla ja BR:lla oli hyvin erilaiset suhteet poliittiseen kenttään. IRA:lla oli selkeä poliittinen siipi, joka tuki samaa nationalistista ideologiaa IRA:n kanssa ja sen rinnalla. Myöhemmin IRA:n poliittinen siipi Sinn Féin otti myös vastaan paikkoja parlamentista. BR:lla tällaista

suoraa yhteyttä ja tukea yhteen tiettyyn poliittiseen puolueeseen tai ryhmään ei ollut. Päinvastoin BR sai usein kritiikkiä toiminnastaan myös vasemmistopuolueilta ja -ryhmiltä.³²

3. IRA:N JA BR:N TOIMINTA

3.1 IRA:n toiminta

Vuoden 1970 alussa IRA:lla oli kolme tavoitetta. Ensimmäiseksi: valmistautua puolustamaan nationalisteja, että välttyttäisiin vuoden 1969 protestanttien kesämarssien kaltaisilta mellakoilta. Toiseksi: kostaa brittiarmeijaa vastaan, mikäli se häiritsee nationalisteja. Kolmanneksi: Valmistautua viimeiseen hyökkäykseen brittimiehitystä vastaan. Brittien ulos saaminen oli kolmesta tavoitteesta tärkein. Toisaalta hyökkäys pystyttäisiin toteuttamaan vain, kun IRA olisi valmis. Tämä tarkoitti tarpeellista määrää koulutettuja ja aseistettuja jäseniä. Aseiden hankintaan ja koulutuksen antamiseen kuluisi huomattava määrä aikaa, ja koska vasta värvättyjen vapaaehtoisten täytyi tehdä jotain motivaation säilyttämiseksi, valikoituja sabotaasioperaatioita annettiin toteutettavaksi turvallisuus- ja talouskohteita vastaan. Tuohon aikaan IRA ei ollut tunnettu hienovaraisuudestaan.³³

The Troubles- nimellä tunnettu ajanjakso sijoittuu noin vuosille 1970-1981, ja se käsittää IRA:n historian väkivaltaisimman ja samalla aktiivisimman aikakauden. The Troublesin katsotaan alkaneen pääsiäisviikolla 1970, jolloin sekä katoliset että protestantit järjestivät perinteisiä marsseja ympäri maakunnan. Tuolloin lahkoväkivalta palasi pohjoiseen, ja tällä kertaa se imi mukaansa myös sinne sijoitetut brittijoukot. Pääsiäisviikon väkivaltaisuuDET eivät tulleet kenellekään yllätyksenä, mutta IRA ei ollut ehtinyt vielä valmistautua mellakoihin ja katolisten puolustamiseen, sillä he eivät olleet uskoneet, että mellakat saavuttaisivat niin suuret mittasuhteet. Pääsiäisviikon mellakat kestivät viisi päivää. Tuona aikana brittiarmeijan täytyi turvautua useaan otteeseen kyynelkaasuun, jonka kohteena olivat usein katoliset. Tämä nostatti katolisten vihaa brittijoukkoja ja sotilaiden perässä tulevia protestantteja vastaan. Katoliset näkivät brittisotilaiden taistelevan protestanttien puolella.³⁴

Hallituksen vastaus väkivaltaisuuksiin oli viikonlopun mittaisen ulkonaliikkumiskiellon asettaminen kaupunginosaan Belfastissa, jonka epäiltiin olevan IRA:n tukialuetta. Ulkonaliikkumiskiellon aikana armeija teki kotietsintöjä etsiessään IRA:n jäseniä ja aseita. Sotilaiden käyttäytymistä kuvattiin töykeäksi, eivätkä he juuri kunnioittaneet ihmisten omaisuutta saadessaan vihdoinkin tehdä vastatoimia IRA:ta kohtaan. Kiellon asettaminen aiheutti välittömästi mellakoita ja mielenosoituksia, joihin armeija vastasi kyynelkaasulla.³⁵

Keväällä 1970 IRA:lla oli nationalistien tuki ja he olivat pystyneet toteuttamaan kaksi ensimmäistä tavoitettaan. He olivat suojelleet nationalisteja unionisteja ja brittiarmeijaa

vastaan. IRA alkoi valmistella kampanjan kolmatta vaihetta: brittien ajamista pois Pohjois-Irlannista.³⁶

Vuonna 1970 IRA:n suunnittelemat iskut olivat hajanaisia. Pommi-iskuja suoritettiin joihinkin strategisiin kohteisiin, kuten tulliasemille tai sähkönjakelukeskuksiin sekä talouselämän kohteisiin. IRA rankaisi julmasti brittijoukkojen kanssa asioinnista ja hyökkäsi häikäilemättä armeijaa vastaan. Tämä suututti armeijan sotilaita, jotka purkivat vihansa kotietsinnöissä ja pidätyksissä. IRA:n jäsenten ja armeijan välille syntyi koston ja väkivallan kierre. Tuohon aikaan IRA:n tekemät murhat olivat pikemmin spontaaneja kostoiskuja kuin suunniteltuja terrori-iskuja. IRA:n johto ei ollut käsenyt iskuja tehtäväksi eikä edes tiennyt läheskään kaikista. Kentällä olevat vapaaehtoiset vain jatkoivat kostomurhia johdon tullessa ”virran mukana”.³⁷

Keväällä 1971 IRA:n kampanja lähti käyntiin täysipainoisesti. Kahdeksassa kuukaudessa vuonna 1971 tapahtui yli 300 pommi-iskua ja 320 ampumavälikohtausta. Pohjois-Irlannin johtavat elimet vastasivat kasvaviin väkivaltaisuuksiin ja IRA:n uhkaan internoinnilla. Muodolliseksi syyksi pidätykseen riitti, että henkilön epäiltiin toimivan, henkilö oli toiminut tai tulisi toimimaan rauhaa ja järjestyksen ylläpitoa vastaan. Internointi ei koskenut lainkaan protestantteja, ja sitä tapahtui vain Pohjois-Irlannissa. Nationalistit ympäri Pohjois-Irlantia raivostuivat tapahtumista. Internointi oli epäonnistunut ja antoi IRA:lle valtavan propagandavoiton.³⁸ Myöhemmin samana vuonna Britannian armeija antoi IRA:lle lisää propagandalahjoja käyttäen kidutusta kuulusteluissa ja purkaessaan turhautumistaan kotietsinnöissä hajottaen huonekaluja ja ikkunoita. Toisen osapuolen teko lisäsi aina vihaa toisella puolella. Ennen vuotta 1971 IRA oli oikeuttanut iskunsa puolustuksella tai kostoiskulla. Internointi ja sen jälkeiset tapahtumat, kuten väkivaltaiset kotietsinnät, poistivat kaikki rajoitukset ja ylimääräiset tarpeet perustella iskuja. Brittiarmeija ja RUC eivät olleet enää kohteina vaan sen takia, mitä ne olivat tehneet, vaan myös siksi, että ne kuvastivat Britannian hallintoa Pohjois-Irlannissa. Vuoden 1971 loppuun mennessä Provos oli julistanut taholtaan avoimen sotatilan. Provoksen todellinen hyökkäys oli alkanut.³⁹

Vuosina 1972-1976 pommituskampanjat jatkuivat. Kaupat ja muut talouden yksiköt säilyivät edelleen tärkeinä kohteina. Talousyksiköiden pommittamisella oli tarkoitus ajaa alas Pohjois-Irlannin talouselämä, jonka IRA näki Ison-Britannian hallituksen manipuloimaksi.⁴⁰ Unionistien ylläpitämän lahkoväkivallan vuoksi kostoiskut ottivat yhä suurempaa roolia IRA:n kampanjassa. Vuosien 1972 - 1976 aikana IRA:n toiminta vaihteli pommi-iskujen ja lahkoväkivallan välillä. Välillä käytiin myös rauhanneuvotteluja, jotka päättyivät usein

tuloksettomina. Kaikesta huolimatta IRA:n kampanja ja väkivaltaisuuDET jatkuivat. Niiden täytyi jatkaa, sillä liikkeen näkyvä sotilaallinen voima haluttiin säilyttää. Vuoden 1976 alussa IRA:n kampanja oli ajautumassa pois kurssiltaan. Tilanne Pohjois-Irlannissa oli syöksymässä kiihtyvään lahkoväkivaltaan. Lahkosota ei ikinä ollut kuulunut republikaaniseen ideologiaan. Heidän mielestään ajautuminen lahkoväkivaltaan vei taistelun pois todellisesta tavoitteesta ja uhkasi tuhota koko taistelun.⁴¹

Provoksen johdolle alkoi tulla selvemmäksi, että suurin ongelma taistelussa oli se, että se oli rajoitettu aseelliseen taisteluun. He ymmärsivät, että jos aseellinen taistelu loppuisi, loppuisi myös koko taistelu. Yhdistynyt Irlanti oli edelleen republikaanisen liikkeen tavoite. Ainoastaan keinojen, joilla siihen pyrittiin, täytyi muuttua. Republikaanien tuli rakentaa oma poliittinen pohja omaan yhteisöönsä aseellisen taistelun tueksi. Republikaanien ei tulisi hyväksyä Ison-Britannian hallintoa vaan perustaa omansa. Tätä kutsuttiin ”aktiiviseksi abstentionismiksi”. Sen tarkoitus oli kiinteyttää ja laajentaa aseellisen taistelun kannatusta. Kuitenkaan minkään poliittisen edistyksen ei saanut tapahtua aseellisen taistelun kustannuksella. Aseellisen taistelun tuli säilyä taistelun sydämenä, jonka ympärille kaikki muu rakennettiin. Aktiivinen abstentionismi ei vielä tarkoittanut politiikkaan siirtymistä. Totuus oli, että vuonna 1975 Sinn Féin oli edelleen heikko organisaatio ja yritykset siirtää republikaaneja poliittisesti aktiiviseksi olisi yritetty estää liikkeen sisäisten konservatistien toimesta.⁴²

Vuonna 1976 IRA:n jäseniä alettiin kohdella tavallisina rikollisina. Pidätykset ja etsinnät hoiti poliisi. IRA:n jäsenet eivät hyväksyneet tätä, sillä he pitivät itseään sotilaina eivätkä rikollisina. Kaikki yhteydenpitokanavat Provoksen johdon ja Ison-Britannian hallituksen välillä katkaistiin. Vangit kapinoivat muutosta vastaan. Kuuluisimmat protestit 1970-luvun lopulla olivat ”Blanket protest” ja ”No-wash protest”. IRA tuki vangittuja jäseniään ulkoa käsin. Vuonna 1980 alkoi propagandakampanja vankien poliittisen statuksen palauttamiseksi. Heidän vaatimustensa tukeminen ei suoraan tarkoittanut IRA:n tukemista, sillä kampanjassa haettiin tukea nimenomaan vangeille. Niinpä kansalle kampanja näkyi inhimillisten olojen puolustamisena, ei aseellisen taistelun tukemisena. Vankilaprotestien aikaan väkivallattoman republikaanisen aktivismin suosio nousi. Vankiloista tuli taistelun uusi rintama.⁴³

1980-luvun alku oli nälkälakkojen aikaa. Republikaanisen liikkeen johto ymmärsi nälkälakon tuoman sympatiaa herättävän julkisuuden ja sen tarjoamat poliittiset mahdollisuudet. Nälkälakkolainen Bobby Sands voitti ylimääräiset parlamenttivaalit vuonna 1981. Vaikka Sands kuoli vankilaan 5. toukokuuta samana vuonna, oli hänen vaalivoittonsa käännekohta

republikaanisen liikkeen historiassa. Se antoi uskoa ja itseluottamusta vaaleihin osallistumisesta. Näлкälakot lopetettiin 3. lokakuuta. Siihen mennessä kymmenen miestä oli menehtynyt. Näлкälakot olivat kuitenkin vedenjakajia republikaanisen liikkeen historiassa. Näлкälakot näyttivät IRA:n päättäväsyyden, ja vaalivoitot toimivat pohjana Sinn Féinin poliittiselle taistelulle.⁴⁴

Vuonna 1982 vaalimenestys jatkui. Menestys antoi valtavan sysäyksen Provoksen johdolle lisätä poliittista ulottuvuutta fyysiseen republikaanisuuteen. Samaan aikaan IRA:n pommituskampanja jatkui. Vuoteen 1983 mennessä Sinn Féin oli kasvanut toiseksi suurimmaksi nationalistiseksi puolueeksi edellään vain SDLP. Aseellinen taistelu säilyi edelleen republikaanisen liikkeen tärkeimpänä osana. Republikaani näki sen moraalisesti oikeutettuna vastarintana väärää hallitusta vastaan.⁴⁵

Vuonna 1986 Provos oli täynnä itseluottamusta. Sinn Féin oli menestynyt vaaleissa odotettua paremmin. Ison-Britannian hallitus koki sen IRA:n vertaisena uhkana. IRA:lla puolestaan oli 20 tonnia juuri salakuljetettuja aseita kätkössä, ja 38 kokenutta taistelijaa oli paennut vankilasta. Aseellinen taistelu oli edelleen pääroolissa. Siitä huolimatta republikaaninen yhteisö näki nyt poliittisen taistelun yhtä tärkeänä. Menestys ja itseluottamus toivat mukanaan uuden vaihtoehdon. Sinn Féinin peruseriaate, abstentionismi, haluttiin poistaa. Muutoksesta neuvoteltiin erityisessä Army Councilissä syyskuussa 1986. Kaikki tiesivät, että jos muutos hyväksyttäisiin, olisi vastassa jakaantuminen, kuten oli käynyt vuonna 1970. Enemmistö äänesti abstentionismin poistamisen puolesta. Vähemmistö, noin kaksikymmentä henkeä, lähti kokouksesta ja perusti oman abstentionismia jatkavan puolueensa. Myös pieni vähemmistö IRA:sta erkaantui. Enemmistö jäi kuitenkin Provokseen. Sinn Féinistä oli kasvanut todellinen poliittinen voima, joka hyväksyi paikat niin Irlannin parlamentissa kuin Westminsterissäkin. Se täytti tehtävänsä puolustaen aseellista taistelua ja nationalistista yhteisöä.⁴⁶

3.1.1 IRA:n organisaatio ja rakenne

IRA:n komentorakenteen korkein päättävä elin oli Army Convention. Tämä tasitelun suunnasta ja etenemisestä keskusteleva ja päättävä elin kokoontui tutkittavana ajanjaksona vain kolme kertaa. Näissäkin Army Conventioneissa keskusteltiin hyvin suurista linjoista ja IRA:n peruseriaateista, kuten abstentionismista. Käytännön taisteluun suuntaava elin oli Army Executive eli toimeenpanoelin. Siihen kuului kaksitoista jäsentä. Se kokoontui kahdesti vuodessa ja se valitsi Army Councilin eli sotaneuvosto, joka toimi aseellisen

taistelun ytimenä. Sotaneuvostoon kuului seitsemän jäsentä ja se kokoontui yhdestä kahteen kertaan kuukaudessa. Sotaneuvosto valitsi esikuntapäällikön, joka valitsi oman esikuntansa. Esikuntaan kuului yleensä varapäällikkö, huoltopäällikkö, operaatiopäällikkö, sekä päälliköt hoitamaan koulutusta, sisäistä turvallisuutta ja taloutta. Tämä korkeamman tason komentorakenne säilyi muuttumattomana koko kampanjan ajan.⁴⁷

IRA kohtasi suuren sisäisen turvallisuuden haasteen poliisien pidätysten ja kuulustelujen myötä. Kuulusteluissa jäseniltä puristettiin tietoa, mutta myös värvättiin heitä ilmiantajiksi ja soluttautujiksi. IRA:n täytyi järjestäytyä uudelleen luotettavan ja tehokkaan toiminnan jatkamiseksi. IRA:n komentorakenne koostui, kuten tavalliset armeijat, osastoista, prikaateista, pataljoonista ja komppanioista. IRA:n esikunta ymmärsi nykyisen komentojärjestelmän tehottomuuden. Lisäksi britit ja Pohjois-Irlannin poliisi tunsivat komentojärjestelmän rakenteen ja pystyivät käyttämään sitä hyväkseen kuulusteluissa. Vuonna 1977 IRA alkoi suunnitella uudenlaista organisaatorakennetta. Suunnittelun tuloksena päätettiin, että uudesta rakenteesta piti tuleman solurakenne. Lisäksi kurin ja järjestyksen palauttamiseksi IRA:n jäsenten tuli olla republikaanisen liikkeen kaikkien osalueiden komennossa. Jokaisella solulla tulisi olla yksi johtaja, joka ottaisi käskyt suoraan operaatio toimistolta. Näin yhden miehen murtaminen kuulusteluissa ei aiheuttaisi niin mittavaa tietovuotoa viholliselle.⁴⁸

IRA:n rakennemuutos solurakenteeksi onnistui. Vuoden 1980 alussa operaatioiden toteutus onnistui hyvin, sillä tietovuodot oli saatu tyrehdytettyä. Britannian armeija ymmärsi tiedustelutietojen riittämättömyyden. Värväämistä tehostettiin. Värväys suoritettiin kuulustelukesköksissä, joissa kuulusteltaville tarjottiin suojelua ja rahaa. Tämä vaihtoehto oli monille mieluisampi kuin monen vuoden vankilatuomio. Yksi solurakenteen perusajatuksista oli se, että solun jäsenet eivät saaneet näyttäytyä julkisesti yhdessä tai tunnettujen republikaanien kanssa. Heidän tuli muutenkin pitää matalaa profiilia. Näin jäsen pystyi välttymään armeijan tiedustelulta.⁴⁹

Pohjois-Irlannin vankan republikaanisen pohjan ja katolisen yhteisön vuoksi IRA:n ei juuri koskaan tarvinnut selittää iskujensa tarkoituksia. Jokaiselle irlantilaiselle, niin katoliselle kuin protestantillekin, oli selvää, minkä vuoksi IRA taistelee. Juuri tästä syystä IRA:sta muodostui alussa selkeä sotilaallinen organisaatio. Se ei tarvinnut teoreettista pohdiskelua tai poliittista vaikuttajaa. IRA:n sotilaallinen voima, jolla se aikoi ajaa Ison-Britannian armeijan pois Pohjois-Irlannista ja yhdistää Irlannin, oli ainut vaikuttaja, jonka se mielestään tarvitsi. IRA:n rekrytointipohja oli nuorissa republikaaneissa. 1970-luvun alussa Sinn Féinistä tuli

vuosi vuodelta yhä näkyvämpi osa republikaanista taistelua IRA:n rinnalla. Sitä ei kuitenkaan nähty taistelevana organisaationa. Nuoret jäsenet eivät nähneet Sinn Féinin tekevän mitään konkreettista, ja sitä pidettiin heikkojen vaihtoehtona. IRA:yn liittyminen oli nuoren republikaanin mielestä oikea vaihtoehto. Kun republikaaninen yhteisö ja Provos alkoivat ymmärtää aseellisen taistelun riittämättömyyden, Sinn Féin nousi hitaasti mutta varmasti suuren IRA:n organisaation rinnalle. 1980 -luvun alussa Sinn Féin käytti Anti-H-Block -ryhmien valmiita organisaatorakenteita hyväkseen pyrkiessään marginaalisesta organisaatiosta poliittiseksi puolueeksi. Vuoden 1981 vankiehdokkaan vaalivoiton ja ”Armalite and Ballot Box”-ajattelun myötä Sinn Féinin rooli osana Provoksen organisaatiota terävöityi. Sinn Féinin tehtävä oli pitkittyneen aseellisen taistelun jatkuvuuden oikeuttamisen ja muun aseelliseen taisteluun liittyvän propagandatyön lisäksi poliittisen rintaman taistelu. IRA:n rooli organisaation osana pysyi aseellisessa taistelussa.⁵⁰

3.2 BR:n toiminta

Brigade Rossen toiminta alkoi kuten monen muunkin vasemmistoterroriryhmän toiminta tuona aikana. Sen jäsenillä oli romantisoitu kuva kommunistisesta Italiasta, joka voitaisiin saavuttaa nopeasti. Aktiivinen toiminta aloitettiin jo syyskuussa 1970, kun BR otti osaa leviävään tehdaskapinaan Milanossa. He loivat useita tärkeitä kontakteja radikalisoituneiden työläisten keskuudessa ja suorittivat siellä ensimmäisen Brigade Rossen nimiin tehdyn iskun sytyttämällä Sit-Siemensin johtajan auton palamaan. Lisää autoja sytytettiin seuraavan vuoden alussa. BR:n toiminta vuosina 1970 ja 1971 tehdasympäristössä sai kaikki ymmärtämään heidän tavoitteensa. Jos tapahtumat menisivät heidän mielensä mukaan, he tuhoaisivat kapitalistisen systeemin ja kaikki sen tukijat ja puolustajat. BR:n jäsenet itse määrittivät Brigade Rossen ajatuksen kutsuksi taistelemaan hallitsijoiden tukahduttavaa painetta vastaan. Lisäksi BR:n johtajat halusivat aina painottaa, että he yksinkertaisesti noudattavat todellisen marxismin vallankumouksellista perintöä.⁵¹

Huhtikuussa 1971 BR:n tiedonanto kehotti jäseniään fyysiseen hyökkäykseen hallituksen ja tehtaiden johtohenkilöitä vastaan. Vaikka vuonna 1971 ketään yksittäistä henkilöä kohtaan ei tehty iskuja, antoi BR ennusteen tulevista iskutaktiikoistaan. Maaliskuun 3. päivä vuonna 1972 BR suoritti ensimmäisen kidnappauksensa. Kohde oli Idalgo Macchiarini, joka toimi tuolloin Sit-Siemensin johtajana. Lyhyen kuulustelun jälkeen Macchiarini vapautettiin. Koko operaatio kesti vain kaksikymmentä minuuttia. Vaikka media antoi kidnappaukselle vain hyvin vähän huomiota, oli isku kuvaavin esimerkki siitä, mihin suuntaan BR:n taktiikat olivat lähitulevaisuudessa kehittymässä.⁵²

Lähes koko vuoden 1972 BR eli näennäistä hiljaiseloa eikä suorittanut näyttäviä iskuja. Vasta marraskuussa se suoritti suuren ryöstöjen sarjan, jonka se ilmoitti olevan ylimääräistä veroa kapitalisteilta. Todellisuudessa BR:n motiivi iskun suorittamiseen oli todennäköisesti pelkästään oman toimintansa rahoittaminen. Samana vuonna BR poltti vielä kuusi autoa näyttääkseen olemassaolonsa. Hälyttävien tapahtumien joukossa vuonna 1972 oli kuitenkin Fiatin metallityöntekijöiden mellakkauhka Torinon kaupungissa vuoden lopussa. BR ilmaantui paikalle tukemaan metallityöntekijöitä ja poltti merkiksi yhdeksän autoa. BR:n jäsenten ilmaantuminen työläisten tueksi ei sinänsä ollut uutta tai hälyttävää, mutta Torinon ilmaantuessaan he osoittivat, miten laajalle järjestö oli levinnyt hyvin lyhyessä ajassa.⁵³

Vuosi 1973 alkoi osoituksella tehdastyöläisten asenteesta ja päättäväisyydestä. Helmikuussa BR kidnappasi oikeistounionin paikallissihteerin. Uhri vapautettiin jo neljän tunnin kuluttua kaappauksesta ja sidottiin Fiat Miraforin sisäänkulun porttiin. Työläisiä käveli uhrin ohi, mutta kukaan ei auttanut häntä. BR kertoi tapauksen kuvastavan syvää vihaa kapitalistista systeemiä kohtaan. Samana vuonna BR suoritti vielä kaksi muutakin kidnappausta. Ensimmäinen kohde oli Alfa Romeon johtaja Michele Mincuzzi, jolle pidettiin ”lyhyt työläis oikeudenkäynti”. Uhri päästettiin kuitenkin nopeasti vapaaksi, ja Mincuzzi muisteli myöhemmin, että BR oli kohdellut häntä hyvin inhimillisesti. Toinen kohde oli Fiatin johtaja Etteore Amerio, jonka BR ilmoitti sieppaavansa osana taistelua työläisiin kohdistuvaa terroria vastaan. Amerio vapautettiin vahingoittumattomana kahdeksan päivää myöhemmin.⁵⁴

Vuonna 1973 BR ei nauttinut suosioista ja sitä kritisoitiin armotta joka taholta. Jopa osa ääriivasemmistosta oli sitä mieltä, että BR ei ollut muuta kuin terroristiryhmä vailla oikeaa päämäärää. BR vastasi kritiikkiin virallisessa tiedonannossaan. Tiedonannossa BR tähdensi, että se ei ole terroristijärjestö, vaan BR:n jäsenet taistelevat terrorismia vastaan. BR ilmoitti reagoivansa aina, kun se näkee merkkejä kapitalistisesta terroristista. BR:n näkemyksen mukaan he olivat yksinkertaisesti ensimmäinen järjestäytynyt osa täysin luonnollista ja haluttua aseellista taistelua kohti kommunismia.⁵⁵

Italiaa koetteli suuri talouskriisi vuonna 1974. Suurena kriisin syynä olivat Lähi-idän konfliktit, jotka häiritsivät Italian öljyntuontia. Muita tekijöitä olivat Italian teollisuuden levottomuus, Länsi-Euroopan korkein inflaatio, liian devalvaatio ja ministeriötason epätasapainoisuus. Tilanne oli ideaalinen Brigade Rosselle. Kriisi vahvisti heidän käsitystään siitä, että kapitalistinen Italia alkoi olla valmiina vallankumoukseen. Kun Italian hallitus kamppaili ongelmiansa kanssa, iski BR odottamattomalla tehokkuudella. Huhtikuussa 1974

BR kidnappasi tuomari Mario Sossin. Sossin kidnappaaminen merkitsi valtavaa kasvua BR:n itseluottamukselle ja uskottavuudelle. Sieppaamalla hallituksen nimittämän korkean virkamiehen he näyttivät, että BR pystyy iskemään suoraan valtiota vastaan. Sossi oli ensimmäinen kidnappauksen uhri, jonka vapauttamista vastaan BR esitti vaatimuksia. BR oli valmis luovuttamaan Sossin, jos Italian hallitus vapauttaisi kahdeksan poliittista vankia. Kolmenkymmenenviiden päivän kuluttua BR:n vaatimuksiin suostuttiin. BR vapautti Sossin, mutta hallitus jätti uhmakkaasti vangit vapauttamatta. Samana vuonna BR murhasi kaksi äärioikeistolaista. Nämä murhat olivat BR:n ensimmäiset iskut, jotka vaativat ihmishenkiä. Kuva BR:sta oli muuttunut. BR oli muuttunut vakavaksi uhaksi valtiolle. Vastatoimena hallitus pyrki vähättelemään BR:a järjestönä. Hallituksen propaganda uutisoi BR:n olevan vain juuri vangitun Curcion mielipuolinen hallusinaatio ilman todellista pohjaa tai organisaatiota. Huolimatta BR:n tekemistä murhista, onnistuneista kidnappauksista ja muista iskuista, uusfasistien veriset pommi-iskut veivät kansakunnan huomion. Tuohon aikaan äärioikeistoterroria pidettiin maan suurimpana turvallisuusuhkana.⁵⁶

Vuoden 1974 loppu ja vuoden 1975 alku elettiin Italian poliittisen väkivallan näyttämöllä hiljaiseloa. BR keräsi voimiaan ja järjestäytyi uudelleen. Curcio murrettiin ulos vankilasta helmikuussa 1975. Vasta toukokuussa BR iski uudelleen. Kolme naamioitunutta miestä tunkeutui lakimiehen toimistoon, jossa yksi heistä ampui lakimiestä jalkaan. Tämä oli vain yksi useasta tulevasta jalkaan ampumisesta. Kevään 1975 loppuun mennessä terrori-iskut olivat jälleen yleistyneet. Useimmat iskut eivät päätyneet enää edes lehtien etusivulle. Väkivalta alkoi saada jälleen arjen kasvot. Poliisi vastasi väkivaltaisuuksiin useilla pidätyksillä. Vuoden 1975 loppuun mennessä moni BR:n johtaja oli vangittuna. Lehdistö kirjoitti BR:n ajan olevan ohi.⁵⁷

Hallituksen harjoittama vähättelevä asenne ei auttanut, ja vuosi 1976 alkoi BR:n tulimerellä kahdessa Fiatin tehtaassa. BR näytti kaikille, että se on edelleen voimissaan ja päättäväinen. Oikeudenkäynneissä Brigade Rossen jäsenet olivat järkkymättömiä, ja itsensä puolustamisen sijaan he esittivät syytöksiä oikeuslaitosta kohtaan. Vuonna 1976 BR murhasi myös yleisen syyttäjän, Francesco Cocon, henkivartijoineen. Vasemmistoterrori oli noussut BR:n johdolla Italian suurimmaksi turvallisuusuhaksi jättäen oikeistoterrorin varjoonsa. BR piti vuotta 1976 erittäin onnistuneena.⁵⁸

Taloudelliset ylä- ja alamäet aiheuttivat Italian poliittiselle koneistolle vakavia ongelmia. Vuonna 1977 italialaiset, yliopistot etunenässä, olivat kärsivällisyytensä rajoilla. Kansan voimakas kuohunta lamautti Italian ja jätti sen erittäin haavoittuvaiseksi terrori-iskuille.

Lisäksi kuohunnan ja levottomuuksien vanavedessä useat terroristijärjestöt saivat uusia jäseniä ennen kuulumattomalla vauhdilla. Brigade Rossella vuosi 1977 alkoi hyvin. Se oli tehnyt kidnappauksista uuden varojen hankintakeinon ja saikin 1,5 miljardia liiraa lunnaaksi siepattuaan italialaisen liikemiehen. Vuotta 1977 verhosi vasemmiston ja oikeiston välinen väkivalta. Katutappelut olivat yleisiä, kuten myös mellakat ja yhteenotot mielenosoitusten jälkeen. Yleensä kyseessä olivat yliopistojen opiskelijat. BR uskoi levottomuuksien ja yhteenottojen, joihin myös poliisi osallistui, merkitsevän vallankumouksen alkua. Vuosi 1977 oli BR:n toiminnassa toistaiseksi aktiivisinta aikaa. Jalkoihin ja käsiin ampumisia oli enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Myös pommi-iskuja tehtiin Fiatin tehtaille. BR alkoi saada positiivista huomiota hallitukseen tyytymättömiltä kansalaisilta. Väkivallasta tuli koko maassa jälleen niin arkipäiväistä, että yksittäinen jalkaan ampuminen sai lehdissä vain muutaman rivin palstatilaa.⁵⁹

Vuoden 1978 alkua leimasi kaksi merkittävää tekijää: nuorison poliittinen jengisota ja yhä tarkemmat terrori-iskut yksittäisiin henkilöihin. Vuoden alussa pidetty pidätettyjen Brigade Rossen jäsenten oikeudenkäynti sumensi Italian ja varsinkin Torinon, missä oikeudenkäynti pidettiin, väkivallan alle. Tuomari ja poliisipäällikkö saivat surmansa tarkassa ampumaseella tehdyssä iskussa. Autojen poltot ja mellakat olivat jokapäiväisiä. BR oli vuonna 1978 voimakkaimmillaan. Tästä olivat osoituksena kristillis-demokraattien johtajan Aldo Moron sieppaus ja teloitus sekä useat sabotaasit, murhat ja raajoihin ampumiset. Italian hallitus taisteli Brigade Rossea vastaan tehden pidätyksiä ja kotietsintöjä. Hallituksen toimet provosoivat terroristeja, jotka vastasivat toimenpiteisiin uusien iskuin. Iskuilla BR pyrki säilyttämään sekasortoisen ilmapiirin, sillä vain niissä olosuhteissa he kykenisivät vallankumoukseen. Tekemällä entistä useammin entistä häikäilemättömämpiä iskuja he myös pyrkivät osoittamaan, että Italian hallitus ei pysty estämään vääjäämättömästi lähestyvää vallankumousta.⁶⁰

Italian kansalaiset ja hallitus alkoivat väsyä jatkuviin väkivaltaisuuksiin. BR sai osakseen suurimmat syytökset, sillä olihan se näkyvin ja aktiivisin terroristiryhmä Italiassa. Syytöksiä ja vastaväitteitä tuli paljon myös työläisten ja vasemmiston suunnalta, sillä BR oli ottanut tavakseen raivata tieltään myös heille epäsuotuisia vasemmistolaisia. Kritiikillä ja poliisin tekemillä pidätyksillä ei kuitenkaan ollut toivottua vaikutusta, ja vuonna 1979 BR jopa nosti iskujen määrää edellisvuodesta. BR ymmärsi nyt, että he olivat sitoutuneet pitkään taisteluun, mutta he olivat varmoja, että nykyinen Italia kaatuisi ennen heitä. Vuonna 1979 BR otti vallankumoustaistelun lisäksi tavoitteekseen vasemmiston puhdistamisen. Heidän mielestään

Italian vasemmisto oli hukannut todellisen marxismi-leninismän ja vajonnut tavalliseksi sosiaalidemokraattiseksi puolueeksi.⁶¹

Vaikka vuosina 1979 - 1980 BR sai kritiikkiä osakseen joka suunnalta, onnistui se tuona aikana oman toimintansa lisäksi innostamaan nuorisoa vasemmistöväkivaltaan. Vaikka kyseessä eivät olleet BR:n varsinaiset jäsenet, he toimivat BR:n suositusten mukaan. Italiassa oli tuolloin useita satoja eri ääriryhmiä, ja BR:n itsevarma ja suoraviivainen lähestymistapa innosti monia. Vuosien 1979 ja 1980 taitteessa monet kaupungit olivat sekasorron partaalla yhdistyneiden ääriliikkeiden iskujen alla. Esimerkiksi pelkästään 3.12.1979 kaksikymmentä iskuä tai iskun yritystä tehtiin ympäri Italiaa. BR:n tuoma raju terroriaalto katkesi, kun Patrizio Peci, Torinon alueen päällikkö ja strategisen osaston jäsen, pidätettiin. BR:n johtajia oli pidätetty ennenkin, mutta tällä kertaa tilanne oli sille vakavampi. Kuulusteluissa Peci päätti tunnustaa kaiken. Hän paljasti viranomaisille aseätköjen ja piilopaikkojen sijainteja. Paljastukset johtivat useisiin pidätyksiin Torinossa, Milanossa, Biellassa ja Ravennassa. Hän antoi myös tärkeitä tietoja BR:n käyttämistä taktiikoista. Pecin vuoksi BR menetti huomattavan osan aseistaan ja jäsenistään. Siitäkin huolimatta he pystyivät jatkamaan toimintaansa ja toimivat edelleen inspiraationa monelle radikalisoituneelle nuorisoryhmälle. Heikentyneenäkin BR iski keväällä 1980 useasti haavoittaen tai tappaen kohteensa.⁶²

Pecin ilmiantojen jälkeen alkoi Brigade Rossen alamäki. Sen toiminta vaikutti yhä enemmän väkinäiseltä iskujen jatkamiselta ja olemassaolon todistelulta kuin koordinoitulta terroritoiminnalta. Vankilasta BR:n johtajat todistelivat olevansa edelleen johtoasemassa, ja he tekivät suuria suunnitelmia, joihin kuului nyt myös sotilasliitto NATO:n kukistaminen. Pitkin vuotta 1980 Italian poliisi teki onnistuneita iskuja BR:n piilopaikkoihin. Jäljelle jääneet BR:n jäsenet yhdistivät voimansa toisen merkittävän vasemmistoterroristijärjestön, Prima Linnean, kanssa. Heidän tarkoituksensa oli vapauttaa jäseniään Nuoron vankilasta. Yritys epäonnistui täysin. BR kyllä onnistui joissain yksittäisissä iskuissa, mutta iskujen määrä laski jatkuvasti. Hitaasti mutta varmasti taistelu alkoi kääntyä BR:a vastaan. BR:n ote säilyi vahvana enää heidän kahdessa voimakkaimmassa kaupungissaan: Milanossa ja Roomassa. Milanossakin heidän voimansa heikkeni, kun poliisi suoritti onnistuneen ratsian, jossa pidätettiin BR:n Milanon komentaja. BR ei kuitenkaan suostunut kaatumaan taistelutta. Keväällä 1981 se suoritti suuren operaation, jossa kidnapattiin neljä henkilöä. Yksi uhrien vapauden ehto oli eteläisen Italian maanjäristysuhrien auttaminen. Tällä eleellä BR yritti elvyttää suosiotaan kansan keskuudessa. Ilmiantajien estämiseksi BR:n jäsenet kidnappasivat Pecin veljen, Roberto Pecin, ja uhkasivat häntä kuolemantuomiolla. Viisikymmentäviisi päivää myöhemmin BR teloitti hänet. Roberto Pecin vieressä luki teksti: ”Kuolema

pettureille”. Tämä väkivaltainen viesti ei kuitenkaan estänyt ilmiantajia, ja vielä vuonna 1981 Italian poliisi pidätti Giovanni Senzanin, joka oli usean lähteen mukaan BR:n todellinen johtaja Aldo Moron kidnappauksen ja teloituksen jälkeen. BR:n sota NATO:a vastaan rajoittui yhden kenraalin kidnappaukseen. Kidnappausdraama päättyi, kun ilmiantaja kertoi kenraalin sijainnin. Kenraali onnistuttiin vapauttamaan. Onnistuneen poliisioperaation tärkein piirre oli kuitenkin se, että piiritetyt terroristit antautuivat eivätkä taistelleet fanaattisesti loppuun asti, kuten tähän asti BR:n jäsenet olivat tehneet. Tämä merkitsi suurta moraalista tappiota BR:lle. Pelastusoperaation jälkeen ilmiantajia tuli esiin enemmän kuin koskaan aiemmin. Ilmiantajien ansiosta poliisi pystyi suorittamaan suuren pidätysaallon ympäri Italiaa. Vaikka BR:lla oli yhä aseita ja jäseniä iskujen suorittamiseen, sen johtoporras ja siten koko komentoketju oli palasina. Harvat ja yksittäiset iskut muistuttivat jäljelle jääneiden jäsenten olemassaolosta, mutta suuri suunnitelma vallankumouksesta oli murenemassa vauhdilla. 26. tammikuuta 1983 alkuperäisen Brigade Rossen perustaja, Renato Curcio, ilmoitti sellistään sodan olevan ohi. Pitkin vuotta 1983 yksittäisten solujen jäsenet vailla keskusjohtoa tekivät yksittäisiä ryöstöjä ja aseellisia iskuja. BR:n terrori-iskut harvenivat vuoden kuluessa ja loppuivat lopulta kokonaan.⁶³

3.2.1 BR:n Organisaatio ja rakenne

BR sai alkunsa pienestä ydinryhmästä, mutta se levisi nopeasti kaikkialle Italiaan. 1970- ja 1980-lukujen taitteessa järjestö koostui noin viidestäsadasta jäsenestä, jotka järjestö itse jaotteli aktiivisiin ja satunnaisiin jäseniin. Aktiivijäsenet toimivat täyspäiväisinä järjestön jäseninä suoraan alamaailmassa. Satunnaiset jäsenet viettivät normaalia elämää, mutta he tukivat BR:a lahjoituksin. He toimivat usein myös turvapaikkojen tarjoajina ja osana propagandakoneistoa.⁶⁴

BR:n korkein päättävä elin oli strateginen johtokunta, joka kokoontui suunnilleen kerran vuodessa keskustelemaan organisaation tilanteesta. Strategiseen elimeen kuului 10 - 15 pisimpään järjestön toiminnassa ollutta jäsentä. Toiseksi korkein päättävä elin oli strategisen johtokunnan valitsema hallitus, joka oli vastuussa ympärivuotisesta korkean tason päätöksenteosta. Se koostui noin viidestä pitkäaikaisesta aktiivijäsenestä. BR:n suorittavien osien organisaatorakenne koostui viidestä pääosastosta, jotka sijaitsivat viidellä maantieteellisellä alueella ympäri Italiaa. Nämä alueet olivat Torino, Milano, Geneve, Veneto ja Rooma. Jokaisella pääosastolla oli yksi johtaja. Pääosastojen alapuolella olivat prikaatit, joissa johtohenkilöiden lukumäärä vaihteli kahdesta viiteen. Prikaateille oli määritelty selkeät tehtävät. Osa prikaateista toimi ainoastaan tukevinä organisaation osina. Näiden prikaatien

tehtävänä oli järjestää pääosaston käyttöön autoja, aseita ja turvapaikkoja. Osa prikaateista toimi taas organisaation iskevänä osana. Näiden prikaatien vastuulla oli suunnitella ja toteuttaa varsinaiset terrori-iskut, kuten valittujen kohteiden kidnappaukset, haavoittamiset ja murhat. Prikaatit jakautuivat edelleen pienemmiksi soluiksi. Solurakenteen tarkoitus oli minimoida pettureiden ja poliisien soluttautumisen tuomat uhat. Soluissa oli yleensä vain yksi henkilö, jolla oli yhteys ylempään organisaatioon eli prikaatin johtoon.⁶⁵

Vallankumousterorismi vaatii aina jonkinlaisen ideologisen pohjan. Vallankumousterorismien tarpeellisuus vaatii perusteluja ja huomattavan määrän teoreettista pohdintaa oikeanlaisesta valtiojärjestyksestä. Lisäksi se vaatii paljon suorittavan portaan toimijoita. Tämä vallankumousterorismien piirre vaikutti myös BR:n organisaation henkilöstön jakautumiseen. Henkilöstöltään BR oli hyvin heterogeeninen organisaatio. Henkilöstön voidaan nähdä jakautuneen kolmeen eri pääluokkaan. Nämä pääluokat olivat: intelligentit, virkamiehet ja paikalliset. Jokaisella pääluokalla oli erilaiset taustat, tehtävät ja kokemukset ääri-vasemmistopolitiikasta. Eri pääluokkien tehtävät loivat poliittisen terrorismin kokonaisuuden: iskujen suorittamisen, iskujen mahdollistamisen ja iskujen oikeuttamisen. Jokainen pääluokka oli myös sidoksissa omiin väestöluokkiin, mikä helpotti tiedustelutietojen saantia ja värväystä.⁶⁶

Intelligentit olivat BR:n poliittisia ääniä niin järjestön sisällä kuin ulkopuolellakin. Intelligentit olivat vastuussa poliittisen väkivallan oikeuttamisen perustelusta. Yksi heidän tärkeimmistä tehtävistään oli antaa väkivallalle merkitys niin BR:n jäsenille kuin kansallekin. Intelligentit olivat usein yliopistotaustaisia ja korkeasti koulutettuja, ja heillä oli myös usein linkkejä lailliseen poliittiseen peliin tai medioiden eri sektoreihin. Organisaatiossa he sijoittuvat korkealle päättäviin elimiin, kuten strategiseen johtokuntaan ja hallitukseen. Intelligenttien juuret olivat BR:n perustajien ydinryhmässä, joka keräsi ympärilleen vaikutusvaltaisia ja korkeasti koulutettuja kommunismin kannattajia.⁶⁷

”Virkamiehet” tarkoittavat tässä luokittelussa aktiivijäsentä. Virkamiehet toimivat pääosastoissa tai prikaateissa. Heillä oli käytössään resurssit iskujen suunniteluun ja toteutukseen. Virkamiehillä oli avainrooli BR:n varojen hankinnassa pankkiryöstöjen ja kidnappausten avulla. Näistä varoista he myös maksoivat itselleen palkkaa, joka oli 1970-luvun lopussa noin 100 - 150 puntaan yhtä aktiivijäsentä kohtaan kuukaudessa. Vain harva virkamies vastasi stereotyyppistä kuvaa terroristista, joka on eristäytynyt täysin alamaailmaan. Suurin osa heistä oli edelleen mukana perinteisessä vasemmistolaisessa politiikassa. Tämän ansiosta heidät luokiteltiin usein enemmän aktivisteiksi kuin terroristeiksi. Vaikka

virkamiehet olivat aktiivisia ja sitoutuneita jäseniä, niin useimmat antoivat tukensa iskuihin vain suunnittelun ja tiedustelun muodossa. Vain harva oli oikeasti itse valmis käyttämään väkivaltaa aseettomia siviilejä kohtaan. Virkamiehet kykenivät itsenäiseen toimintaan ja toimivatkin niin omissa pääosastoissaan ja prikaateissaan. Virkamiesten rooli organisaation osana oli toimia intelligenttien ja paikallisten toimijoiden välillä kanavana dokumenttien ja tiedustelutietojen välittämisessä. He toimivat myös intelligenttien poliittisen tahdon tulkitsijoina ja toteuttajina siten, että terrori-iskujen kohteet ja toimintatavat pysyivät haluttuina.⁶⁸

Luokittelun ”paikalliset” koostuivat nuorimmista osa-aikaisista osallistujista BR:n kampanjassa. He olivat tärkeä osa paikallispolitiikkaa ja vaikuttamista, mutta he eivät olleet BR:n kokonaisvaltaisia jäseniä. Heidän osallistumisensa kampanjaan oli satunnaista ja joissain tapauksissa hyvin lyhytaikaista. Heidän tehtäviinsä kuului lähiympäristössä propagandalehtisten jakaminen, informaation kerääminen mahdollisista kohteista, analysointi ja tiedottaminen iskujen vaikutuksesta kansan mielipiteeseen, potentiaalisten jäsenten tunnistaminen ja dokumenttien, aseiden ja henkilöiden piilottaminen. Joko ”virkamiesten” ohjeistamana tai oma-aloitteisesti paikalliset tekivät myös pienen mittakaavan iskuja valtion omaisuutta tai jopa yksittäisiä ihmiskohteita vastaan. Paikallisista toimijoista oli myös suuri hyöty mellakoiden ja mielenosoitusten aikaan, jolloin he pystyivät aiheuttamaan medianäkyvyyttä ja suurta sekasortoa ja ongelmia poliiseille.⁶⁹

3.3 Vertailu

Terroristijärjestöjä vertaillessa on vertailu loogista aloittaa järjestöjen historiasta ja poliittisen väkivallan lähtökohdista. Vaikka Pohjois-Irlannin ja Italian väkivaltaisuuDET osuivat suunnilleen samalle vuosikymmenelle, ovat niiden lähtökohdat hyvin erilaiset. Yksi selkeä eroavaisuus on, miten kauan järjestöjen tavoitteita on pyritty ajamaan eri järjestöjen ja toimijoiden taholta. Pohjois-Irlannin ja Italian väliltä löytyy selkeä ero, miten kaukaa historiasta tavoitteet ja niiden asettamat paineet kumpuavat. Ison-Britannian vaikutus Irlannin saarella on näkynyt voimakkaasti jo vuosisatoja. Yhtenäistä ja itsenäistä Irlantiakin on tavoiteltu jo toista sataa vuotta. IRA katsoo kampanjansa olevan luonnollista jatkumoa kohti jo pitkään kansassa kyteneitä tavoitteita. Italia oli kyllä tottunut väkivaltaiseen ilmapiiriin vaikeina syntyvuosinaan. Kuitenkin lähtökohdat BR:n väkivallan käytölle löytyvät vasta noin viisikymmentä vuotta ennen järjestön syntyä Venäjän vallankumouksesta. Työläisten mellakointia työolojen paranemisen puolesta oli tapahtunut aiemminkin, mutta vasemmiston vallankumoukselliset aatteet nousivat vasta Venäjän tapahtumien myötä pintaan. Idea BR:n

tavoittelemasta Italian kommunistisesta vallankumouksesta ei ollut siis kytenyt puolta vuosisataa pidempään. Toinen selkeä eroavaisuus poliittisen väkivallan käytön lähtökohdissa oli tavoitteiden erilaisuus kansakuntaan ja valtioon nähden. IRA:n ajatus oli yhdistää Irlannin saari. Sen lopullisena tavoitteena oli tuoda kaksi samalla saarella mutta eri hallinnon alla olevaa maa-aluetta yhteen yhdeksi jakamattomaksi valtioksi. BR ei pyrkinyt yhdistämään Italiaan maa-alueita, vaan se toimi jo valtioksi muodostuneen Italian sisällä. Oman valtionsa sisäpuolella BR pyrki saavuttamaan vallankumouksen, joka johtaisi kommunistiseen valtiomuotoon. Yhteistä molempien järjestöjen toiminnan lähtökohdissa oli päättäväisyys ja usko siihen, että oma väkivaltainen toiminta on oikeutettua ja se johtaa parempaan tulevaisuuteen. Lisäksi, vaikka molemmat järjestöt syntyvaiheidensa jälkeen etsivät hetken sopivaa toimintatapaa ja organisaatiota, pysyi molempien järjestöjen alussa asettamat tavoitteet käytännössä muuttumattomina koko kampanjan ajan.

Motiivit väkivaltaisten iskujen suorittamiseen olivat moninaisia ja vertailtavilta järjestöiltä löytyy niissä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Epäoikeudenmukaisuus oli eräs poliittiseen terrorismiin ajanut tekijä, josta löytyy sekä yhtäläisyyksiä, että eroavaisuuksia. Yhtenäinen tekijä molempien järjestöjen kohdalla oli, että he kokivat jonkin järjestelmän osan tai tekijän käyttäytyvän epäoikeudenmukaisesti yhtä kansanryhmää kohtaan. Pohjois-Irlannissa kyseessä olivat katoliset, jotka kohtasivat protestanttien väkivaltaa ja syrjintää sekä myöhemmin myös Ison-Britannian armeijan pelon sekaista vihaa. Italiassa kyseessä olivat taas työläiset, joiden työolot olivat kurjat, palkat olivat huonot ja vaikutusvalta lakoista huolimatta vähäinen. Molemmat järjestöt kokivat toimivansa oman epäoikeudenmukaisesti kohdellun kansanryhmän hyväksi. Eroavaisuus epäoikeudenmukaisuuden tuomassa motiivissa oli kansanryhmän sortajan asema kansanryhmään nähden. Pohjois-Irlannissa IRA koki taistelevansa oman kansansa puolesta. He näkivät uhan tulevan ulkopuolelta Ison-Britanniasta. Pohjois-Irlannissa asuneet unionistit ja protestantit he näkivät vain osana Ison-Britannian otetta Irlannista. BR näki työläisiin kohdistuvan uhan tulevan Italian sisäpuolelta. Italian kapitalistinen järjestelmä oli syyllinen kansanryhmän ahdinkoon, joka paranisi vain kapitalistisen järjestelmän korvaamisella. Turhautuminen on vahva tekijä, mikä saa muutosta kaipaavan järjestön toimimaan tarvittaessa jopa väkivaltaisesti. Myös turhautuminen motivoi molempia järjestöjä aloittamaan poliittisen terroritoiminnan. IRA:n jäsenet olivat turhautuneita Pohjois-Irlannin tilanteeseen. He olivat myös turhautuneita silloisen IRA:n saamattomuuteen ja voimattomuuteen. Turhautuminen sai huippunsa, kun IRA ei pystynyt puolustamaan katolisia protestanttien vuotuisen marssin kärjistettyä väkivaltaiseksi yhteenotoksi elokuussa vuonna 1969. IRA:n jakauduttua päättäväisimmät irtautujat aloittivat poliittisen väkivallan aallon. Myös BR:n perustajat olivat turhautuneita ja pettyneitä. He olivat

pettyneitä Italian oikeistohistoriaan ja huonoon valtion hallintoon. He olivat myös turhautuneita silloisen PCI:n voimattomuuteen ja hiljaisuuteen. Turhautuminen sai huippunsa, kun PCI ajautui yhä lähemmäs keskustapuolueita ja DC:tä. Kommunismin pelastamiseksi BR aloitti poliittisen väkivallan aallon. Motivaatiotekijänä molemmilla järjestöillä oli myös valtioissa vallinnut lahkoväkivalta. Pohjois-Irlannissa protestanttien ja katolisten väliset väkivaltaisuuDET motivoivat IRA:ta aktiivisimpiin toimiin katolisten puolesta. Lahkoväkivalta ei aina toiminut IRA:n eduksi, mutta se oli selkeästi vaikuttava tekijä koko ajanjakson ajan. Italiassa vastaavaa väkivaltaa nähtiin vasemmiston ja oikeiston välillä. Vaikka yhtä selkeää vastakkain asettelua ja toista ääripuoluesuuntaa vastaan kohdistuneita iskuja ei ollutkaan, niin asetelma tuli selkeästi esille esimerkiksi yliopistojen piholla ja toreilla järjestetyissä mielenosoituksissa. Lahkoväkivalta johti varsinkin Pohjois-Irlannissa, mutta myös Italiassa, kostoiskuihin. Molempia järjestöjä motivoivana tekijänä voidaan siis myös nähdä oman kansanryhmänsä puolustus. IRA puolusti katolisia protestanteilta ja BR puolusti vasemmistoaktivisteja oikeistoaktivisteilta. Selkeitä eroavaisuuksia iskujen motiiveista luonnollisesti löytyy, sillä tutkittavat järjestöt edustavat kahta erilaista terrorityyppiä. IRA:ta ajoi toiminnassaan vahva etninen perintö ja nationalismi. Ulkopuolisten sekaantuminen Irlantiin ja irlantilaisiin oli heidän mielestään väärin. BR ei kokenut juurikaan nationalistisia paineita. Päinvastoin BR:n mielestä nykyinen Italia oli huono ja italialaiset harhaan johdettuja. He eivät ylistäneet Italiaa, vaan halveksivat sitä niin paljon, että he halusivat tuhota sen rakentaakseen uuden. Marxilaisuus ja Venäjän vallankumous olivat BR:lle suuri motivaation lähteitä. Näiden teorioiden ja tapahtumien pohjalta BR:n jäsen uskoi, että ilman poliittista väkivaltaa he eivät ikinä saavuttaisi tavoitettaan. Vaikka IRA:n yhteydessä, varsinkin ennen järjestön jakautumista, toisinaan mainitaan marxilaisuus ja vasemmistolaisuus, eivät kyseiset ideologiat ikinä toimineet järjestöä motivoivina tekijöinä. Eräs tärkeä toimintaympäristön seikka, joka vaikutti Italiassa ja motivoi BR:ta terrori-iskuihin, oli Italian heikko talous ja vasemmiston aiheuttamat kasvavat poliittiset jännitteet muissa Euroopan valtioissa. Surkea talous oli osa Italian huonoa valtion hallintoa, jota BR vihasi. Kun muissa valtioissa, kuten Ranskassa ja Saksassa, vasemmisto alkoi näyttää väkivaltaisista kasvoistaan, tuli myös BR:lle tarve pystyä vaikuttamaan. IRA:lla ei ollut valtionalouden tai edes vastaavan tekijän kanssa tekemistä motivaation näkökulmasta. IRA:ta ei myöskään inspiroinut vasemmistoliikkeiden kansannousu, sillä sen tavoitteet eivät olleet kommunistisessa vallankumouksessa.

Yleisen määritelmän ja käsityksen mukaan poliittiset terroristit ovat hyvin sitoutuneita järjestöönsä ja motivoituneita väkivallan käyttöön. Tämän yleisen määritelmän mukaan tyyppilliset terroristit ovat henkilöitä, jotka on koulutettu täyttämään organisaation käskyt ja

tehtävät. Kiinni jäädessään aatteellisen terroristin ei oleteta puhuvan ja käyttäytyvän oikeudenkäynnissä siten, että hän saavuttaisi henkilökohtaista hyötyä, vaan siten, että pystyisi edelleen levittämään järjestön poliittista sanomaa.⁷⁰ Tämä Watsonin tulkinta poliittisista terroristeista pätee molempien järjestöjen jäseniin, mutta vain hyvin yleisellä tasolla. Voidaan todeta, että molemmissa järjestöissä korkeassa asemassa olleet henkilöt täyttivät määritelmän. He olivatkin usein järjestön perustajia, pitkäaikaisia jäseniä tai järjestön äänitorvia maailmalle. Järjestöjen alemmien tasojen jäsenistön vertailu on huomattavasti haasteellisempaa, sillä molemmat järjestöt sisälsivät toimintansa aikana huomattavan määrän erilaisia jäseniä. Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta IRA:n jäsenten olleen enemmän sidoksissa järjestöönsä, kuin BR:n jäsenet omaansa. BR:lla oli huomattava määrä väliaikaisia jäseniä, jotka toimittivat tietoja toisinaan ja oman valintansa mukaan. Lisäksi IRA:n jäsenistä suurempi osa oli motivoitunut käyttämään väkivaltaa, kun taas BR:n aktiivijäsenistäkin vain huomattavan pieni osa oli itse valmis suoraan väkivaltaiseen toimintaan.

Mikä maanosa, valtio tai terroristijärjestö onkaan kyseessä, terroristit toimivat jonkinlaisena ryhmänä tai järjestönä. He eivät ikinä esiinny yksilöinä. He ovat koonneet itsensä ryhmäksi voidakseen saavuttaa poliittisen muutoksen, jota he eivät usko saavuttavansa lainomaisin keinoin. Heillä on poliittisia tavoitteita, joiden puolesta he ovat valmiita uhraamaan kaiken. Terrorismin ymmärtäminen ilmiönä sekä terroristien toimintatapojen ja taktiikoiden ymmärtäminen vaati ennen kaikkea terroristien tutkimista ryhmätasolla.⁷¹ Vertailtavien järjestöjen organisaatioissa on paljon yhtäläisyyksiä mutta myös selkeitä eroavaisuuksia. IRA:n organisaation muututtua solurakenteeksi noin vuonna 1977 ja BR:n organisaation vakiinnuttua 1970-luvun puolessa välissä oli järjestöjen organisaatioilla hyvin paljon yhteistä. Molempien organisaatioiden alimmat osat olivat soluja. Molemmissa organisaatioissa solut yhdistyivät isompaan organisaation osaan, jonka laajuus saattoi olla jo kaupunkitasolla. Kaupunkitason elin oli yhteydessä normaalisti yhteen valtakunnalliseen päätöksentekoaimeeseen. Variaatioita löytyi varmasti ja kaupunkikohtaisesta vaihtelua saattoi esiintyä. Esimerkiksi kaupungin sisällä saattoi olla yksi toimielin lisää, mutta peruseriaate oli molemmilla sama. Suurin eroavaisuus järjestöjen organisaatioiden välillä oli jäsenten roolit eri toimielimissä. Alimman portaan jäsenten tehtävät olivat molemmissa organisaatioissa selvät ja samankaltaiset. Alin porras keräsi tiedustelutiedot sekä yleensä myös suunnitteli ja toteutti iskut. Ylempi porras suunnitteli monimutkaisempia iskuja ja ohjasi taistelun suuntaa iskukohteiden ja käytettävien metodien valinnalla. Varsinainen eroavaisuus tulee tarkastellessa kaikkein ylintä johtoa. IRA piti poliittisen toiminnan selkeästi taka-alalla aina 1970-luvun loppuun. Ennen 1970- ja 1980-luvun taitetta IRA:ta ja koko Provosta johtivat IRA:n sotilaat. Ennen 1980-lukua aktiivinen poliittinen peli oli vähäistä, eikä se siten

mahtunut organisaatioonkaan. Vasta 1980-luvun alussa Sinn Féin nousi IRA:n varjosta vertaiseksi jäseneksi Provoksessa. Organisaatiosta tuli selkeä. IRA:n johtajat hoitivat sotilaallisen puolen rinnallaan Sinn Féin, joka hoiti poliittisen puolen, iskujen oikeutuksen ja propagandan. BR:lla ei ollut vastaavanlaista rinnakkaisorganisaatiota, joka hoitaisi vallankumouksen poliittisen puolen. BR kävi taistelua yhdellä suurella organisaatiolla, jonka ylimmässä johdossa olivat teoretikot ja poliittisen pelin pelaajat. Käytännön terroritoiminta hoidettiin alemmilla tasoilla. Ylin johto kokoontui vain harvoin keskustelemaan vallankumouksen etenemisestä tai tarvittaessa he julkaisivat kirjelmiä, jotka sisälsivät BR:n virallisia tiedotteita ja perusteluja väkivallan tarpeellisuudelle. Molempien järjestöjen organisaatioita voidaan pitää onnistuneina. Sinn Féinin rinnakkaisorganisaation ja uuden strategisen suuntauksen ansiosta IRA pystyi jatkamaan toimintaansa. BR:n organisaatorakenne oli myös onnistunut ja kestävä, sillä lukuisista pidätyksistä huolimatta se kykeni jatkamaan toimintaansa. Jopa lähes koko ylemmän johtoportaan pidätyksenkin jälkeen BR kykeni jatkamaan kampanjaansa.

Molempien järjestöjen kehittymistä leimaa yksi selkeä piirre. Heti perustamisen jälkeen molemmat järjestöt kasvoivat hyvin nopeasti. Uusia jäseniä saapui toiminnan laajetessa useisiin kaupunkeihin. Myös iskujen vaihtelevuus ja intensiteetti kasvoivat voimakkaasti mitä suuremmiksi ja vahvemmiksi järjestöt kasvoivat. IRA oli erittäin aktiivinen koko 1970-luvun. Molempien järjestöjen aktiivisin vaihe sijoittuu 1970-luvun loppuun ja 1980-luvun alkuun. BR:lla aktiivisen vaiheen piikki oli huomattavasti terävämpi, kuin tasaisesti iskuja tehneen IRA:n. Aktiivisen vaiheen jälkeen molemmat järjestöt kokivat ripeän jäsenmäärän ja poliittisen väkivallan laskun. Tutkittavien järjestöjen kehityskaari erosi juuri siinä, miten järjestöt selvisivät tästä 1980-luvun puolenvälin omasta laskusuhdanteestaan. Kehityskaarensa aikana IRA oli vähitellen ottanut rinnalleen Sinn Féinin poliittiseksi siivekseen. Sinn Féinin vaikutus kasvoi siten, että 1980-luvun puolessa välissä, kun väkivallan taso laski ja kampanja näytti hiipumisen merkkejä, IRA pystyi Sinn Féinin avulla siirtymään taistelussa uudelle tasolle. Sinn Féin oli Provoksen keino avata taistelulle uusi rintama ja jatkaa taistelua uudella strategialla ja suunnalla. BR aloitti kampanjansa yksin, se taisteli lähes yksin ja se kaatui yksin. BR:lla oli aktiivivuosien aikana joitain hyvin satunnaisia liittolaisia Italian äärivasemmistoliikkeistä. Lisäksi se inspiroi joitain pieniä radikaaliryhmittymiä iskemään johonkin samaan tiettyyn kohteeseen kuin BR. Käytännössä BR oli kuitenkin yksin kampanjansa kanssa. Sillä ei ollut liittolaisia vasemmistopuolueissa. Päinvastoin vasemmistopuolueet tuomitsivat BR:n toimet. 1970- ja 1980-lukujen taitteessa, kun BR:n alamäki alkoi, oli BR eristäytynyt muista järjestöistä ja puolueista entisestään.

Molemmat järjestöt olivat asettaneet toiminnalleen selkeän päätavoitteen heti toimintojensa alussa. Yhteistä molemmilla järjestöillä oli se, että kumpikaan ei saavuttanut näitä tavoitteita tutkittavan ajanjakson aikana. Jopa huomattavan monet välitavoitteet jäivät saavuttamatta. Yhteistä on myös se, että molemmat järjestöt ymmärsivät aseellisen taistelun riittämättömyyden. Järjestöjen toiminnan hiipuesssa se kävi IRA:lle ja BR:lle yhä selvemmäksi. Eroavaisuus oli jälleen aseellisen taistelun riittämättömyyteen reagoimisessa. IRA löysi keinon jatkaa tavoitteisiinsa pyrkimistä jakamalla osan taistelusta lailliselle poliittiselle rintamalle. Poliittisen väkivallan hiipuesssa BR ei osannut tai pystynyt muuntautumaan ja järjestö hiipui väkivallan mukana.

4. IRA:N JA BR:N TERRORI-ISKUTAKTIKOIDEN TARKASTELU

4.1 Terroritaktiikat

Poliittisia terrori-iskuja vertailtaessa täytyy huomioida, että itse isku on pieni osa terroristin taktiikkaa. Lisäksi täytyy huomioida, että vaikka terrori-isku olisi luonteeltaan fyysinen, sen on suunniteltu vaikuttavan nimenomaan psykologisesti. Iskua usein seuraa poliittinen propaganda, tai isku itsessään on suunniteltu siten, että sillä on propaganda-arvoa.⁷²

Poliittisen terrori-iskun perimmäinen tarkoitus on saada poliittista voimaa. Terrori-iskuja käytetään, sillä poliittiset radikaalit pyrkivät tekemään muutoksia sellaisiin instituutioihin, yhteiskuntaan tai kansainväliseen tilanteeseen, joiden muuttamiseen heidän voimansa ei muuten riittäisi. Terroritaktiikat tarjoavat käyttäjälleen voimaa, missä heillä ei sitä muutoin ole, tai keinon vahvistaa jo olemassa olevaa mutta vähäistä voimaa. Nämä taktiikat ovat keinoja, joilla suhteellisen vähäinen määrä ihmisiä vähin resurssein pystyy taistelemaan paljon vahvempaa vihollista vastaan. Yksinkertaisesti tarkasteltuna terrorin idea on yleisen rauhan, lain, perinteen tai tabun rikkominen siten, että tarpeeksi suuri huomio kiinnittyy poliittisen terroristin tavoitteiden dramatisoimiseksi. Terrori-iskut saattavat sisältää suoraa väkivaltaa, kuten omaisuuden tuhoamista, kidnappauksia tai murhia. Toisaalta terrori-isku voi sisältää myös vähemmän suoraa väkivaltaa, kuten uhkauksia, poliittisten tunnusten maalaamista tai lipun polttamista yleisellä paikalla. Perimmäinen idea on tehdä isku, jolla tavoitetaan mahdollisimman suuri julkisuus mutta myös osoitetaan, että virkavalta tai muut hallinnon osat eivät pystyneet estämään iskua tai sen valmistelua. Terroristit haluavatkin antaa sellaisen kuvan, että he pystyvät iskemään missä ja milloin tahansa ilman, että valtio pystyy heitä estämään.⁷³

Terroritoiminnan taktinen suunnittelu ja terroritaktiikoiden luoma uhkakuva käy hyvin ilmi aikaisemmin esitetystä jäävuorimallista. Terroritaktiikan ymmärtäminen kokonaisuutena vaatii mallin jokaisen osa-alueen käsittelyä ja ymmärtämistä. Jäävuorimallin mukaan ensimmäisenä aloitetaan verbaalinen hyökkäys nostamalla jokin yhteiskunnan tai sen osan ongelmakohta esiin ja kansan tietoisuuteen. Kyseessä saattaa olla ongelmakohta, joka on jo kansan tietoisuudessa, tai se saattaa olla jotain, minkä terroristi haluaa luoda ongelmakohdaksi. Seuraavaksi on vuorossa syklin kaksi vaihetta, jotka eivät ole kansalle kaikin osin näkyvissä, vaan ne toteutetaan joko täysin piilosta tai vaivihkaa naamioiden asioita ja tuoden niitä esiin esimerkiksi eri asiayhteyksissä. Tapahtuu harkittu propagandaisku. Propaganda käsittelee ongelmakohtaa ja usein myös tulevaa iskukohdetta. Kohde valitaan

usein siten, että se on joko valmiiksi kansan epäsuosiossa, tai siten, että se on helppo mustamaalata. On huomattavasti helpompaa perustella isku sellaista kohdetta vastaan, jonka kansa mieltää pahaksi tai vääräksi. Seuraavaksi, ja varmasti myös muiden toimien kanssa päällekkäin, tapahtuu iskun suunnittelu, harjoittelu ja organisointi. Organisointivaihe saattaa olla pitkä, ja riippuu paljon siitä, miten pitkällä kampanja on. Terroristeilla täytyy olla aseita, heidän on täytynyt kerätä tiedustelutietoja, ja heillä täytyy olla paikka, mihin piiloutua ennen iskuja ja sen jälkeen. Isku vaati paljon järjestelyjä, ja usein siihen käytetään avuksi ihmisiä, jotka eivät tiedä olevansa tekemisissä terrorismin kanssa. Rahaa ja tiedustelutietoja kerätään lähteistä, jotka eivät tiedä auttavansa terroristeja. Syklin viimeisenä osana seuraa itse isku. Isku ei ole syklin suurin osa, vaikka kylläkin varmasti näkyvin. Se on jäävuorimallin, terroritoiminnan, viimeinen jäävuoren huippu, johon kaikki aikaisemmat osat kulminoituvat. Iskun jälkeen sama sykli alkaa alusta. Suurissa kampanjoissa pyörii useita syklejä samanaikaisesti ja vain jäävuoren huiput näkyvät ulos kansalle. Toisin sanoen terrorismin ja terroristaktiikoiden kokonainen uhkakuva ei ole sellainen, että jokin ryhmä muodostuu arvaamatta ja pommittaa rakennusta tai kaappaa panttivangin. Uhkakuvasta tekee kokonaisen se, että huomioon otetaan propagandatoimet ja organisointi, jotka tekevät iskun tekemisen mahdolliseksi.⁷⁴

4.2 IRA:n terroristaktiikat ja niiden kehittyminen

Vuonna 1972 alkanut kampanja jatkui erinäisinä vaiheina läpi sukupolven. Ajan kuluessa IRA:n operationaalinen tehokkuus kasvoi, kuten kasvoi myös IRA:n kohteiden ja paikkojen vaihtelevuus. IRA:n sisällä vallitsi yhteisymmärrys kohteiden tärkeysjärjestyksistä ja rajoituksista. Yleensä kentällä työskentelevät vapaaehtoiset tiesivät kohteet ja toiminnan painopisteen ilman johdon jatkuvaa valvontaa. Sotilaskohteet säilyivät IRA:lle tärkeimpinä kohteina koko kampanjan ajan. Strategisia iskuja tehtiin myös hallinnollisiin, taloudellisiin ja poliittisiin kohteisiin. Painopisteen pitäminen näissä kohteissa onnistui hyvin, paitsi silloin kun aseellinen taistelu harhautui kostomurhiin ja lahkoväkivaltaan. Paikallisesti kohteet valittiin ilman johdon ohjeistusta. Toisinaan kohteet valittiin tarkasti partioreittien varrelta tai kohde houkuteltiin paikalle antaen valehälytys. Toisinaan aseistautuneet IRA:n jäsenet menivät ulos etsimään otollisia iskukohteita. Myös päätös ja vastuu itse iskun toteuttamisesta oli paikallisilla jäsenillä. Toisinaan uusia kohteita valittiin keskusjohdon toimesta, mutta yleensä nämä kohteet olivat itsestään selviä ja lähes aina kampanjan prioriteetteja määrittelevien parametrien sisällä. IRA:n jäsenille varsinaisen kampanjan strategia oli itsestään selvä, heidän taktiikkansa olivat sopivia ja heidän kohteensa helposti perusteltavissa.⁷⁵

IRA ei kampanjansa missään vaiheessa, johtuen järjestön rajoittuneesta teknologisesta kyvystä, iskenyt kovin monimutkaisin tai hienostunein tavoin. Teolliset kohteet olivat sille myös siten suuri haaste. IRA ei esimerkiksi edes yrittänyt sulkea metrojärjestelmää ohjauskeskuksesta vaan iski mieluummin yksinkertaisesti pommilla metroasemalle. Tämä oli yksinkertaisempaa mutta lisäsi sivullisten uhrien riskiä huomattavasti. Teknologisen kyvyn puutteen myötä esimerkiksi tietokoneet, viestilinkit ja kaasuputket eivät koskaan nousseet IRA:n kohdelistalle, vaan ne lähinnä kärsivät vahinkoja johonkin muuhun kohteeseen suunnatun iskun yhteydessä.⁷⁶

Vuonna 1972 IRA otti laajamittaiseen käyttöön uuden aseensa: autopommit. Autopommit tarjosivat tehokkaan kuljetus- ja pakkaussysteemin. Ne eivät myöskään tarvitseet niin paljon vapaaehtoisia kuin normaalit käsin vietävät ja viritettävät pommit. Autopommien laajamittainen käyttö toi mukanaan kuitenkin epävarmuustekijän. Ajastimella toimivat autopommit saattoivat räjähtää liian aikaisin, eikä räjähtämishetkellä voinut olla varma, keitä pommin vaikutusalueella oli. Vaikka IRA antoi lähes aina pommivaroituksen paikalliselle poliisille, että alue voitaisiin tyhjentää siviileistä, yliarvioi IRA yleensä poliisin tehokkuuden. Nämä epävarmuustekijät johtivat moniin sivullisiin uhreihin.⁷⁷

Autopommien tuomat siviilitappiot aiheuttivat toimenpiteitä IRA:lla. Välttääkseen irlantilaisia siviiliuhreja IRA päätti laajentaa pommituskampanjaansa Lontooseen ja sen ympäristöön. Samalla sota, jota se näki taistelevansa, voitaisiin siirtää lähemmäs brittiläistä jokapäiväistä elämää. Ison-Britannian kansalaisten kuolemien toivottiin johtavan armeijan joukkojen vetäytymiseen Pohjois-Irlannista. Kampanjan kohdistaminen Lontoon ympäristöön ei tuonut toivottua muutosta taistelun kulkuun, mutta se onnistui saamaan britit ja varsinkin poliitikot varuilleen ja tietoisiksi Pohjois-Irlannin ongelmasta. Lisäksi se toi Isolle-Britannialle suuret investointikustannukset turvallisuusmenoissa esimerkiksi lentokentillä. Samaan aikaan, kun kampanjan laajentaminen Lontooseen tapahtui, autopommien käyttöä vähennettiin, ohjeistettiin tarkemmin ja riittävän aikaisen varoituksen antamista painotettiin. Pohjois-Irlannissa painopiste siirtyi vähitellen autopommeista tarkkuuskivääreihin.⁷⁸

1980-luvun alussa SAS teki operaatioita IRA:n pesäkkeisiin veitsenterävällä tarkkuudella. Vuonna 1983 IRA kehitti uuden strategian taistelussa vihollista vastaan. Uuden strategian mukaan poliisin ja armeijan tukikohdista tuli ensisijaisia kohteita. Tavoitteena oli estää vihollisilta maaston ja tilan käyttö ja pakottaa heidät siten perääntymään. RUC:n asemista tuli erityisiä kohteita vuonna 1985. IRA myös varoitti pommi-iskuissa vaurioituneiden

rakennusten korjaajia. Jos rakennuksia korjattaisiin, joutuisivat korjaajat automaattisesti IRA:n kohdelistalle.⁷⁹

Kampanjansa aikana IRA ei juuri käyttänyt aikaa strategisten vaihtoehtojen pohdintaan. Heidän näkemyksensä mukaan, mitä enemmän he tekisivät tuhoa Ison-Britannian edustamille tahoille, sitä paremmin he saavuttaisivat tavoitteensa. Kampanjan laajentaminen Ison-Britannian maaperälle oli tämän strategian jatkumoa. Republikaanisen liikkeen vienti poliittiselle näyttämölle oli selkeä strateginen muutos. IRA:lla oli pitkä historia, ja se oli ottanut oppia lähihistorian operaatioista. Vallitseva hiljainen yhteisymmärrys tarkoitti, että suurin osa päätöksistä oli jo tehty. Yleiset strategiset päämäärät oli asetettu silloin, kun tehtiin päätös siirtyä puolustuksellisesta asemasta avoimeen sotaan. Avoimen aseellisen taistelun alkaessa vuonna 1971 päädyttiin yleisesti käyttämään perinteisiä taistelumenetelmiä ja taktiikoita, joita IRA oli käyttänyt historiansa aikana. Välineiden kehittyminen ja kokemukset muokkasivat osaltaan taistelumetodeja. Taktiikat myös muuttuivat, iskujen määrän kasvaessa, kohteelle, ajalle ja paikalle sopiviksi. IRA:n vapaaehtoisesta osasta tuli sopeutumiskykyisempi. IRA:n jäsenet olivat jatkuvasti etsinnän alla, ja he oppivat pakoilun ja iskujen suoritukset kokemuksen kautta. Sopeutumiskyky oli tarpeen, sillä IRA:n vihollisen taidot kehittyivät ja omaa kehitystä vastusti teknologisen taidon puute. Uudet taktiikat, yleensä hieman muunnellut vanhoista taktiikoista, olivat osoitus sopeutumiskyvystä. IRA:n yksittäiset iskut olivat aina loogisia, yhteisön oli ne helppo hyväksyä, ja tekijän oli usein helppo ottaa tehtävä vastaan ja toteuttaa se. Yksittäisten iskujen etuja varjosti rinnalla tapahtuneet laikomurhat. Toivottua vaikutusta tehneet uudet taktiikkojen muunnelmät, joita syntyi välillä myös onnen ja vahinkojen myötä, lisättiin käytettävien taktiikoiden listalle. Vaikka teknologisen taidon kehittyminen ei ollut nopeaa, niin selvää kehitystä silläkin osaluella tapahtui. Tämän kehityksen voi nähdä hyvin IRA:n pommien kehityksessä vuoden 1970 laitteista, jotka muistuttavat edellisen vuosisadan anarkistien käyttämiä pommeja, huomattavasti monimutkaisempiin laitteisiin, joilla pystyttiin vaarantamaan kohde kuukausiksi tai jotka olivat havaittavissa vain herkimmillä jäljittimillä. Huolimatta IRA:n selvästä kehityksestä se ei kampanjansa aikana keksinyt laitetta tai kohdetta, joka muuttaisi aseellisen taistelun kulun. Taktiikat oli perusteellisesti kudottu sotaan ja sen jatkamiseen. Kaikki taktiikat, niin muunnelmät kuin vanhatkin, oli suunniteltu siten, että aseellinen taistelu pystyy jatkumaan ja laajentumaan, kunnes taistelu käy Isolle-Britannialle sietämättömäksi.⁸⁰

Ihmiskohteet olivat IRA:lle, lukuun ottamatta muutamaa tarkkaan harkittua kohdetta, epäsäännöllisiä. Kuka tahansa viholliseksi luokitellusta kelpasi kohteeksi, oli kyseessä sitten armeijan sotilas, tuomari, poliisi tai pankkiiri, univormulla tai ilman. IRA:n jäsen pyrki

vaikuttamaan henkilöön silloin, kun hän sitä vähiten odotti. Tämä vei tapahtumat usein lähelle kohteen kotia tai muuhun ajankohtaan, jolloin kohde ei ollut työtehtävissä. IRA ei kuitenkaan nähnyt kohdettaan maanviljelijänä tai perheen isänä, he näkivät hänet vahingoittuvana sotilaana tai osana Ison-Britannian laitonta hallintoa. Tämänkaltaiset prioriteetit aiheuttivat levottomuutta nationalistien yhteisössä. Mitä enemmän toiminta näytti ulospäin loittonevan perinteisestä sodankäynnistä ja muistuttavan enemmän laikomurhia, sitä suuremmaksi levottomuus kasvoi. Pohjois-Irlannin poliisi ja Ison-Britannian armeija nähtiin vihollisen keihäänkärkenä. On selvää, että myös heitä tukevat poliitikot ja muut taustajoukot olivat kohteina aivan yhtä tärkeitä. Yleisesti ottaen hallituksen työntekijät, jotka jollain tavoin suoraan tukivat turvallisuusjoukkoja, olivat IRA:n kohteita. Vankiloissa tapahtuneiden selkkausten aikana, 1980 - 1982, vankiloiden johtajista ja vartijoista tuli erityisiä kohteita. Vartijat nähtiin hallituksen instrumentteina IRA:n jäsenten poliittisen statuksen poistossa. Vartijoiden lisäksi kaikki, jotka olivat osana lakijärjestelmää, joka toimitti IRA:n jäseniä vankilaan, täyttivät kohteen määritelmän. IRA:n sisäisen turvallisuuden tärkeimmät kohteet olivat järjestöön soluttautuneet vakoojat ja kuulusteluissa käännytettyt ilmiantajat.⁸¹

4.2.1 Erillistarkastelu – Bloody Friday

Vuonna 1972 elettiin The Troublesin alkua ja IRA:n kampanja oli juuri pyörähtänyt täysipainoisesti käyntiin. IRA:lla oli poliittista vaikutusvaltaa enemmän, kuin sillä oli ollut viiteenkymmeneen vuoteen. Tilannetta olisi kolme vuotta sitten ollut vaikea uskoa. IRA:n näkökulmasta hankittua asemaa ei ollut kuitenkaan juurikaan hyödynnetty. Republikaaninen periaate oli ”kaikki tai ei mitään”. Kompromisseja ei tuohon aikaan hyväksytty. Vuonna 1972 rauhanneuvottelut olivat päättyneet heikoin tuloksin. IRA oli kyllästynyt ja turhautunut Ison-Britannian hallituksen viivyttelyyn ja tyhjiin lupauksiin. IRA:n mielestä poliittinen peli ja keskustelu sai nyt väistyä. Oli aika palata alkuperäisen kampanjan pariin, ja kuten MacStiofain, IRA:n esikuntapäällikkö, totesi: ”Äärimmäisellä raivolla ja säälimättömyydellä”.⁸²

Perjantai 21. heinäkuuta vuonna 1972 tunnetaan nimellä ”Bloody Friday”, verinen perjantai. Päivän tarkoitus oli näyttää IRA:n voima ja päättäväisyys rauhanneuvottelujen jälkeen. Rauhanneuvottelujen aikana IRA oli tehnyt myönnytyksiä esimerkiksi aikarajojen suhteen ja tunsu tanssineensa Ison-Britannian hallituksen pillin mukaan. Bloody Friday oli voimakkain keskitetty väkivalta-aalto, mitä IRA oli koskaan tehnyt. 21.7. IRA asensi kaksikymmentäkaksi pommia ympäri Belfastin keskustaa. Useimmat pommeista olivat piilotettuina autoihin, kuten IRA:lla oli tuohon aikaan tapana. Operaatioon osallistuivat kaikki IRA:n Belfastin

pataljoonat. Pommit räjähtivät yksitellen hieman lounasajan jälkeen kaikki yhden tunnin ja viidentoista minuutin sisällä. Ihmiset juoksivat paniikissa kaduille. Kadut tukkeutuivat pakenevista ihmisistä ja autoista. Ihmiset hakivat suojaa myös linja-autoasemilta, joista myös useat räjähtivät jonkin ajan kuluttua. Uhrien lukumäärä arvioitiin ensin yhteentoista, mutta luku pieneni lopulta yhdeksään. Ironneet ruumiinosat sekoittivat laskutoimituksia. Kuolleiden lisäksi useita kymmeniä haavoittui iskussa.⁸³

IRA otti heti vastuun iskuista. Siviiliuhrit eivät olleet kuuluneet heidän suunnitelmiinsa. He yrittivät lieventää vastuutaan ilmoittamalla, että he olivat soittaneet varoitussoiton ja jokaisen pommin olinpaikan puoli tuntia tai tunnin ennen räjäytystä kolmeen eri valtion organisaatioon. IRA ei kuitenkaan ilmoittanut valehälytyksistä, joita oli myös soitettu juuri ennen räjähdyksiä. Kansa ei antanut IRA:lle sympatiamia tai ymmärrystä. Ainut puolustautumiskeino, joka IRA:lle jäi, oli yrittää rakentaa mahdollisimman tukeva todistepohja sille, että varoitussoitot jätettiin huomioimatta tahallaan IRA:n mustamaalaamiseksi. Selitykset olivat hataria ja epäuskottavia. Suurelle yleisölle ei ollut enää väliä, olivatko hälytysten epäonnistumiset olleet sitten tahattomia vai tahallisia. Ihmisiä ei enää kiinnostanut, oliko isku ollut virallinen vai epävirallinen. Bloody Fridayn jälkeen yhä harvempi piti IRA:n jäseniä vapaustaistelijoina, yhä useampi piti heitä terroristeina.⁸⁴

Voimannäyttönä Bloody Friday onnistui. Kukaan ei enää kyseenalaistanut, ettei IRA olisi voimissaan epäonnistuneiden rauhanneuvottelujen jälkeen. Poliittisen iskuna Bloody Friday oli totaalinen epäonnistuminen. Siviiliuhreja ja sekasortoa syntyi liikaa. Kansan silmissä kyseessä oli ennemmin tavallinen pommi-isku kuin päämäärätietoinen poliittinen terrori-isku. Se nähtiin pelkkänä väkivaltana ilman suurempaa tarkoitusta. Bloody Friday oli voimakas sotilaallinen näyttö, mutta se heikensi IRA:n sotilaallista asemaa. Bloody Fridayhin asti Ison-Britannian armeija oli pidättäytynyt menemästä Derryn ”No-go” -alueille, sillä hallitus pyrki rauhoittamaan aluetta ja voittamaan sen luottamusta tulevaa poliittista koneistoa kohtaan, joka oli korvaava Stromontin. Bloody Fridayn jälkeen tilanne muuttui. Varhain aamulla, kymmenen päivää Bloody Fridayn jälkeen, panssarivaunut ja panssaroidut autot vyöryivät Derryn katuja ja jyräsivät barrikadit, jotka olivat seisseet koskemattomina vuoden päivät. IRA ei tehnyt vastarintaa, kuten armeija oli odottanut. IRA ymmärsi, että tätä taistelua se ei kykenisi voittamaan.⁸⁵

Rauhanneuvottelujen epäonnistuminen ja ”Vapaan Derryn” katoaminen olivat suuria takaiskuja IRA:lle. Republikaanisen minivaltion olemassaolo keskellä Pohjois-Irlantia oli valtavan tehokas propagandatyökalu, jota Provoksen johto käytti aktiivisesti. ”Vapaassa

Derryssä” IRA piti säännöllisesti lehdistötilaisuuksia, ja siellä kierrätettiin journalisteja ja kuvausryhmiä, joille haluttiin antaa kuva, miten vahva suhde IRA:lla on Pohjois-Irlannin kansaan. ”Vapaan Derryn” menettäminen ei merkinnyt pelkästään tehokkaan propaganda-alueen menettämistä. Menetyks merkitsi myös, että IRA:n rooli sotilaallisen aloitteen tekijänä heikkeni.⁸⁶

Tapahtumat eivät kuitenkaan murentaneet republikaanisen yhteisön moraalialia. Vastoinkäymiset tuntuivat päinvastoin joka kerta vahvistavan taistelutahtoa. Kuitenkin ennen rauhanneuvotteluja ja niiden jälkeisiä tapahtumia, Bloody Fridaytä ja ”Vapaan Derryn” menetystä, IRA:n aseellisilla taistelijoilla oli selkeä tavoite näkyvissä. Heitä yhdisti ajatus siitä, että yksi pommi-isku tai yksi kuollut sotilas lisää olisi Ison-Britannian armeijalle liikaa ja se osoittautuisi taistelun käännekohdaksi. Heinäkuun 1972 aikaisten tapahtumien jälkeen vastaavanlainen uskomus ei enää vallinnut taistelijoiden keskuudessa.⁸⁷

Syy vuoden 1972 helmikuun 21. päivän iskutarjan epäonnistumiselle on suurilta osin iskun epäpätevässä suunnittelussa ja toteutuksessa. Iskun eräs suurimmista suunnitteluvirheistä oli se, että suurin osa suunnitelluista pommituskohteista sisälsi aivan liian suuren riskin, joka kohdistui viattomiin siviiliuhreihin. IRA:n periaatteisiin kuului, että aseellisen taistelun jatkuvuuden mahdollistamiseksi riski sivullisista uhreista ei ollut toivottava, mutta se oli hyväksyttävissä. Tarkat täsmäiskut pommeihin olivat normaalisti IRA:n teknisen ja toteutuksellisen pätevyyden ulottumattomissa. Bloody Fridaystä saadut hyödyt eivät kuitenkaan ikinä ylittäneet siitä maksettua suurta hintaa. Kahden vuosikymmenenkin kuluttua republikaanit pahoittelevat tuona päivänä tehtyjä virheitä.⁸⁸

4.3 BR:n terroristitaktiikat ja niiden kehittyminen

BR:n kampanja voidaan jakaa kolmeen jaksoon käytettyjen taktiikoiden ja kampanjan aktiivisuuden mukaan. Ensimmäinen jakso sijoittuu vuosien 1970 ja 1976 väliin. Toinen ajanjakso ulottuu vuoden 1976 puolivälistä vuoden 1979 puoliväliin. Kolmas ja viimeinen ajanjakso sijoittuu vuoden 1979 puolivälistä noin vuoteen 1984.⁸⁹

Kampanjan ensimmäisen ajanjakson eli vuosien 1970 - 1976 välisenä aikana BR teki vain muutamia suunniteltuja iskuja. Ajanjakson kuolemat ja haavoittumiset johtuivat lähinnä kahinoista poliisin kanssa. Väkivalta perusteltiin välttämättömänä keinona työläisten puolustamiseksi. Suunnitelmallisia murhia tai haavoittamisia oli erittäin vähän. Ääriivasemmistossa BR:lla oli kuitenkin vallitseva rooli poliittisen väkivallan aiheuttajana ja

käyttäjänä. Ajanjakson alussa BR:n käyttämät iskutaktiikat eivät olleet vielä vakiintuneet. Tavoitteena BR:lla oli taistella työläisten oikeuksien puolesta ja nostaa heidät taistelemaan kommunistisen Italian puolesta. BR:n voimavaroista valtaosa meni toiminnan laajentamiseen eri puolille Italiaa. Varsinaiset iskut olivat hajanaisia. Kohteina olivat pääasiassa teollisuusjohtajat ja poliitikot, joita he pitivät työläisten vihollisina. Iskut suoritettiin useimmiten johtajien omaisuutta, kuten autoja, kohtaan. Muuta aineellista vahinkoa tehtiin puoluetoimistoille ja poliisilaitoksille. Yleinen iskutapamalli oli omaisuuden polttaminen, mutta selvää toimintatapamallia ei ollut. Alussa BR:lle riitti, että kapitalistinen järjestelmä sai iskuja ulkokuoreensa. Taktisen toimintatapamallin muutos alkoi kuitenkin jo vuonna 1972, kun BR suoritti ensimmäisen kidnappauksen. Kidnappaukset yleistyivät vähitellen, mutta ne olivat silti hyvin satunnaisia. Kidnappauksen kohteina olivat tehtaiden johtajat ja poliitikot. Kidnappauksilla oli pääosin symbolinen merkitys, mutta niillä oli myös jonkin verran merkitystä BR:n toiminnan rahoittamisessa. Kampanjan ensimmäisen ajanjakson loppupuolella BR julisti tavoitteekseen valtion ytimeen suunnatun keskitetyn iskun. Julistuksen jälkeen BR muutti taktikkaansa ja aloitti hyökkäyksen poliisia, turvallisuuspalveluita ja erityisesti kristillisdemokraattista puoluetta vastaan. Näihin aikoihin BR käytännössä lopetti poliittisen toiminnan työläisten keskuudessa ja keskittyi väkivaltaiseen toimintaan valtiota vastaan.⁹⁰

Kampanjan toisen ajanjakson eli noin vuosien 1976 - 1979 välisenä aikana BR lisäsi terrori-iskujen määrää huomattavasti. Tämän ajanjakson aikana myös terrori-iskujen suhteellinen osuus yksittäisiä henkilöitä kohtaan kasvoi oleellisesti. BR:n oman julkaisun mukaan heidän peruseriaatteensa tässä vaiheessa taistelua oli vihollisjoukkojen hajottaminen. Käytännössä tämä tarkoitti valtion hallinnon elintärkeitä toimia hoitavien henkilöiden surmaamista. BR:n rooli merkittävimpänä vasemmistoterroria harjoittavana järjestönä säilyi, mutta uusien ääriyhmien muodostumisen vuoksi BR oli vastuussa vain yhdestä kymmenesosasta ajanjakson vasemmistoterrorista. Silti BR:n iskut olivat lähes päivittäisiä. Yleinen sekasorron tila sai järjestön jäsenet jo uskomaan aseellisen vastarinnan loppumiseen ja todellisen sisällissodan alkuun. BR:n mielestä sekasortoisen ilmapiirin oli jatkettava, sillä vain siten vallankumous voisi onnistua. Jäsenten aseenkäsittelytaito parantui huomattavasti, kun aktiivijäsenet opiskelivat ja kouluttivat edelleen aseiden käyttöä. Aseiden avulla paikalliset jäsenet pystyivät muuttamaan rauhalliset protestit väkivaltaisiksi yhteenotoiksi. Suurin ja tärkein kehitys tapahtui kohteiden valinnassa. BR:lla oli jo huomattava määrä kokemusta kidnappauksista. Kokemuksen pohjalta he pystyivät vähitellen siirtymään monimutkaisimpiin kohteisiin, kuten hallituksen korkeisiin virkamiehiin. Hyvä esimerkki tästä on Aldo Moron kidnappaus vuonna 1978. Kampanjan toisen ajanjakson aikana kohdelistalla olivat myös

teollisuusjohtajat, poliisit, journalistit, vanginvartijat ja tuomarit. BR:n toimintapa muuttui myös oleellisesti. Pelkkä kidnappaus ei enää riittänyt. Kohteita vähintään haavoitettiin jalkoihin ja käsiin ampumalla. Toisinaan kohteet yksinkertaisesti ammuttiin kuoliaaksi. BR:n tuoma raaka väkivalta ei herättänyt kannatusta vasemmistolaisissa. BR:a kritisoineet vasemmistolaisetkin joutuivat helposti kohdelistalle. Ajanjakson aikana BR:n rekrytointipohja muuttui oleellisesti. BR:n brutaalit otteet karkottivat loputkin työläiset sen riveistä, ja nämä korvautuivat radikaaleilla opiskelijoilla.⁹¹

Kolmannen ajanjakson aikana, joka sijoittui noin vuosien 1979 ja 1984 väliin, BR:n aiheuttama poliittinen väkivalta väheni nopeasti. Lakimuutokset ja poliisien aktiivinen pidätystoiminta harvensivat BR:n rivejä. Prikaatien välillä alkoi olla erimielisyyksiä kohteiden tärkeysjärjestyksestä. Yksittäiset prikaatit suorittivat iskuja saadakseen järjestön korkeiden päättävien elimien ja intelligenttien suosion. Murhien ja haavoittamisien osuus kaikista iskuista kasvoi yli puoleen. Kohdelistalle nousivat myös Naton upseerit ja ilmiantajien perheet. Monet kolmannen ajanjakson iskuista eivät enää tähänneet vallankumoukseen vaan sisälsivät hajanaisen järjestön sisäisen viestin käytettävän väkivallan oikeasta suunnasta. Ajanjakson aikana väkivalta oli melkein täysin menettänyt vallankumouksellisen merkityksensä.⁹²

Kidnappaukset ja haavoittamiset olivat BR:n tärkeimpiä iskutaktiikoita koko järjestön toiminnan ajan. Vuosien 1972 ja 1982 BR teki viisitoista symbolista kidnappausta ja lukuisia haavoittamisia. Kidnappaukset olivat melko kaavamaisia tapahtumia. Kaikki kidnappaukset olivat melko tarkkaan suunniteltuja. Paikalliset tiesivät kohteen reitit ja rutiinit ja aktiivijäsenet suorittivat itse iskun. Yllätyksen tuoma etu oli joka kerta ratkaisevassa roolissa. Kukaan ei voinut olla varautuneena koko ajan ja BR käytti tätä taitavasti hyväkseen. Itse kidnappauksen jälkeen terrori-iskun propagandavaihe pyörähti käyntiin täydellä voimalla. Uhri eristettiin muusta maailmasta ja suljettiin ”kansan vankilaan”, jossa hänelle annettiin ”työväen oikeudenkäynti”. Usein uhrille langetettiin kuolemantuomio, jota lykättiin sillä välin, kun vapautusehdoista neuvoteltiin. Kun ehdot olivat selvät, niin uhri yleensä vapautettiin. Kidnappaukset saivat Italiassa yleensä aina suuren huomion, joten on ilmeistä, että BR käytti tätä taktiikkaa, aina kun se siihen pystyi. Huomion maksimoimiseksi BR pakotti uhrin lähettämään kirjeitä kotiinsa, työpaikalleen ja valtion päättäjille. Kirjeiden sisältö oli poikkeuksetta saneltu tai muuten pakotettu vastaamaan BR:n haluamaa viestiä.⁹³

BR:n terrori-iskujen kohteiden valinnan piti periaatteessa olla yksinkertainen prosessi. Hallitus toimi päivittäisessä päätöksenteossa strategisen johtokunnan linjauksien mukaan.

Hallitus antoi itse harvoin suoria käskyjä yksittäisistä iskuista. Vain kaikkein monimutkaisimmat iskut tarvitsivat hallituksen hyväksynnän ja ohjauksen. Hallitus antoi ennemminkin taistelulle suuntaa kohdetyyppien suunnittelulla. Pääosastojen ja yksittäisten prikaatien vastuulle jäi normaalisti yksittäisen kohteen valinta. Yksittäinen kohde valittiin hyvin usein paikallisilta jäseniltä saatujen tiedustelutietojen perusteella. Lopulta aktiivijäsenet suorittivat iskun. Sama prosessi toistui prikaatien sisällä, kunnes hallituksen toimesta taistelua lähdettiin ohjaamaan uuteen suuntaan. Strategisen johtokunnan ja hallituksen roolit vakiintuivat vasta kampanjan toisen ajanjakson aikana. Vaikka käskytysprosessi oli periaatteessa yksinkertainen ja hierarkia oli selkeä, ei käytännön toteutus vastannut sitä. Edes hallituksen tasalla moni jäsen ei tiennyt joistain suunnitelmista. Päätökset ja toteutukset saattoivat olla hyvinkin pienen piirin sisäisiä asioita. Paras esimerkki tästä on vuonna 1978 suoritettu Aldo Moron kidnappaus, josta tiesi vain pieni osa BR:n jäsenistä. Oli myös hyvin yleistä, että prikaatit ja paikalliset jäsenet toimivat hyvin itsenäisesti otattamatta huomioon ylemmältä taholta tulleita käskyjä. Kohteiden valintaa ei pystytty pitämään tiukassa valvonnassa, mutta ei sille ollut tarvettakaan. Organisaation joka tasolla kohteiden suurpiirteiset parametrit kuitenkin tiedettiin, minkä ansiosta iskuja pystyttiin jatkamaan ja vallankumouksellinen ilmapiiri säilyttämään.⁹⁴

Koko kampanjansa ajan BR joutui perustelemaan poliittisen väkivallan tarpeellisuutta. BR:n jäsen näki Italian hallintojärjestelmän epäonnistuneena toimijana. He näkivät koko Italian historian sarjana epäonnistumisia. Heidän mielestään ainut oikea ratkaisu parempaan oli kommunistinen valtion järjestys ja se pystyttäisiin saavuttamaan vain väkivallalla. BR:n kampanja alkoi työläisten tukemisella, mutta vaihtui hyvin pian iskusarjaksi valtiota vastaan. Vallankumous oli ainut perustelu mitä he itse tarvitsivat kampanjan jatkumiselle. Se oli myös ainut perustelu, mitä he antoivat arvostelijoilleen. Heidän mukaansa heidän toimintansa oikeutus perustui aina Marxin sanoihin ja Leninin taktiikoihin. He muistuttivat, että Marx itse oli sanonut, että kapitalismi ei kaadu helposti eikä rauhanomaisesti. Kapitalismin kaataminen vaatisi väkivaltaa. BR:n jäsenten mielestä Marx osoitti heille suunnan mihin heidän kommunisteina tulisi pyrkiä. Leniniltä he väittivät ottaneensa mallia, miten he toteuttavat onnistuneen Marxilaisen vallankumouksen.⁹⁵

4.3.1 Erillistarkastelu – Aldo Moro

Aldo Moro syntyi vuonna 1916. Häntä pidettiin älykkäänä ja kyvykkäänä miehenä. Moro nousikin nopeasti Kristillisdemokraattien riveissä. Pääministeriksi hänet nimitettiin vuonna 1963, jolloin hän oli 47-vuotias. Kun vuosi 1977 läheni loppuaan ja Italian väkivaltaisuudet

kasvoivat, alkoi myös Aldo Moro pelätä turvallisuutensa puolesta. Vaikka Morolla ei enää ollut virallista paikkaa hallituksessa, oli hän kristillisdemokraattien karismaattinen ja vaikutusvaltainen johtaja. Juuri kristillisdemokraatit olivat erittäin suuressa vaarassa joutua vasemmistoterrorin jalkoihin. Aldo Moro pyrki parantamaan turvallisuuttaan esimerkiksi muuttelemalla kulkemiaan reittejä ja aikatauluja sekä välttelemällä rutiineja. Toimistoonsa hän asennutti luodinkestävät ikkunat.⁹⁶

Maaliskuun 16. päivänä vuonna 1978 Aldo Moro valmistautui auttamaan vasta-asetetun hallituksen järjestelyissä ja ratifioinnissa. Moron oli määrä saapua parlamenttitalolle kello kymmeneltä aamupäivällä. Hän lähti kotoaan Rooman Monte Marion kaupunginosasta henkivartijoidensa kanssa kahdella autolla. Moro matkusti ensimmäisessä autossa, jossa olivat myös hänen autonkuljettajansa ja yksi henkivartija. Moro istui takapenkillä yksin ja luki aamun sanomalehteä. Toisessa autossa tulivat Moron kolme muuta henkivartijaa. Autot ajoivat kohti Santa Chiaran kirkkoa, jossa Morolla oli tapana käydä joka aamu rukoilemassa. Saattue oli tehnyt kyseisen alle kilometrin matkan lukemattomia kertoja ilman minkäänlaista ongelmaa. Tämä päivä oli poikkeus. Kesken ajomatkan valkoinen auto peruutti risteysalueella risteävältä kadulta saattueen eteen. Kuljettaja pyrki väistämään auton mutta ei onnistunut. Moron auto törmäsi valkoisen auton peräosaan. Henkivartijoiden auto törmäsi vielä Moron auton perään. Mies ja nainen nousivat valkoisesta autosta, kävelivät Moron auton molemmille puolille ja alkoivat ampua konetuliaseilla molempia etupenkeillä istujia. Moron kuljettaja ja henkivartija kuolivat välittömästi. Samaan aikaan joukko miehiä juoksi läheisestä kuppilasta. Miehet ampuivat taaempaan olevaa henkivartijoiden autoa konetuliaseilla. Yksi henkivartija kuoli välittömästi, toinen myöhemmin sairaalassa ja kolmas teloitettiin kadulle, kun hän yritti haavoittuneena ryömiä ulos autosta. Lisäksi noin puolitusinaa terroristia auttoi liikenteen pysäyttämässä ja kidnappaajien suojaamisessa. Noin kahdenkymmenen sekunnin kuluttua verilöyly oli ohi. Veren virratessa kadulla terroristit pakottivat Aldo Moron odottavaan pakoautoon. Moro oli selvinnyt iskusta vahingoittumattomana. Terroristit ajoivat hänet muutaman korttelin päähän, jossa hänet siirrettiin siellä odottavaan pakettiautoon. Terroristit eivät kärsineet minkäänlaisista tappioista koko iskun aikana. Kaiken lisäksi he olivat sabotoineet naapuruston kaikki puhelinlinjat käyttökelvottomiksi. Vasta neljäkymmenenseitsemän minuutin kuluttua iskusta Italian poliisi alkoi pystyttää tiesulkuja ja organisoida etsintää.⁹⁷

Aldo Moron kidnappaus tuli Italian poliittiselle johdolle täydellisenä shokkina. Poliitikkojen reaktiot vaihtelivat kauhistuksesta raivoon. Tapausta kuvailtiin ”pahimpana asiana, mitä

Italialle on tapahtunut sitten toisen maailmansodan”. Osa poliitikoista vertasi tapausta sisällissotaan ja vaati kuolemantuomion käyttöönottoa takaisin lakijärjestelmään.⁹⁸

Kidnappauksen jälkeen samana aamupäivänä BR teki kuusi puhelinsoittoa, joissa he ilmoittivat olevansa iskun takana. Myöhemmillä puhelinsoitoilla he ohjasivat viranomaiset tunneliin, josta he löysivät Moron valokuvan, johon oli kiinnitetty BR:n viisisakarainen tähti. Brigade Rossen propagandatyö alkoi hyvin nopeasti. He tiedottivat, että Moro oli kidnapattu, sillä ”hän edustaa kunnioitettuinta johtajaa ja kiistatonta teoreetikkoa ja strategia kristillisdemokraattisessa puolueessa, joka on sortanut Italian kansaa viimeiset kolmekymmentä vuotta”. Propaganda ulottui myös Torinossa käytäviin oikeudenkäynteihin, joissa syytetyt BR:n jäsenet pilkkasivat oikeuslaitosta ja huusivat, että oikea oikeudenkäynti pidetään muualla ja se pidetään Aldo Morolle. Brigade Rosse otti säännöllisesti yhteyttä viranomaisiin koko Moron vankina olemisen ajan. Yhteydenotot olivat lähinnä kirjeitä, joissa oli Moron kirjoittamia terveisiä perheelleen ja puolueensa johdolle. Kirjeiden sävy ja viestit olivat todennäköisesti pakotettuja. Suurin osa yhteydenotoista käsitteli kuitenkin BR:n uhkailua ja vallankumouksen alun ylistämistä. BR:n propagandakirjeet ilmoittivat Aldo Moron sieppauksen merkitsevän uuden ajan alkua. Niissä kehoitettiin myös poliittiseen väkivaltaan, joka oli heidän mielestään ainut mahdollinen keino saavuttaa toimiva kommunistinen Italia. BR:n mukaan kaikki muut taktikat vain palvelivat kapitalistista hegemoniaa. Kirjeissä Aldo Moro myös pyysi Italian hallitusta neuvottelemaan hänen vapautensa ehdoista. Lukuisista eri tahoille suunnatuista pyynnöistä huolimatta Italian hallitus pysyi kovana, eikä neuvotellut Moron vapaudesta.⁹⁹

Suuresta propagandatyöstä huolimatta BR ei tuntunut saavan Moron kidnappauksella aikaan haluttua vaikutusta. Tämä kävi hyvin ilmi BR:n yhteydenottojen sävystä ja sisällöstä. Neljännen kirjeen BR lähetti 4.4.1978. Kirje ei sisältänyt uhoa, vaatimuksia tai korulauseita kommunismista vaan puolusteluja ja selityksiä Aldo Moron kidnappaamisen tärkeydestä. Selitykset eivät kuitenkaan auttaneet. Ennen kidnappausta BR oli uskonut, että Moron sieppaaminen räjäyttäisi Italian vallankumoukseen. Mitään edes vallankumoukseen viittaavaa ei ollut kuitenkaan tapahtunut. Jopa yleensä BR puolella oleva äärivasemmisto tuomitsi iskun ”imbesillien tekemäksi”. Kaikki BR:n jäsenetkään eivät pitäneet iskua oikeana ratkaisuna.¹⁰⁰

Huhtikuun puolivälissä BR ilmoitti, että Moron oikeudenkäynti oli pidetty. Ilmoituksen mukaan hänet oli todettu syylliseksi ja tuomittu kuolemaan. Kolme päivää myöhemmin BR ilmoitti Moron kuolleen. Kyseessä oli kuitenkin huijaus. Aldo Moro oli vielä elossa, ja BR oli valmis vaihtamaan hänet kommunististen vankien vapauteen. He uhkasivat tappaa Moron,

mikäli heidän vaatimuksiinsa ei suostuttaisi. Italian hallitus piti kovan linjansa, ja kaikista vetoimuksista huolimatta, tulivat ne sitten Moron vaimolta tai paavi Paavali VI:lta, hallitus ei edes harkinnut BR:n vaatimuksiin suostumista. Ajan kuluessa BR oli jatkuvasti enemmän huolissaan, että sen ja Aldo Moron piilopaikka paljastuisi. He päättivät lopettaa Aldo Moron draaman, ennen kuin kaikki työ, mitä he olivat tehneet, valuisi hukkaan. Moro tapettiin aamulla 9. toukokuuta vuonna 1978. Häntä ammuttiin useita kertoja Scorpion konepistoolilla ja Beretalla. BR säästi kuitenkin isoimman shokin kidnappausdraaman loppuun. Aldo Moron ruumis jätettiin punaiseen Renaultiin, joka parkkeerattiin Kristillisdemokraattien ja kommunistien puoluerakennusten puoliväliin. BR:n teko tyrmäsi Italian. Terroristit olivat pystyneet tuomaan valtion voimakkaimman poliittisen johtajan ruumiin alueelle, joka kuhisi poliiseja. Jos BR pystyi tekemään tämän Aldo Morolle, niin kenelle he eivät tätä pystyisi tekemään? Tämä kysymys oli Italiassa kaikkien huulilla. Poliisi oli menettänyt luottamuksensa kansalaisten silmissä, ja jonkin aikaa BR näytti voittamattomalta. Renato Curcio, joka oli sillä hetkellä vangittuna, ilmoitti: ”Tämä on vasta alkua. Te ette edes ymmärrä, mitä Italiassa tulee tapahtumaan seuraavina päivinä ja kuukausina.”¹⁰¹

Erittäin merkillepantava asia on se, että BR jatkoi terrori-iskuja koko Aldo Moron sieppauksen ajan. Itse asiassa terrori-iskut oli suunniteltu toteutettavaksi juuri tällöin. Näin BR halusi osoittaa, että se pystyi taistelemaan valtiota vastaan usealla rintamalla yhtä aikaa. Nämä BR:n tekemät iskut kohdistuivat kaikki yksittäisiin henkilöihin. Taktiikkana oli haavoittaminen jalkoihin ja olkapäihin ampumalla, mutta joissain iskuissa kohde murhattiin kylmäverisesti, ampumalla useita kertoja päähän. Iskun kohteeksi joutui teollisuusjohtajia ja valtion korkeita virkamiehiä.¹⁰²

Aldo Moron sieppaus oli Brigade Rosselta suuri voimannäyttö. Se valoi sen jäseniin itseluottamusta samalla, kun se valoi heidän vastustajiinsa pelkoa. Italian kansa ja päättäjät luonnollisesti tuomitsivat murhaan päättyneen kidnappauksen. Ulkopuolelle jäi näkymättä, miten pieni piiri koko iskun organisoi tai edes tiesi iskusta. Vain neljä hallituksen jäsentä suunnitteli koko iskun ja toteuttajiaakin oli vain noin kymmenen. Ongelmallista asetelmassa oli se, että äänekkäimmät tuomitsijat löytyivät vasemmistoryhmistä. Jopa ääriliikkeet, jotka olivat aikaisemmin olleet BR aatteen puolella ja tukeneet sen tarkoitusta useissa julkaisuissaan, tuomitsivat nyt iskun typeräksi ja turhaksi. Myös osa BR:n johtajista, jotka oli jätetty iskun suunnittelun ulkopuolelle, tuomitsivat iskun ja pitivät sitä huonona taktisena tekona. Jopa enemmistö koko vasemmistoyhteisöstä sanoi sen olleen huono ratkaisu, jolla tulisi olemaan vain negatiivisia vaikutuksia vasemmiston tavoitteita kohtaan.¹⁰³

4.4 Iskutaktiikoiden vertailu

Poliittisessa terrorismissa itse terrori-iskujen suorittaminen on mitä keskeisimmässä roolissa. Tutkittavien järjestöjen osalta terrori-iskutaktiikoista ja iskujen vaikutuksista löytyy sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. IRA:n ja BR:n terrori-iskuissa yhtäläistä olivat iskujen tavoitteet. Kuten normaalisti muidenkin poliittisten terroristijärjestöjen, oli myös IRA:n ja BR:n iskujen tarkoitus herättää mahdollisimman paljon huomiota sitä epäkohtaa kohtaan, mitä vastaan järjestöt taistelivat. Lisäksi iskuilla oli tarkoitus heikentää järjestöjen vihollisten, kuten poliisin ja armeijan, toimintakykyä. Tavoitetila, mihin iskuilla pyrittiin, oli myös molemmilla järjestöillä sama. Tavoitetila oli saada tilanne toiminta-alueella niin sietämättömäksi, että järjestön poliittisiin vaatimuksiin suostuttaisiin. IRA pyrki tähän iskemällä Ison-Britannian armeijaa ja Pohjois-Irlannin laitoksia vastaan. Se pyrki saavuttamaan tilan, jossa Ison-Britannian armeijan olisi pakko vetäytyä ja myös Ison-Britannian hallinto Pohjois-Irlannista katoaisi. BR taas pyrki valtion kaatamiseen iskemällä valtion korkeisiin virkamiehiin. Molemmat järjestöt onnistuivat saamaan tilanteen toiminta-alueellaan kaoottiseksi, mutta he eivät onnistuneet saamaan sitä sietämättömäksi. Iskujen toteutuksessa yhtäläistä oli myös, että vain pieni osa terrori-iskuista oli tarkkaan suunniteltuja korkeamman johdon toimesta. Vain kaikkein massiivisimmat, monimutkaisimmat tai strategisesti tärkeäksi nähdyt iskut, kuten IRA:n Bloody Friday, suunniteltiin korkeissa päättävissä elimissä. Normaalisti molempien järjestöjen alajohtoportaat suunnittelivat ja toteuttivat iskut itsenäisesti. Suunnittelua ohjasi jo hyväksi havaitut iskuimetodit ja valmiiksi tiedossa olevat kohdetyypit. Yhteistä molempien järjestöjen suorittamissa iskuissa olikin se, että alajohtoportaiden suunnittelemat ja toteuttamat iskut pysyivät lähes aina korkeammalta taholta tulleiden vallitsevien kohde- ja iskuparametrien sisällä. Sisäinen turvallisuus oli myös tärkeää molemmille järjestöille. Tämän vuoksi ilmiantajat ja soluttautujat olivat kohdelistalla korkealla sekä IRA:lla että BR:lla.

Eroavaisuuksia iskutaktiikoissa tutkittavien järjestöjen kesken oli runsaasti. Pommi-iskut säilyivät tärkeänä osana IRA:n kampanjaa koko sen aktiivisen kauden ajan. Autopommien myötä pommi-iskut lisääntyivät huomasti ja pommeista opittiin valmistamaan tehokkaita ja moderneja. IRA oli kuitenkin hyvin monipuolinen toimija. Vaikka pommien käyttö olikin runsasta, oli myös käsiaseilla tehty iskut yhtä yleisiä. Kampanjan loppupuolella tarkkuuskiväärit jopa syrjäyttivät pommit tärkeimpänä iskumuotona. BR puolestaan ei tehnyt juurikaan pommi-iskuja. Kuvaavin BR:n käyttämä iskutapa oli yksittäiseen henkilöön kohdistuva ampuma-aseella suoritettu isku. Isku suoritettiin lähes poikkeuksetta lähietäisyydeltä ja sen tarkoitus oli joko haavoittaa tai tappaa uhri. Toinen kuvaava BR:n

iskutapa oli yksittäiseen henkilöön kohdistuva kidnappaus. Kidnappaustilanne saattoi kestää kymmenistä minuuteista kymmeneen päiviin. Kidnappauksen kesto riippui iskun tarkoitusperistä ja kampanjan vaiheesta. Iskutapojen eroavaisuuden lisäksi myös iskukohteet olivat järjestöillä hyvin erilaisia. IRA:n pommi-iskut kohdistuivat usein omaisuuskohteisiin, kuten konttoreihin ja muihin hallintorakennuksiin. Yksittäisiin henkilöihin kohdistuneet iskut olivat aina sidottuna kampanjan vaiheeseen, mutta poliisit ja Ison-Britannian armeijan sotilaat olivat aina kohdelistalla. BR:n iskukohteet olivat hieman erilaisia kuin IRA:lla. BR:n ei ollut tarkoitus tuhota omaisuutta, vaan riistää ihmishenkiä tai ainakin haavoittaa uhria. Kohdetyyppien selkeä eroavaisuus näkyy myös järjestöjen tuottamien sivullisten uhrien määrässä. IRA:n suorittamalla terrori-iskuilla oli tarkoitus tuhota omaisuutta tai iskeä poliisin ja armeijan henkilöstöä vastaan. Sivullisia uhreja IRA pyrki välttämään aina, kun se oli mahdollista. Iskuja ei tietenkään jätetty toteuttamatta siviiliuhrien pelossa, mutta ne eivät olleet toivottavia. Toisaalta on otettava huomioon, että vaikka IRA ilmoitti välttävänsä siviiliuhreja, oli heidän määritelmänsä siviiliuhrista melko epäselvä. He näkivät käytännössä kaikkien, jotka auttoivat protestanteja tai Ison-Britannian armeijaa, olevan kohteita. BR ei tuottanut juuri lainkaan sivullisia uhreja. Kuka tahansa vallankumousta kritisoinut tai sen tiellä oleva henkilö joutui kohdelistalle, oli kyseessä sitten journalisti, yritysjohtaja tai poliitikko, mutta iskutyylillä ei tuottanut vahinkoa yleensä muille, kuin kohteelle. Koska BR ei tuhonnut rakennuksia, ei uhrien määrä noussut pommi-iskun tuoman laajan tuhoalueen takia kovin korkealle.

4.4.1 Bloody Fridayn ja Aldo Moron kidnappauksen vertailu

Kuten poliittisilla terrori-iskuilla aina, oli näilläkin kahdella iskulla tarkoitus saada mahdollisimman paljon huomiota. Huomion saamiseksi IRA valitsi varman, mutta hyvin riskialttiin vaihtoehdon. Sivustakatsojan silmissä mikään ei ole näkyvämpää kuin murenevat kadut ja rakennukset pommi-iskun jäljiltä. Suuri pommi-iskujen sarja toi hävityksen ja IRA:n viestin suoraan katukuvaan. BR valitsi toimintatavalleen otollisen kohteen. Kohteen valinnalla ja syöttämällä medialle tiedonpalasia se myös takasi kansan välittömän huomion, vaikka isku ei sinällään vaikuttanut italialaisten elämään. Molemmilla iskuilla järjestöt pystyivät osoittamaan, että virkavalta ei pysty estämään iskuja tai niiden valmisteluja.

Motiivien tarkastelu on hyvä lähtökohta aloittaa kahden täysin erilaisen iskun vertailu. IRA oli juuri kokenut nöyryyttävän moraalisen tappion rauhanneuvottelujen aikana. Se oli tehnyt myönnetyksiä, joihin toinen osapuoli ei ollutkaan vastannut halutulla tavalla. IRA oli pettynyt ja sen johdosta tuntui, että heitä oli käytetty hyväksi. IRA:n motiivina pommi-iskujen sarjan

toteuttamiseen oli halu näyttää vastustajilleen sen sotilaallinen voima ja päättäväisyys. Se halusi näyttää, että IRA:n kanssa ei kannata leikkiä. Osana motiivia saattoi olla myös, että rauhanneuvottelujen moraalisen tappion jälkeen IRA halusi näyttää myös itselleen ja jäsenilleen järkähtämättömän päättäväisyytensä. BR:n motiivit Aldo Moron sieppaukseen olivat hyvin erilaiset verrattuna IRA:n iskuun, mutta samankaltaisuuksiakin on löydettävissä. Aldo Moro oli aikansa merkittäviä poliittisia hahmoja. Aldo Moron kidnappauksen tarkoituksena oli antaa vallankumoukselliselle kuohunnalle viimeinen sysäys. Kidnappauksen tekijät uskoivat, että iskun avulla he pystyisivät yhdistämään vasemmiston. Kidnappauksen oli tarkoitus olla alkusysäys suurelle tapahtumaketjulle, joka lopulta johtaisi vallankumoukseen Italiassa. Yhtäläistä IRA:n ja BR:n motiiveissa oli se, että Aldo Moron kidnappauksen oli tarkoitus olla myös sotilaallinen näyttö. Tehokkaan kidnappauksen suorittaminen vartioidun autosaattueen keskeltä oli tarkoitus olla voimakas näyttö vastustajille BR:n kyvystä.

Tutkimuksessa vertailtavat merkittävät iskut sijoittuvat selkeästi järjestöjen kampanjoiden eri vaiheisiin. IRA:n suorittama pommi-iskujen sarja sijoittui heidän aktiivisen kampanjan alkuvaiheeseen. Vuoden 1972 jälkeen IRA:n aktiivisin vaihe oli vasta tulossa. Suuri voimannäyttö tuona aikana oli kuitenkin perusteltua. Bloody Friday näytti IRA:n vihollisille, miten kalliiksi ja tuhoisaksi pitkitetty sota tulisi. Iskun ajoitusta voidaan siis pitää kampanjan vaiheeseen sopivana. BR:n isku tehtiin heidän kampanjansa aktiivisimmassa ja väkivaltaisimmassa vaiheessa. Itse asiassa juuri tuolloin, 1970-luvun lopulla, elettiin koko Italiassa väkivaltaisinta vallankumousterorismin aikaa. BR:n tekemän iskun ajoittaminen juuri vuoteen 1978 oli hyvin perusteltu. Sen tarkoitus oli aloittaa ketjureaktio vallankumoukseen ja tavoitteen saavuttaminen noina sekasorron aikoina näytti hyvin mahdolliselta. Molempien terrori-iskujen ajoituksesta voidaankin todeta, että ne sopivat aikanaan kampanjan vaiheeseen ja ne näyttivät terroristin maailmankuvaan nähden perustelluilta ja tärkeiltä suorittaa juuri tuohon aikaan.

Terrori-iskussa tärkeintä terroristien kannalta on tietenkin sen vaikutus. On siis myös tarkasteltava miten lähelle tavoitteita näillä suureen vaikutukseen pyrkineillä terrori-iskuilla päästiin. IRA:n voidaan katsoa päässeen tavoitteeseensa. Sen tarkoitus oli olla niin sisäisesti kuin ulkoisestikin suuri voimannäyttö, mitä se totisesti oli. Bloody Fridayn jälkeen kukaan ei enää kyseenalaistanut IRA:n voimaa ja päättäväisyyttä. IRA:n ongelmaksi koitui kuitenkin se, että järjestö ei ollut nähnyt lyhytaikaisia tavoitteitaan pidemmälle. Pommi-iskujen avulla IRA pyrki hakemaan mahdollisimman paljon tuhovoimaa ja näkyvyyttä. Pommien sijainnit ja iskun ajoitus johtivat kuitenkin lukuisiin sivullisiin uhreihin, joiden vaikutusta IRA ei

pystynyt ennakoimaan. Republikaanisen liikkeen ”kaikki tai ei mitään” -asenne kääntyi tällä kertaa sitä itseään vastaan. Kompromissiton asenne oli sekä vahvuus että heikkous. Heikkoina aikoina se kantoi ja piti järjestön voimissaan, huonoina aikoina se usein pahensi tilanteita entisestään. Tässä tapauksessa asenne, johon yhdistyi vielä rauhanneuvottelujen tuoma pettymys, johti liian lyhyen tähtäimen suunnitteluun, jossa kaikkia vaikutustekijöitä ei otettu huomioon. Bloody Fridayn suuri voimannäyttö ei vienyt kampanjaa eteenpäin. Päinvastoin se toi kansan tuen vähetessä huomattavan propagandatappion, jota suurensi vielä ”Vapaan Derryn” menettäminen. Bloody Friday vei republikaanisen liikkeen sotilaallisesti voimakkaaseen mutta poliittisesti vaikeaan tilanteeseen. IRA ei jäänyt vaikeuksien vaikutuksesta vain tappiolle. Kuten monesti myös Bloody Fridayn jälkeen, ulkoiset vaikeudet johtivat tässäkin tapauksessa järjestön sisäiseen vahvuuteen. Ulkopuolinen arvostelu vain vahvisti IRA:n päättäväisyyttä.

BR:n voidaan katsoa onnistuneen lyhyen tähtäimen tavoitteessaan. Tehokas, nopea ja väkivaltainen kidnappaus autosaattueesta totisesti antoi vahvan kuvan BR:n sotilaallisesta voimasta. Lopullisessa tavoitteessaan BR epäonnistui kuitenkin täysin. Eri solujen ja osastojen itsenäinen toimintamalli johti siihen, että vain pieni osa BR:n jäsenistä tiesi Aldo Moron kidnappauksen suunnittelusta, vaikka suunnittelu kesti joitakin kuukausia. Kidnappauksen oli tarkoitus innoittaa vasemmisto vallankumoukseen. Päinvastoin, muun kansan lisäksi, myös vasemmisto tuomitsi iskun typeränä siirtona. Yllättävää oli myös se, että myös osa BR:n jäsenistä tuomitsi iskun. Aldo Moron kidnappaus on hyvä esimerkki ongelmasta, joka vaivasi koko BR:n kampanjaa. Jäsenet olivat hyvin naiiveja. Varsinkin sen jälkeen, kun työläisjäsenet korvautuivat radikalisoituneilla opiskelijoilla, oli yleinen uskomus, että vallankumous olisi lähitulevaisuutta ja vain muutaman terrori-iskun päässä. Näin uskoivat myös Aldo Moron kidnappajat. Pitkittyneen kidnappausdraaman päättyminen kylmäveriseen murhaan johti kyllä pelkoon kansan keskuudessa. BR oli näyttänyt olevansa hyvin kykenevä toimija. Vallankumousta kidnappaus ei kylläkään tuonut yhtään lähemmäs. Vasemmiston rivit eivät yhdistyneet, vaan pikemminkin ne hajaantuivat entisestään. Kidnappajat epäonnistuivat tavoitteessaan, koska liiallinen naiivius ja itsevarmuus ajoivat heidät tavoittelemaan liian suurta tavoitetta vain yksittäisellä iskulla, jonka suunnittelussa ei ollut otettu huomioon koko organisaatiota ja kaikkia vaikuttavia tekijöitä.

5. YHTEENVETO

Kahta poliittista terroristijärjestöä vertaillen on tärkeää löytää järjestöjen eroavaisuudet ja yhtäläisyydet. Aivan yhtä tärkeää on myös löytää, mitkä syyt ja vaikuttimet ovat näiden eroavaisuuksien ja yhtäläisyyksien taustalla. Ilman syy-seuraus -suhteiden etsimistä ja pohtimista on eroavaisuuksien luetteleminen turhaa. Yleensä asioihin, päätöksiin ja tapahtumiin on niin monta syytä ja vaikutinta, että niiden täydellinen hahmottaminen on lähes mahdotonta. Tapahtumia monipuolisesti pohtimalla ja analysoimalla pystytään kuitenkin valottamaan joitakin suuria tekijöitä, jotka suoraan vaikuttivat tapahtumien kulkuun ja tehtyihin päätöksiin.

Pohjois-Irlannin hallinnollisen ongelman pitkää historiaa ja sen voimakasta vaikutusta IRA:n toimintaan ei voida kiistää. Kun IRA aloitti aktiivitoimintansa jälleen vuonna 1969, oli Pohjois-Irlannissa jo valmiiksi hyvin vastakkain asettautunut kansa. Pohjois-Irlannin taistelujen pitkä historia takasi IRA:lle välittömästi suurimman osan protestanttisen kansanosan tuesta. Vaikea historia myös auttoi kansaa kestämaan väkivaltaisuuksia ja IRA:n väkivaltaista käytöstä paremmin. Taistelihan IRA oikeastaan heidän puolestaan. Kauas ulottuvalla historialla oli myös negatiivisia vaikutuksia. IRA:lla oli sen vuoksi välittömästi vastassaan vanhat protestanttiset viholliset. Vanhoja asetelmia on vaikeata muuttaa, ja niin kuin löytyi IRA:lle heti sitä suosiva kansanosa, niin löytyi sille aivan yhtä välittömästi myös sitä vastustava. Pohjois-Irlantia kauan vaivannut lahkoväkivalta protestanttien ja katolisten välillä oli juuri voimistumassa ennen IRA:n nousua. IRA:n ripeä ja voimakas nousu 1970-luvulla kärjisti kyteenen ja hitaasti palaavan lahkoväkivallan äärimmilleen. Pohjois-Irlannin pitkä vastakkainasettelun historia näkyy myös IRA:n hyvin sitoutuneissa jäsenissä. Pitkät perinteet ja ideologiat vaikuttivat perheisiin. Lapsista kasvatettiin republikaaneja tai unionisteja. Sitoutuneisuuteen voidaan kyllä katsoa vaikuttavan myös Pohjois-Irlannin vähäisen terroristijärjestöjen määrän. Italiaan verrattuna Pohjois-Irlannissa eri järjestöjä oli vain murto-osa. Republikaaniseksi kasvatetulla nuorella IRA oli luontevin vaihtoehto liittyä aseelliseen taisteluun.

BR:lla oli verraten lyhyt historia niin järjestönä kuin tavoitteidensakin osalta. Kommunismin historia oli yleensäkin nuori ja Italiassa siihen ei ollut pyritty pitkään. Vasemmisto oli keskittynyt työläisten aseman parantamiseen eikä niinkään kommunistiseen vallankumoukseen. Lisäksi hyvin nopeasti PCI:n synnyn jälkeen tiukka oikeistohallinto ajoi Italian vasemmiston ahtaalle. Toisaalta oikeistohallinnon toimilla oli todennäköisesti myös myöhemmin vasemmistoterroriin kannustava vaikutus, sillä 1970-luvun vasemmistoterroristit

olivat oikeistodiktatuurin aikana eläneiden lapsia. Italian jälleenrakennuksen tuottamat pettymykset diktatuurin jälkeen vaikuttivat varmasti kasvatuksessa ja asenteissa. 1970-luvun vasemmistoterroristi oli kasvatettu tyytymättömäksi Italian tilanteeseen. Kuitenkin verrattuna Pohjois-Irlannin tilanteeseen Italiassa ei ollut niin pitkään kytenyttä halua siihen muutokseen, mitä BR tarjosi. Sen vaikutuksesta BR:lla ei ollut niin vahvaa kansan tarjoamaa pohjaa, jonka päälle järjestö olisi ollut hyvä rakentaa. Kansan tukea tarjosivat lähinnä kommunistisen vallankumouksen hurmoksessa olevat opiskelijat, varsinkin sen jälkeen, kun BR:n terrori-iskujen raakuuden kasvaessa myös työläiset vetivät tukeaan pois. Ilman minkään tietyn kansanosan pitkäjänteistä tukea BR oli kampanjansa kanssa yksin.

IRA:n toimet Pohjois-Irlannissa olivat ajankohtaisia. Ne olivat aina olleet ajankohtaisia ja todennäköisesti tulevat myös pitkälle tulevaisuuteen olemaan. Niin syvälle on ajatus yhtenäisestä Irlannista kansaan juurtunut. Kun lahkoväkivalta alkoi jälleen nousta, oli tapahtumille vain luonnollinen jatkumo, että IRA aktivoituisi jälleen. BR:n toimet olivat sinällään ajankohtaisia, että vasemmiston nousua tapahtui myös muissa Euroopan maissa. Kommunistien usko vallankumoukseen oli vahva monissa valtioissa. Lisäksi talouskriisi ja hallituksen ongelmat tarjosivat oivan ajoituksen iskeä. Toisaalta BR:n toimintaa ei voida pitää kovinkaan ajankohtaisena. Kuten muutkin Euroopan kommunistit, BR piti esikuvinaan Marxia ja Leniniä. Venäjän vallankumous 1917 oli heidän tavoitteidensa malliesimerkki, joka innoitti Italian kommunisteja. Tästä esimerkistä oli kulunut BR:n syntyhetkeen mennessä yli viisikymmentä vuotta ja BR:n aktiivisimpaan kauteen mennessä jo kuusikymmentä vuotta. Ilman sisäistä kansan tahtoa ja tukea tuon ajanjakson välissä BR:n toimet vaikuttivat hyvin irrallisilta ja perustelut jopa vanhanaikaisilta. Monet olivat sitä mieltä, että Venäjällä vuosikymmeniä sitten toimineita periaatteita ei voida soveltaa sen ajan Italiassa.

IRA näki taistelevansa ulkopuolista uhkaa vastaan, ja sen jäsenet luonnehtivatkin itseään vapaustaitelijoiksi. Vihollisen profilointi ulkoiseksi uhaksi auttoi IRA:ta perustelemaan terrori-iskuun ja siten kääntämään kansan tukea puolelleen. Kansan tuen voittaminen oli tärkeää, sillä läheskään kaikki protestantit tai edes republikaanit, varsinkaan väkivaltaisimpina aikoina, eivät aina hyväksyneet IRA:n toimintaa. Viha ja syytökset oli kuitenkin helppo osoittaa Isoa-Britanniaa kohtaan. Ulkopuolisen vihollisen ansiosta iskut olisi myös pystytty pitämään poissa siviiliväestön keskeltä. Tällöin IRA olisi iskenyt vain Ison-Britannian armeijan sotilaskohteisiin. Tämä ei kuitenkaan riittänyt, vaan IRA halusi iskeä myös kaupan ja hallinnon kohteisiin taloudellisen elämän horjuttamiseksi. He halusivat, että sota tulisi Isolle-Britannialle liian kalliiksi. Ison-Britannian sekaantuminen Pohjois-Irlannin tapahtumiin toi IRA:lle taisteluun oikeutusta ja propagandaedun, mutta iskukohteiden laajuus ja rönsyilevä

lahkoväkivalta heikensivät etua huomattavasti. Italian ongelma oli sisäinen, ja BR toimi sisäisiä vihollisia vastaan. Italialaiset ampuivat italialaisia. BR ei pystynyt kohdistamaan propagandaansa ulkoiseen uhkaan, vaan uhkakuvat löytyivät Italian hallituksesta ja teollisuusjohtajista. Tällä asetelmalla kansan tuen saavuttaminen on entistä vaikeampaa. On vaikeata saada propagandavoittoja, kun surmaa lukuisia oman maan kansalaisia paremman huomisen nimeen. Myös IRA tappoi Pohjois-Irlannissa asuvia unionisteja, mutta IRA:n takana seissyt republikaaninen yhteisö ei nähnyt heitä irlantilaisina, kuten he näkivät itsensä. Italiassa tukevan yhteisön puuttuminen teki muiden italialaisten tappamisesta entistä epäsuotavampaa ja vaikeammin perusteltavaa.

Molemmat järjestöt aloittivat kampanjansa tietyllä tavoitteella, ja molemmat järjestöt myös pitivät tavoitteensa loppuun asti. BR:lla tavoitteen varsinainen kirkastuminen pelkän vallankumouksen tavoitteluksi kuitenkin kesti joitain vuosia. BR aloitti kampanjansa kyllä vallankumoushakuisesti, mutta se myös ajoi voimakkaasti työläisten oikeuksia ja teki iskuja herättääkseen kansan huomion työläisten ongelmia kohtaan. Kuitenkin noin 1970-luvun puolivälissä BR vähitellen vähensi suhteitaan työläisiin ja keskittyi pelkästään vallankumouksen tavoitteluun. BR tuntui jättävän työläiset, ja uusi heitä tukeva ryhmä löytyi radikalisoituneista opiskelijoista. Pakkomielteinen vallankumouksen tavoittelu ja sen tuoma tukiryhmän muutos murensi entisestään BR:n mahdollisuuksia rakentaa tukevaa pohjaa taistelulle. Toisaalta BR:n katse oli lukkiutunut pelkästään vallankumoukseen, eikä se välttämättä sillä hetkellä kokenut edes tarvetta minkäänlaiselle tukiverkolle oman organisaationsa lisäksi. IRA pysyi protestanttien tukena koko kampanjansa ajan, ja vaihteleva määrä protestantteja pysyi myös IRA:n takana. Lahkomurhien tuomalla väkivallalla oli todennäköisesti kuitenkin tähän osuutta. Protestanttien provosoivien iskujen vuoksi IRA iski takaisin. Noidankehänä pyörivää tilannetta ei saatu pysähtymään, ja IRA:lla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin puolustaa protestantteja.

Eri uskontokunnista tai poliittisesta suuntauksesta johtunut lahkoväkivalta vaikutti niin IRA:n kuin BR:nkin toimintaan. IRA:lle lahkoväkivallasta ei ollut hyötyä kuin järjestön syntymävaiheessa. Ilman lahkoväkivaltaa ja katolisten turvattomuutta IRA ei olisi jakaantunut ja aloittanut kampanjaansa. Kampanjan edetessä lahkoväkivallasta tuli IRA:lle kuitenkin riippakivi. Siitä tuli selkeä haitta, joka vei taistelua sivuun sen lopullisesta päämäärästä. Lahkoväkivallan paisuminen pelkäksi koston kierteeksi imaisi joitakin kertoja IRA:n pahastikin mukaansa. Näin IRA:n jäsenet iskivät oma-aloitteisesti myös yksittäisiä siviilejä vastaan ilman esikunnan hyväksyntää. Tämä taas johti propagandaongelmiin. IRA:n oli erittäin vaikeata perustella poliittisen väkivallan tarpeellisuutta silloin, kun se näytti ulospäin

pelkältä kostoiskujen kierteeltä. Lisäksi kasvava lahkoväkivalta todennäköisesti vain lisäsi Ison-Britannian paineita lisätä joukkojaan Pohjois-Irlannissa, mikä oli täysin IRA:n tavoitteiden vastaista. Italiassa eräänlaisena lahkoväkivaltana voidaan pitää vasemmiston ja oikeiston välistä väkivaltaista asetelmaa. Italiassa vastakkainasettelu ei ollut kuitenkaan niin selkeä kuin Pohjois-Irlannissa. Vasemmistolaiset ja oikeistolaiset kyllä tekivät iskuja toisiaan vastaan, ja varsinkin mielenosoituksista tuli usein hyvin väkivaltaisia juuri näiden kahden poliittisen vastavoiman ottaessa yhteen. Kostoiskujakin tapahtui, mutta ei siinä mittakaavassa kuin Pohjois-Irlannissa. Lisäksi lahkoväkivallan tuoma sekasorto ei vaikuttanut BR:n toimintaan läheskään yhtä negatiivisesti kuin IRA:n toimintaan. Sillä oli myös joitakin positiivisia vaikutuksia. BR halusi vallankumousta, ja vallankumouksen saavuttamiseksi se suorastaan pyrki saattamaan Italian sekasortoiseen tilaan, jonka voimalla vallankumous olisi mahdollinen.

Terroristeja arvostellaan aina raakuudesta ja moraalittomuudesta. Moraalittomuutta mietittäessä täytyy kuitenkin yrittää tarkastella tilannetta myös terroristin näkökulmasta. Pohjois-Irlannin pitkä väkivallan perintö suorastaan kasvattaa osapuolet toistensa vihollisiksi. Italiassakin vasemmiston ja oikeiston välit olivat olleet jo joitain vuosikymmeniä jännittyneessä tilassa. Molempien tutkittavien järjestöjen jäsenten maailmankuva oli hyvin mustavalkoinen. Mustavalkoisuus luo motivaatiota ja päättäväisyyttä terroritoiminnalle. Tällä tavoin tarkasteltuna IRA:n jäsenet eivät välttämättä olleet paremmin motivoituneita kuin BR:n jäsenet, vaikka näin voisi kuvitella, ottaen huomioon IRA:n pidemmän historian. Motivaatioon vaikutti enemmän sumentunut maailmankuva ja usko siihen, että parempi tulevaisuus ja lopullinen voitto olisivat vain muutaman lisäponnistuksen päässä.

Järjestöjen moraalittomuutta ja raakuutta voidaan tarkastella myös käytettyjen iskutapojen kautta. IRA ilmoitti aina, miten se pyrkii iskuissaan välttämään sivullisia uhreja. Kuitenkin sivullisia uhreja tuli usein ja ne hyväksyttiin välttämättömänä pahana. Sivulliset uhrit johtuivat siitä, että pommi-iskut tehtiin usein kaupunkien keskustoissa, joissa IRA:n haluamat kohteet sijaitsivat. Lisäksi pommien tuhosäde oli laaja ja iskussa niitä oli usein enemmän kuin yksi. Pommi-iskuja käytettiin, sillä se oli ainoa tapa tuhota haluttu kohde kokonaan ja varmasti. IRA:n tekninen kyky ei riittänyt monimutkaisempiin iskutapoihin. Jälkeenpäin tarkasteltuna IRA vaikutti varsin piittaamattomalta pommi-iskujen tuomista sivullisista uhreista, vaikka se toisin väittikin. Pommi-iskujen jälkeen myös jälkiä korjanneiden rakennustyömiesten henki oli vaarassa, mikä kertoo myös jotakin sivullisen uhrin ja varsinaisten sotilaallisten kohteiden häilyvästä rajasta. BR:n tapa iskeä ampumaseilla yksittäistä henkilöä vastaan ei tuottanut sivullisia uhreja juuri lainkaan. Toisaalta BR ei

juuri iskenyt, varsinkaan aktiivisimpana aikana, omaisuutta vastaan, vaan kyseessä oli aina joku henkilö. BR:n iskut olivat raakoja, mutta ne eivät läheskään aina johtaneet ihmishenkien menetykseen. BR:n tapa haavoittaa uhrejaan käsiin ja jalkoihin ampumalla pelasti monen iskukohteen hengen. Lisäksi suurin osa kidnappauksista ei päättynyt uhrin tappamiseen. BR ei käyttänyt iskuissaan juuri lainkaan pommeja. Eräs syy tähän saattaa olla, että he eivät halunneet tuhota sitä infrastruktuuria, jonka päälle he halusivat rakentaa uuden Italian. Hallintorakennuksissa ei ollut heidän mielestään mitään vikaa, vaan vika löytyi valtion hallinnoijista. Pommi-iskut toivat IRA:lle näkyvyyttä ja kaoottisen tunnelman Pohjois-Irlantiin. Monen eri terroristijärjestön sisältämässä Italiassa vallitsi jo melko kaoottinen ja pelokas ilmapiiri, joten pommi-iskuja ei tarvittu tähän tarkoitukseen. Tarvittavan huomion BR sai kidnappauksilla, joista median kautta otettiin kaikki hyöty irti. Lisäksi kidnappaukset toivat iskuun symbolista arvoa. Kidnappaukset auttoivat myös järjestöä rahallisesti lunnasrahojen muodossa. Molempien järjestöjen löyhässä kohdekontrollissa oli ehdottomasti hyvät puolensa. Kun suorittava porras tiesi parametrit, minkä sisällä kohteiden täytyi pysyä, he pystyivät tekemään itsenäisiä iskuja. Liian voimakas kontrolli olisi johtanut huomattavasti vähempään iskujen määrään ja terroristien tuomaa painetta ja kaoottista ilmapiiriä ei olisi pystytty pitämään yllä.

Solutyypinen organisaatio on monen terroristijärjestön käyttämä rakenne. Myös IRA ja BR päätyivät tähän ratkaisuun täysin erillisinä toimijoina. Solujen itsenäinen toiminta mahdollisti jatkuvan taistelun. Se oli myös hyvä suoja tiedustelu- ja soluttautumistoimintaa vastaan. IRA onnistui organisaationsa kehittämisessä BR:ää paremmin. Selkeä kahtiajako Sinn Féinin ja IRA:n välillä toi toimintaan tietynlaista tehokkuutta. IRA johti sotilaallista taistelua, ja sen päättävissä elimissä olivat IRA:n sotilaat. Sinn Féin johti poliittisen rintaman taistelua ja sen johdossa olivat taitavat poliitikot. Näin erikoisosaaminen saatiin jaettua sinne, missä sitä tarvittiin ja molempia organisaatioita johtivat täysipäiväiset ammattilaiset. BR:n johdossa istuivat poliittiset teoreetikot, jotka ohjasivat taistelun kulkua suorittaville toimielimille. Käskytyks ja kommunikointi tässä mallissa oli tuskin yhtä tehokasta ja määrätietoista kuin IRA:n ja Sinn Féinin mallissa.

Tutkittavan ajanjakson aikana BR hajosi ja lopetti toimintansa käytännössä kokonaan. IRA kuitenkin pystyi jatkamaan toimintaansa vielä vuosia ajanjakson jälkeen. Yksi IRA:n pelastaneista tekijöistä oli Sinn Féin. Sinn Féinin mukaantulo ja poliittisen taistelun ottaminen vertaiseksi strategiaksi teki IRA:n taistelusta nykyaikaisen. Ilman uutta suuntaa IRA:lle olisi todennäköisesti käynyt hyvin pian, kuin BR:lle kävi muutama vuosi aiemmin. BR:n suurin vahvuus oli myös sen heikkous. BR sai voimia järkähtämättömästä uskosta Marxin opetuksiin

ja Leninin tekoihin. Se uskoi väkivaltaisen vallankumouksen olevan ainoa ratkaisu. IRA:n tavoin BR olisi saattanut pelastua tuholta, jos se olisi saanut rinnalleen vahvan poliittisen puolueen. BR:n järkähtämättömyys kuitenkin kostautui. Sen liian tiukka väkivallan linja ei houkutellut poliittisia toimijoita, eikä BR olisi niitä tuskin huolinutkaan. BR uskoi naiivisti pelkän väkivallan olevan ratkaisu. Kun usko väkivaltaan alkoi loppua, loppui myös usko taisteluun. BR ei nähnyt tietä ulos, kuten IRA myöhemmin näki. BR jätti jälkeensä huomattavan määrän tapettuja tai haavoitettuja ihmisiä, ja satoja ihmisiä oli vallankumouksellisen kampanjan vuoksi vankilassa. BR:n teoretikot olivat lukeneet ajan merkkejä väärin soveltaessaan Marxin teorioita 1970-luvun Italiaan. BR:n aiheuttamat muutokset Italiaan olivat hyvin vähäiset. Kommunistista vallankumousta ei koskaan saavutettu, ja lyhyenkin tähtäimen tavoitteet, kuten vihollisjoukkojen hajottaminen, jäivät saavuttamatta. Kidnappaukset ja aseelliset iskut eivät hajottaneet sidoksia Italian poliittisessa eliitissä, eivätkä ne myöskään vähentäneet valtapuolueiden kannatusta. Syykin tähän on melko selvä. Miksi suuri valtio kaatuisi ja ajautuisi vallankumoukseen, jos yksittäisiä ihmisiä haavoitettaisiin tai kidnapattaisiin? Italian poliittisella koneistolla oli vaikea historia, ja siitä oli muodostunut lujempi, kuin BR uskoi. Valtion kaatamiseen ei uskonut kuin BR itse.

Poliittisen terrorismin uhkaa voidaan pitää tällä hetkellä Italiassa ja Pohjois-Irlannissa pienenä. Kommunistista vallankumousta hakeva terrorismi on Euroopassa käytännössä loppunut. Lisäksi kommunismin aika Euroopassa jäi suhteellisen lyhyeksi, eikä se kestänyt missään maassa ilman Neuvostoliiton tiukkaa hallintaa. Vallankumouksellista terrorismia voi esiintyä, jos 1960-luvun lopun olosuhteet toistuvat, mutta Länsi-Euroopassa se on melko epätodennäköistä. Vallankumousterroismin laukaisijana voi olla, jokin sorrettu työväen osa, joka kokee epäoikeudellisen kohtelun esimerkiksi talouskriisin aikana. Nykyisin kommunismi ei kuitenkaan houkuttele edes työväestöä, joten terrorismista tulisi varmasti lähinnä mielipiteen ilmaisu hallitukselle, eikä varsinaista vallankumoukseen pyrkivää terrorismia nähtäisi. Pohjois-Irlannin tulevaisuus historian kautta peilaten on huomattavasti mielenkiintoisempi. Perusongelma, jonka vuoksi Pohjois-Irlannissa on taisteltu vuosisatoja, ei ole kadonnut. IRA on järjestönä tehnyt heiluriliikettä vajoten hiljaiseloon vain noustakseen uudestaan. Nousu vuonna 1969 johtui kasvavasta lahkoväkivallasta. Pohjois-Irlannin tilanne pystytään todennäköisesti pitämään rauhallisena, jos vuosisataista vihan perintöä pystytään vähitellen purkamaan. Edistämällä suvaitsevaisuutta ja yhteistyötä lahkoväkivalta pystytään pitämään kurissa ja Pohjois-Irlanti rauhallisena. Länsieurooppalainen valtio ei kaadu pommi-iskuun tai kidnappauksiin. Sen osoittivat tutkittavan aikakauden tapahtumat ympäri Eurooppaa. Suurempi poliittisen terrorismin uhka, kuten Bloody Fridayn kaltainen pommi-iskujen sarja, on hienovarainen, jopa näkymätön terrorismi. Tiukan poliittisen puolueen harjoittama

laskennallinen terroritoiminta, jonka jäljet eivät todennäköisesti edes johda puolueeseen, on uhka, joka on vaarallinen ja ennen kaikkea vaikea tunnistettava.

VIITTEET

- ¹ J. Bowyer Bell, *The Dynamics of the Armed Struggle*, s. 7, Frank Cass Publishers, Lontoo, 1998
- ² Bell, s. 8, 11
- ³ Francis M. Watson, *Political Terrorism: The Threat and the Response*, s. i, Robert B. Luce Co., Washington-New York, 1976
- ⁴ Watson, s. 1, 15, 24
- ⁵ Watson, s. 72-73
- ⁶ Coogan Tim Pat, *The I.R.A.*, s. 4-5, Harper Collins Publishers, Lontoo, 2000; Juha- Antero Puistola, Janne Herrala, *Terrorismi Euroopassa*, s. 62-63, Tammi, Helsinki, 2006
- ⁷ Coogan, s. 12; Puistola, Herrala, s. 63
- ⁸ Puistola, Herrala, s. 63
- ⁹ Coogan, s. 18-28; Puistola, Herrala, s. 63-64
- ¹⁰ Puistola, Herrala, s. 65
- ¹¹ *Irish Independent*, 27 helmikuuta 1962 kirjasta Kevin Rafter, *Sinn Féin 1905-2005 In the Shadow of Gunmen*, s. 92, Gill & Macmillan, Dublin, 2005
- ¹² Peter Taylor, *Provos The IRA and Sinn Féin*, s. 47-55, Bloomsbury, Lontoo, 1997
- ¹³ Patrick Bishop, Eamonn Mallie, *The Provisional IRA*, s. 125, Corgi Books, Lontoo, 1987; Taylor, s. 60-61
- ¹⁴ Taylor, s. 64-65
- ¹⁵ Clark Martin, *Modern Italy 1871-1982*, s1, Longman, Singapore, 1984; Urban G.R., *Eurocommunism It's Roots and Future in Italy and Elsewhere*, s. 213-214, Maurice Temple Smith, Lontoo, 1978
- ¹⁶ Clark, s. 1
- ¹⁷ Clark, s. 108-112
- ¹⁸ Clark, s. 140-145

- ¹⁹ Clark, s.180
- ²⁰ Clark, s. 206-209; Drake Richard, *The Revolutionary Mystique and Terrorism in Contemporary Italy*, s. 7, Indian University Press, Bloomington ja Indianapolis, 1989; Marianna Stolbowin tutkimuksessa: *Italian kommunistipuolueen kanta vasemmistoterrorismiin 1970-luvulla*, Helsingin yliopisto, 1999 suomennos teoksesta Massari R, *Il Terrorismo, storia, concetti, metodi*, s. 210, Massari editore, Bolsema, 1998
- ²¹ Clark, s. 214-221, 247, 251-252, 298-299
- ²² Clark, s. 326-329
- ²³ Clark, s. 374-387; Drake, s.1
- ²⁴ Clark, s. 387; Drake, s. 9-10; Päivinen Pasi, *Poliittisen terrorismin nousu Länsi-Euroopassa 1960- ja 1970-luvuilla*, s. 162, Sirius, Saarijärvi, 2000
- ²⁵ David Moss, *The Politics of Left-Wing Violence in Italy, 1969-85*, s.1, Macmillan, Lontoo, 1989; Newsweek, 25. helmikuuta, s.22, 1974
- ²⁶ Bell, s.12; Moss, s.1
- ²⁷ Bell, s.5
- ²⁸ Moss, s.1
- ²⁹ Moss, s.1
- ³⁰ M.Galleni, *Rapporto sul terrorismo*, s.49, taulukko 1, Rizzoli, Milano, 1981; R. Murray, *Political Violence in Northern Ireland 1969-1977*, s.311, Academic Press, Lontoo, 1982
- ³¹ Moss, s.2
- ³² Moss, s.2
- ³³ Coogan, s. 376-377; Taylor, s. 70
- ³⁴ Taylor, s. 74-77
- ³⁵ Taylor, s.78-83
- ³⁶ James Adams, *Terrorismi*, s. 189-190, Otava, Keuruu, 1987; Taylor, s. 84-87
- ³⁷ Bishop, s.156-160, 165, 172, 177; Taylor, s. 88-91
- ³⁸ Bishop, s.183-189; Taylor, s. 91-93

- ³⁹ Bishop, s. 205; Coogan, s. 438-440; Taylor, s. 94-99, 130
- ⁴⁰ Coogan, s. 376-377
- ⁴¹ Bishop, s. 275-284, 325; Coogan, s. 399-400, 450; Rafter, s. 104; Taylor, s. 170-171, 192-197
- ⁴² Bishop, s. 333-336; Rafter, s. 102; Taylor, s. 199-200
- ⁴³ Bishop, s. 338-339, 349-356; Coogan, s. 402, 487-488; Rafter, s.108; Taylor, s. 220-226, 229-231
- ⁴⁴ Bishop, s. 363-376; Coogan, s. 497-501; Rafter, s. 108-113; Taylor, s. 237-252
- ⁴⁵ Bishop s. 377-382; Coogan s. 502-503; Rafter s.114-116, 119-120; Taylor, s. 281-287
- ⁴⁶ Bishop, s. 446-449; Rafter, s.129-134; Taylor, s. 289-290
- ⁴⁷ Bell, s. 11-14
- ⁴⁸ Coogan, s. 379, 465-467; Taylor, s. 208-209, 211-213
- ⁴⁹ Taylor, s. 254-258
- ⁵⁰ Bishop, s. 196; Rafter, s. 104; Taylor, s. 104, 187, 281
- ⁵¹ Clark, s.387; Drake, s. 10-11
- ⁵² Drake, s.11
- ⁵³ Drake, s.11
- ⁵⁴ Drake, s. 12; Stolbowin tutkimuksessa suomennos teoksesta Tessandori V, *BR Imputazione: Banda Armata*, s. 111-125, Garzanti, Milano, 1977
- ⁵⁵ Drake, s.12; Stolbowin tutkimuksessa suomennos viikkolehdestä *Rinascita*, nro 6/1973, s. 3-7
- ⁵⁶ Drake, s. 12-16; Stolbowin tutkimuksessa suomennos teoksesta Franceschini A, *Mara renato e io*, Arnold Mondadori Editore, Milano, 1991
- ⁵⁷ Drake, s. 18-20
- ⁵⁸ Drake, s. 20-21; Päivinen, s. 164, Stolbowin tutkimuksesta Tessandori V, s. 11-20
- ⁵⁹ Clark, s. 379-380; Drake, s. 24-29
- ⁶⁰ Drake, s. 67-68, 78-79

- ⁶¹ Drake, s. 79-80, 100-101
- ⁶² Drake, s. 104-112
- ⁶³ Drake, s. 135-148; Moss, s. 79
- ⁶⁴ Drake, s. 109; Moss, s. 52, 59
- ⁶⁵ Drake, s. 109; Moss, s. 51-52
- ⁶⁶ Moss, s. 34-35
- ⁶⁷ Moss, s. 48-49
- ⁶⁸ Moss, s. 52-58
- ⁶⁹ Moss, s. 59-63
- ⁷⁰ Watson, s.1, 25
- ⁷¹ Watson, s. 22, 23
- ⁷² Watson, s.16
- ⁷³ Watson, s.24-25
- ⁷⁴ Watson s. 74-75
- ⁷⁵ J. Bowyer Bell, *IRA Tactics & Targets*, s. 19-20, Poolbeg, Dublin, 1990; Bishop, s. 171; Taylor, s. 109
- ⁷⁶ Bell(1990), s. 88
- ⁷⁷ Bishop, s. 219-220, 231-232; Coogan, s. 378, 383-384; Taylor, s.134, 148-150
- ⁷⁸ Bell, s. 127-128; Bishop, s. 247, 249-251; Coogan, s. 385; Taylor, s. 151-153
- ⁷⁹ Taylor, s. 267-269
- ⁸⁰ Bell, 1990, s. 26-28; Coogan, s. 479
- ⁸¹ Bell, s. 31; Coogan, s. 482, 453; Taylor, s. 217
- ⁸² Bishop, s. 231
- ⁸³ Bishop, s. 231-232; Taylor, s. 149-150
- ⁸⁴ Bell (1990), s. 87; Bishop, s. 232

- ⁸⁵ Bishop, s. 232-233; Taylor, s. 151
- ⁸⁶ Bishop, s. 233; Taylor, s. 151
- ⁸⁷ Bishop, s. 233
- ⁸⁸ Bell (1990), s. 87-88
- ⁸⁹ Moss, s. 65-66
- ⁹⁰ Moss, s. 35, 65, 68-69; Puistola, Herrala, s. 84-85; Stolbowin tutkimuksesta Tessandori, s. 141-142
- ⁹¹ Drake, s. 64, 67, 79, 101; Moss, s. 36-39, 65-66, 71-72, 75; Puistola, Herrala, s. 86
- ⁹² Drake, s. 136-142; Moss, s. 66, 76-80
- ⁹³ Drake, s. 139; Moss, s.148-149
- ⁹⁴ Moss, s. 57-60
- ⁹⁵ Drake, s. 136
- ⁹⁶ Drake, s. 63-64
- ⁹⁷ Drake, s. 68-69; Clutterbuck Richard, *Kidnap, Hijack and Extortion: The Response*, s. 169-170, Macmillan, Lontoo, 1987; Robin Erica Wagner-Pacific, *The Moro Morality Play*, s. 62, The University of Chicago Press, Chicago, 1986
- ⁹⁸ Drake, s. 69-70; Moss, s. 154-155
- ⁹⁹ Drake, s. 70-72; Moss, s. 157, 159, 161; Wagner-Pacific. s. 303
- ¹⁰⁰ Drake, s. 72; Päivinen, s.164
- ¹⁰¹ Drake, s. 73-77; Moss, s. 159-160; Wagner-Pacific. s. 270-271
- ¹⁰² Drake, s. 70-73
- ¹⁰³ Drake, s. 79-80, 96; Moss, s. 157-158; Puistola, Herrala, s. 86

LÄHTEET

Kirjallisuus

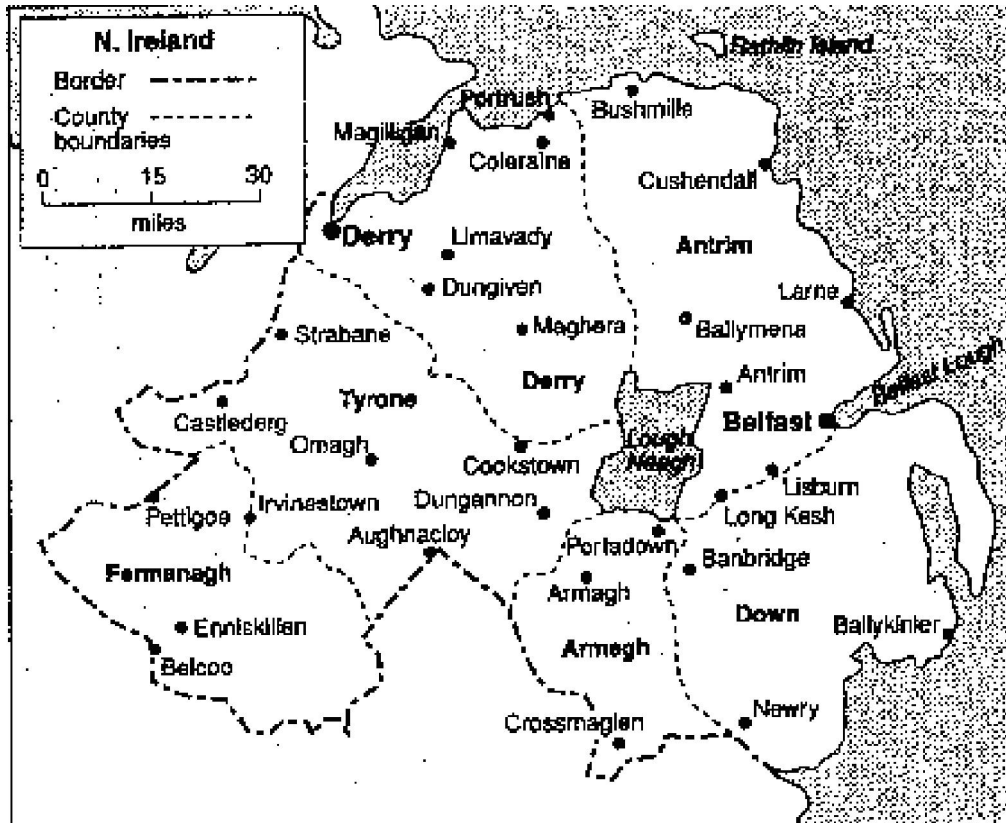
- Adams, James: Terrorismi, s. 189-190, Otava, Keuruu, 1987
- Bell, J. Bowyer: The Dynamics of the Armed Struggle, Frank Cass Publishers, Lontoo, 1998
- Bell, J. Bowyer: IRA Tactics & Targets, Poolbeg, Dublin, 1990
- Bishop, Patrick, Eamonn Mallie: The Provisional IRA, Corgi Books, Lontoo, 1987
- Clark, Martin: Modern Italy 1871-1982, Longman, Singapore, 1984
- Clutterbuck, Richard: Kidnap, Hijack and Extortion: The Response, Macmillan, Lontoo, 1987
- Coogan Tim Pat: The I.R.A., Harper Collins Publishers, Lontoo, 2000
- David Moss: The Politics of Left-Wing Violence in Italy, 1969-85. Macmillan, Lontoo, 1989
- Drake Richard: The Revolutionary Mystique and Terrorism in Contemporary Italy, Indian University Press, Bloomington ja Indianapolis, 1989
- Galleni M.: Rapporto sul terrorismo, Rizzoli, Milano, 1981
- Murray, R.: Political Violence in Northern Ireland 1969-1977, Academic Press, Lontoo, 1982
- Puistola, Juha- Antero, Herrala, Janne: Terrorismi Euroopassa, Tammi, Helsinki, 2006
- Päivinen Pasi: Poliittisen terrorismin nousu Länsi-Euroopassa 1960- ja 1970-luvuilla, Sirius, Saarijärvi, 2000
- Rafter, Kevin: Sinn Féin 1905-2005 In the Shadow of Gunmen, Gill & Macmillan, Dublin, 2005
- Taylor, Peter: Provos The IRA and Sinn Féin, Bloomsbury, Lontoo, 1997
- Urban G.R.: Eurocommunism It's Roots and Future in Italy and Elsewhere, Maurice Temple Smith, Lontoo, 1978
- Wagner-Pacific, Robin Erica: The Moro Morality Play, The University of Chicago Press, Chicago, 1986
- Watson, Francis M.: Political Terrorism: The Threat and the Response, Robert B. Luce Co., Washington-New York, 1976

Opinnäytteet

- Stolbow Marianna: Italian kommunistipuolueen kanta vasemmistoterrorismiin 1970-luvulla, Helsingin yliopisto, 1999

LIITTEET

- Liite 1 Pohjois-Irlannin kartta
- Liite 2 Italian kartta
- Liite 3 IRA:n organisaatiokaavio vuosina 1969-1978
- Liite 4 IRA:n organisaatiokaavio vuosina 1978-1981
- Liite 5 IRA:n organisaatiokaavio vuodesta 1981
- Liite 6 BR:n organisaatiokaavio



Pohjois-Irlannin kartta

Lähde: Coogan Tim Pat: The I.R.A., Harper Collins Publishers, Lontoo, 2000



Italian kartta

Lähde: <http://z.about.com/d/goeurope/1/0/a/1/1/clickable-map-of-italy.gif>, viitattu 2.3.2009

Kuvaa on muokattu väretyksen suhteen

